

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026- 2029 z perspektywą na lata 2030-2033

Zamawiający:

Urząd Miasta i Gminy w Górze

ul. Adama Mickiewicza 1

56-200 Góra

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Gdyńska 3/2

71 – 534 Szczecin

Autorzy:

Katarzyna Helińska

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI.....	3
2. WYKAZ SKRÓTÓW.....	5
3. STRESZCZENIE.....	6
4. WSTĘP	9
4.1. Cel i zakres opracowania	9
4.2. Metodyka wykonania POŚ.....	10
4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ	11
4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi.....	12
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA	13
5.1. Charakterystyka Gminy Góra.....	13
5.1.1. Informacje ogólne i położenie	13
5.1.2. Sytuacja demograficzna	17
5.1.4. Infrastruktura mieszkaniowa	19
5.1.5. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	20
5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
5.2.1. Analiza stanu wyjściowego	24
5.2.2. Analiza SWOT.....	38
5.3. Zagrożenie hałasem.....	38
5.3.1. Analiza stanu wyjściowego	38
5.3.2. Analiza SWOT.....	44
5.4. Pole elektromagnetyczne.....	45
5.4.1. Analiza stanu wyjściowego	45
5.4.2. Analiza SWOT.....	46
5.5. Gospodarowanie wodami	47
5.5.1. Analiza stanu wyjściowego	47
5.5.2. Analiza SWOT.....	54
5.6. Gospodarka wodno - ściekowa	55
5.6.1. Analiza stanu wyjściowego	55
5.6.2. Analiza SWOT.....	57
5.7. Zasoby geologiczne	58
5.7.1. Analiza stanu wyjściowego	58
5.7.2. Analiza SWOT.....	60
5.8. Gleby	61
5.8.1. Analiza stanu wyjściowego	61

5.8.2. Analiza SWOT.....	65
5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	65
5.9.1. Analiza stanu wyjściowego	65
5.9.2. Analiza SWOT.....	71
5.10. Zasoby przyrodnicze.....	71
5.10.1. Analiza stanu wyjściowego	71
5.10.2. Analiza SWOT	82
5.11. Zagrożenie poważnymi awariami	83
5.11.1. Analiza stanu wyjściowego	83
5.11.2. Analiza SWOT.....	84
5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu.....	85
5.13. Działania edukacyjne	86
5.14. Monitoring Środowiska	88
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE	89
6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji	89
6.2. Harmonogram rzeczowo-finansowy	91
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	117
7.1. Zarządzanie programem.....	117
7.2. Monitoring POŚ	117
7.3. Źródło finansowania programu	118
7.3.1. Fundusze krajowe	118
7.3.2. Fundusze UE	120
8. SPIS TABEL	124
9. SPIS RYCIN	125
10. SPIS ŹRÓDEŁ.....	126

2. WYKAZ SKRÓTÓW

- Analiza SWOT – Analiza SWOT polega na analizie silnych i słabych stron organizacji oraz szans i zagrożeń które się przed nią pojawiają. SWOT, to skrót od: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia);
- As – Arsen;
- B(a)P – benzo(a)piren;
- Cd – Kadm;
- CO – Tlenek węgla;
- C₆H₆ – Benzen;
- DGM –Wydział Drogownictwa i Gospodarki Mieszkaniowej;
- GCZK –Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego;
- GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- GPZ – Główny Punkt Zasilający;
- GUS – Główny Urząd Statystyczny;
- GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych;
- IZ – Wydział Inwestycji;
- JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych;
- JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych;
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Ni – Nikiel;
- NO₂ – Dwutlenek azotu;
- NZP – Wydział Nieruchomości i Zagospodarowania Przestrzennego;
- OP – Wydział Organizacyjno-Prawny;
- OŚGK – Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej;
- OZE – Odnawialne Źródła Energii;
- Pb – Ołów;
- PEM – Pola elektromagnetyczne;
- PKD – Polska Klasyfikacja Działalności;
- PM_{2,5} – Pył zawieszony o granulacji do 2,5 µm;
- PM₁₀ – Pył zawieszony o granulacji do 10 µm;
- PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska;
- POŚ – Program Ochrony Środowiska;
- PSZOK – Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych;
- RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;
- RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej;
- SO₂ – Dwutlenek siarki;
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
- WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami;
- ZDR – Zakłady Dużego Ryzyka;
- ZZR – Zakłady Zwiększonego Ryzyka;

3. STRESZCZENIE

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033” zawiera podstawowe informacje na temat stanu aktualnego poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Góra oraz zagrożeń i problemów w poszczególnych obszarach interwencji. Opracowany dokument jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Głównym celem opracowania jest:

Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Góra poprzez osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony środowiska i zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, zgodnie z zasadami zrównoważonymi rozwoju.

Gmina Góra znajduje się w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górowskim. Zlokalizowana jest pomiędzy Wysoczyzną Leszczyńską a Pradoliną Głogowską. Gmina Góra ma charakter miejsko-wiejski, a jej siedzibą administracyjną jest miasto Góra, które pełni funkcję lokalnego ośrodka usługowego i administracyjnego. W skład gminy wchodzi 35 sołectw, a jej łączna powierzchnia wynosi 266,11 km².

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2024 roku teren gminy zamieszkiwało 18 294 osób, z czego 50,9% stanowiły kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2020–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 711 osób.

Struktura ludności gminy Góra według ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco: 57,8% mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym, 16,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,3% w wieku poprodukcyjnym. Liczba bezrobotnych (31 XII 2024 r.) wynosiła 721 – o 226 osoby mniej niż w przypadku 2020 roku.

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. W 2024 roku w rejestrze REGON w Gminie Góra figurowało 2 251 podmiotów, z czego zdecydowaną większość (2 182) stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników. W tym samym roku najwięcej podmiotów (265) zadeklarowało „pozostałą działalność” jako główny rodzaj prowadzonej działalności. 38 podmiotów działało w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, 28,4% (640 podmiotów) wskazało na przemysł i budownictwo, a 69,9% (1 573 podmioty) prowadziło działalność w innych branżach.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Góra najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności były: budownictwo (33,8%) oraz handel hurtowy i detaliczny, w tym naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (18,9%).

W 2024 roku w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało 26 stacji pomiarowych. Wszystkie pomiary były realizowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) jako część wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza PMŚ. GIOŚ dysponuje również trzema przewoźnymi stacjami pomiarowymi, które umożliwiają wykonywanie pomiarów w miastach województwa dolnośląskiego, które nie są objęte stałym monitoringiem powietrza. W 2024 roku stacje te prowadziły całoroczne pomiary w Chojnowie (ul. S. Małachowskiego), Strzegomiu (ul. A. Mickiewicza) oraz Kudowie-Zdroju (ul. Szkolna).

Lokalizacja stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej

oceny jakości powietrza” wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Na terenie Gminy Góra nie znajduje się stanowisko pomiarowe należące do GIOŚ. Natomiast na terenie Miasta Góra zainstalowano 6 czujników pomiaru jakości powietrza w następujących lokalizacjach:

- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Marii Konopnickiej 2;
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 2;
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Poznańska 2;
- Przedszkole Publiczne nr 1, ul. Stefana Żeromskiego 15;
- Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy, ul. Piastów 34;
- ul. Lipowa - ul. Cicha.

Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów. Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR przeprowadzony został w 2020 roku. Głównym celem GPR jest uzyskanie, na podstawie przeprowadzonych bezpośrednich pomiarów, zasadniczych parametrów i charakterystyk ruchu dla wszystkich odcinków sieci dróg krajowych i wojewódzkich. Na podstawie wyników GPR dla odcinków dróg o największym natężeniu ruchu (tj. powyżej 3 mln/rok [8 200/dobę]) sporządzane są mapy akustyczne obrazujące m.in. natężenie emisji hałasu do środowiska. Na terenie Gminy nie wyznaczono tego typu dróg.

Emisja komunikacyjna negatywnie wpływa na jakość powietrza, powodując wzrost stężenia tlenków węgla i azotu, pyłów oraz metali ciężkich, co z kolei szkodzi środowisku i uprawom. Dla ograniczenia hałasu zaleca się utrzymanie nawierzchni dróg w dobrym stanie, stosowanie cichych nawierzchni oraz promocję transportu zbiorowego, rowerowego i ruchu pieszego.

Zgodnie z danymi GIOŚ w miejscowości Góra przy ul. Zielonej 3 w 2023 roku zlokalizowany był punkt pomiarowy dla stałej sieci monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie dolnośląskim, gdzie zgodnie z otrzymanymi wynikami nie stwierdzono wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych na obszarze ww. województwa. Wartość natężenia pola elektromagnetycznego zarejestrowana w czasie 0,5-godzinnego pomiaru wyniosła 0,7 V/m, przy niepewności pomiaru równej 0,4 V/m. Wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,2.

Obszar Gminy Góra w całości znajduje się w dorzeczu rzeki Odry, przy czym niemal cały teren gminy jest odwadniany przez rzekę Barycz. Źródło rzeki Barycz znajduje się w bagnach na południowy wschód od Ostrowa Wielkopolskiego.

Gmina Góra znajduje się w obrębie występowania 14 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP). W przypadku 9 z tych JCWP ocena stanu wód wykazała zły stan jakości. Natomiast w przypadku pozostałych 5 JCWP nie było możliwe przeprowadzenie klasyfikacji, ponieważ brakowało danych niezbędnych do oceny stanu tych wód.

Gmina położona jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych nr 79 (kod JCWPd: GW600079). Częściowo na terenie gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 303 – Pradolina Barycz–Głogów (E), ważne źródło zaopatrzenia w wodę, objęte ochroną ze względu na wrażliwość na zanieczyszczenia.

W 2024 roku na terenie Gminy Góra zlokalizowane były punkty pomiarowo-kontrolne, w których Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) prowadził szczegółowe badania stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). W wyniku tych badań jakość wód podziemnych oceniono na poziomie III klasy, co oznacza, że stan wód został uznany za zadowalający.

Na terenie Gminy Góra występują obszary zagrożone powodzią. Znaczące podtopienia mogą mieć miejsce w porze wiosennych roztopów oraz w trakcie ulewnych opadów w północnej oraz południowej części gminy.

System zaopatrzenia w wodę obejmuje 99,5% mieszkańców, korzystających z grupowych wodociągów lokalnych. W 2024 roku długość sieci wodociągowej wyniosła 178,4 km, z 3 627 przyłączy. Dostarczono 613,1 dam³ wody, ze średnim zużyciem 33,4m³ na mieszkańca.

Sieć kanalizacyjna ma długość 64,8 km, z 1 864 przyłączy, z której korzystało 11 952 osób. Odprowadzono 719,0 dam³ ścieków bytowych.

Na terenie Gminy Góra występują zasoby surowców mineralnych związane z budową geologiczną obszaru. Zgodnie z dokumentem opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny, prezentującym bilans zasobów złóż kopalin w Polsce na dzień 31 grudnia 2024 roku, na terenie gminy znajdują się złoża kruszyw naturalnych, surowców ilastych oraz gazu ziemnego.

Gmina Góra charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gleb. Na jej terenie nie występują grunty I klasy, a gleby klasy II zajmują jedynie 0,8% powierzchni. Najwięcej gruntów rolnych znajduje się w klasach IIIb, IVa i V, a nieco mniej w klasach IIIa, IVb i VI. Gleby bardzo dobre i dobre, zaliczane do klas bonitacyjnych II, IIIa i IIIb, obejmują łącznie 5 285,69 ha, co stanowi 38,1% powierzchni gruntów ornych gminy.

Największą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha. Kolejną grupą gruntów są grunty leśne, które zajmują 7 335 ha. W mniejszym zakresie występują grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha oraz pozostałe grunty – 26 ha.

Naturalna odporność gleby na czynniki chemiczne jest różna – najmniej odporne są gleby bielcowe, a najbardziej brunatne. Głównym zagrożeniem jest niewłaściwa gospodarka rolna oraz kwaśne deszcze, które powodują degradację przez nawozy i pestycydy.

Na terenie Gminy Góra znajduje się punkt pomiarowy zlokalizowany w miejscowości Rogów

Górowski, w gminie Góra, powiat górowski, województwo dolnośląskie.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy Góra w 2024 roku była firma Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. W ramach realizowanych usług, odebrano 4 393,667 tony zmieszanych odpadów komunalnych (kod odpadu 20 03 01). Na terenie gminy funkcjonuje także jeden stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się w Górze przy ul. Poznańskiej 34.

Na terenie Gminy Góra znajduje się Obszar Natura 2000 – Obszar specjalnej ochrony siedlisk „Dolina Dolnej Baryczy” (PLH20084). Jest to ważny obszar przyrodniczy, obejmujący m.in. Krzywińsko-Osiecki oraz zadrzewienia generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleks leśny Osieczna-Góra. Ponadto, w gminie znajdują się także dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy, które mają na celu ochronę cennych krajobrazów i ekosystemów. Ponadto, na terenie gminy znajdują się 9 użytków ekologicznych oraz 32 pomniki przyrody, które stanowią cenne elementy dziedzictwa przyrodniczego, chroniące unikalne formy roślinne i faunę

Na terenie Gminy Góra, według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2024 roku, lasy zajmują łączną powierzchnię 7 035,19 ha. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru wynosi 26,44%, co jest wartością niższą od średniej krajowej, która wynosi 29,7%. Gmina Góra znajduje się w całości w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska.

Na terenie Gminy Góra nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej (ZZR) ani zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR).

Główne zagrożenia to transport drogowy substancji niebezpiecznych oraz katastrofy naturalne, zwłaszcza susze i pożary. Transport może prowadzić do skażeń środowiska substancjami ropopochodnymi i chemikaliami. Pożary często wynikają z wypalania traw lub podpaleń.

W programie ochrony środowiska wyznaczono zadania własne gminy oraz zadania monitorowane innych jednostek. Realizacja tych zadań przyczyni się do poprawy jakości środowiska. Zadania zostaną sfinansowane z środków własnych jednostek wyznaczonych do realizacji zadania lub środków zewnętrznych.

Dla wszystkich celów wyznaczonych w programie określono wskaźnik ich realizacji. Co dwa lata należy sporządzić raport z realizacji programu, natomiast po 4 latach dokonać jego aktualizacji.

4. WSTĘP

4.1.Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033”, który jest głównym dokumentem strategicznym na poziomie Gminy Góra wyznaczającym cele ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz określający kierunki działań, zmierzające do osiągnięcia tych celów.

Obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.). Zgodnie z art. 17 wyżej wymienionej ustawy organ gminy, powiatu i województwa sporządza program ochrony środowiska. Z wykonania programu organ wykonawczy sporządza co dwa lata raporty, które

przedstawia Radzie Miejskiej.

Program ochrony środowiska powinien spełniać wymagania określone w art. 14, art. 17 i art. 18 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Zasady i tryb udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Program ochrony środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Oznacza to, że w przygotowanym programie:

- dokonano oceny stanu środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji,
- zdefiniowano zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów przyszłej interwencji (analiza SWOT),
- uwzględniono cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska,
- zamieszczono harmonogram rzeczowo – finansowy, osobno dla zadań własnych i zadań monitorowanych.

Podczas opracowywania programu uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska oraz programach sektorowych, strategiach i istniejących planach rozwoju.

4.2. Metodyka wykonania POŚ

We wrześniu 2015 roku struktura oraz zakres programów ochrony środowiska określony został w *Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. W 2020 zaktualizowaniu przez Ministra Klimatu i Środowiska uległy „Załączniki do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Zgodnie z wytycznymi Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra zawiera:

- spis treści,
- wykaz skrótów,
- wstęp,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym,
- ocenę stanu środowiska,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska,
- spis tabel i rycin.

Wytyczne Ministerstwa Środowiska i Klimatu określiły ponadto, że ocena stanu środowiska na obszarze objętym opracowaniem powinna zostać przeprowadzona w oparciu o analizę wyznaczonych obszarów przyszłej interwencji, do których należą:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,

- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno – ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- poważne awarie.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Opracowując „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033”:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w Górze w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- na podstawie zebranych danych i informacji określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla gminy;
- we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Górze oraz innymi jednostkami opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe gminy oraz dostępne źródła finansowania, zadania zostały przyporządkowane poszczególnym celom, równocześnie dołożono wszelkiej staranności, aby zadania i cele zostały określone zgodnie z zasadą SMART, czyli były realne, mierzalne i określone w czasie.
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania programu ochrony środowiska.

Dane o stanie środowiska naturalnego podane są według stanu na dzień 31.12.2024 r., a tam gdzie dane takie nie były dostępne na 31.12.2023 r. Dane przedstawione w Programie pochodzą z GUS, Urzędu Miasta i Gminy w Górze oraz innych podmiotów, które udostępniły potrzebne informacje. Koszty realizacji działań i określenie sposobu finansowania określono na podstawie informacji udostępnionych przez podmioty odpowiedzialne za dane zadania.

4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ

Program Ochrony Środowiska sporządzono zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów

prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną dokumentu stanowią wymienione niżej ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 647 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 567),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 960),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757),
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2187),
- ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1505 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U.2024 r. poz. 1290 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 82 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 418 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 105),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1130 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1580 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033” uwzględnia założenia i cele zawarte w dokumentach nadrzędnych wyższego szczebla:

- nadrzędne dokumenty strategiczne:
  - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
  - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
  - Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- zintegrowane strategie o charakterze horyzontalnym:

- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku,
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Strategia Sprawne Państwo 2030,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- dokumenty sektorowe:
  - Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 roku (z perspektywą do 2030 roku oraz do 2040 roku),
  - Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
  - Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,
  - Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska na lata 2021 – 2027,
  - Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
  - Program wodno-środowiskowy kraju,
  - Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
  - Plan zarządzania ryzykiem powodziowym,
- dokumenty o charakterze programowym/wdrożeniowym oraz pozostałe branżowe programy, plany i strategie na terenie województwa dolnośląskiego:
  - Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego,
  - Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 wraz z Aktualizacją Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 w części dotyczącej wyznaczenia miejsc spełniających warunki magazynowania zatrzymanych transportów odpadów,
  - Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim,
  - Uchwała antysmogowa dla Dolnego Śląska.

Cele „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033” są spójne z celami dokumentów nadrzędnych.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

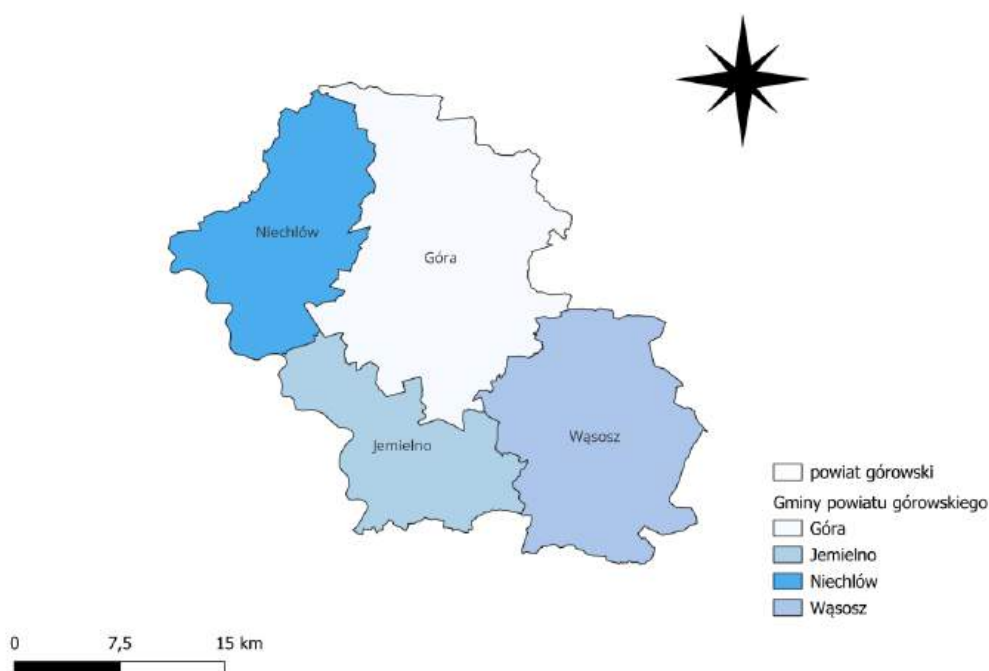
5.1. Charakterystyka Gminy Góra

5.1.1. Informacje ogólne i położenie

Gmina Góra położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górowskim. Gmina zlokalizowana jest pomiędzy Wysoczyzną Leszczyńską oraz Pradolina Głogowską. Obszar gminy znajduje się na pograniczu dwóch województw dolnośląskiego

i wielkopolskiego. Gmina od północy graniczy z gminą Święciechowa, od północnego wschodu z gminą Rydzyna, od wschodu z gminą Bojanowo, od południowego wschodu z gminą Wąsosz, od południowego zachodu z gminą Jemielno, natomiast od zachodu z gminą Niechlów. Niewielki fragment gminy Góra w części północno-zachodniej graniczy z gminą Wschowa, w województwie lubuskim. Administracyjnie siedzibą gminy jest miasto Góra, które pełni rolę lokalnego ośrodka usługowego oraz administracyjnego. W skład gminy wchodzi 35 sołectw: Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Bronów, Brzeżany, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Glinka, Gola Górowska, Grabowno, Jastrzębia, Kłoda Górowska, Kruszyniec, Ligota, Łagiszyn, Nowa Wioska, Osetno, Osetno Małe, Polanowo, Radosław, Rogów Górski, Ryczeń, Sławęcice, Stara Góra, Strumienna, Strumyk, Sułków, Szedziec, Ślubów, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Witoszyce, Włodków Dolny oraz Zawieścice.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 266,11 km², natomiast cały powiat górowski zajmuje powierzchnię 738,11 km². Granice administracyjne Gminy Góra na tle powiatu górowskiego przedstawia poniższa mapa.

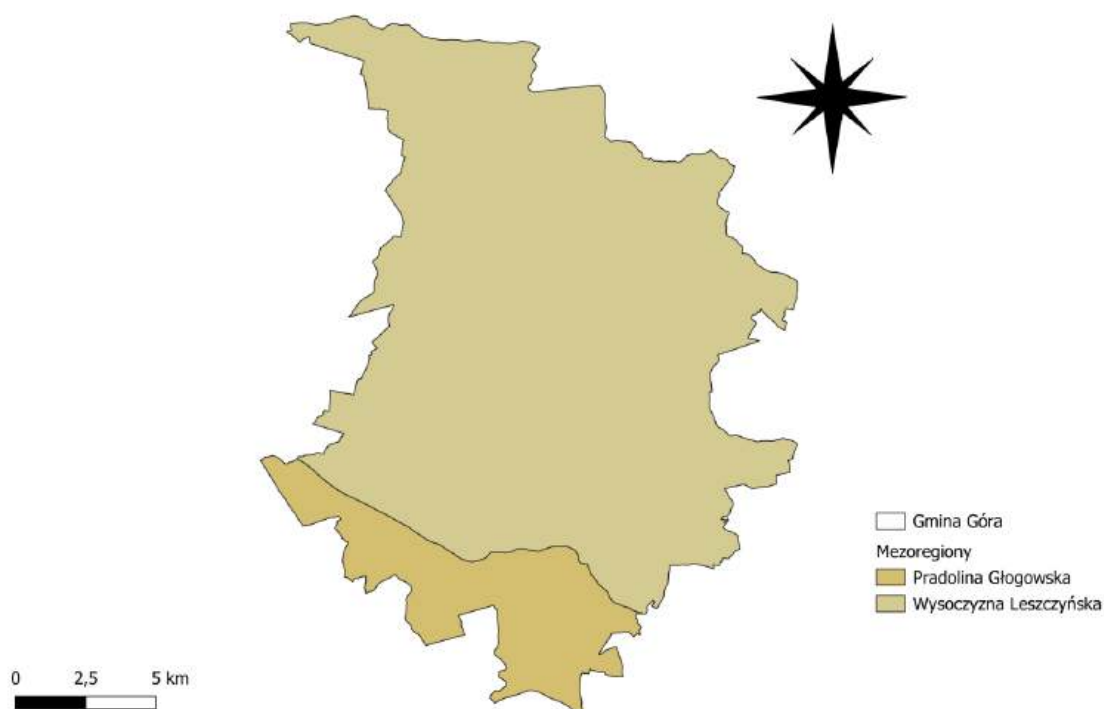
Rycina 1. Mapa Gminy Góra na tle powiatu górowskiego

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę podział fizyczno-geograficzny Polski (Solon i in. 2018), obszar Gminy Góra określają następujące jednostki:

- Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa (3);
- Prowincja: Nizina Środkowoeuropejska (31);
- Podprowincja: Niziny Środkowopolskie (318)

- Makroregion: Nizina Południowowielkopolska (318.1-2), Obniżenie Milicko – Głogowskie (318.3),
- Mezoregion: Wysoczyzna Leszczyńska (318.11), Pradolina Głogowska (318.32).

Rycina 2. Położenie Gminy Góra na tle podziału fizycznogeograficznego

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 1. Karta informacyjna mezoregionu Pradolina Głogowska (318.32).

Miejsce w podziale tektonicznym	Platforma zachodnioeuropejska, blok dolnośląski/monoklina przedsudecka	
Przeważające typy utworów przypowierzchniowych	Piaski i żwiry teras rzecznych, iły, mułki, namuły (mady) i torfy	
Przeważające typy genetyczne rzeźby	Pradolina: dna dolin z terasą zalewową, terasy nadzalewowe, terasy erozyjne, liczne starorzecza, równiny piasków przewianych, wydmy, stoki i krawędzie	
Przeważające typy gleb	Mady rzeczne pyłowe, gliniaste i ilaste	
Wody	Główne ciek	Odra, Barycz, Krzycki Rów, Kanał Kopalnica, Czarna Woda
	Największe jeziora	-
	Największe sztuczne zbiorniki wodne	-
	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	GZWP nr 302 „Pradolina Barycz - Głogów”, GZWP nr 306 „Wschowa”, GZWP nr 314 „Pradolina rzeki Odry (Głogów)”
	Region/rejon hydrogeologiczny	Region Wielkopolski (VI), Subregion Pradoliny Barycko-Głogowskiej (VI6)

Region klimatyczny i dominujące typy pogód w regionie klimatycznym	Region Południowowielkopolski (XVI): stosunkowo duża liczba dni w roku z pogodą umiarkowanie ciepłą, pochmurną, bez opadu, do stosunkowo licznych należą także dni bardzo ciepłe z pogodą pochmurną, bez opadu
Przeważające siedliska roślinności potencjalnej	Nadrzeczny łąg jesionowo-wiązowy (Ficario-Ulmetumtypicum), nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe (Salici-Populetum), niżowy łąg jesionowo-olszowy (Fraxino-Alnetum). Na wyższych piaszczystych terasach siedliska kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego (Quercoroboris-Pinetum) i suboceanicznych borów sosnowych (Leucobryo-Pinetum)
Przeważające typy krajobrazów naturalnych	Krajobraz astrefowych dolin rzecznych

Źródło: GDOŚ

Tabela 2. Karta informacyjna mezoregionu Wysoczyzna Leszczyńska (318.11)

Miejsce w podziale tektonicznym	Monoklina przedsudecka	
Przeważające typy utworów przypowierzchniowych	Gliny zwałowe; piaski i żwiry wodnolodowcowe; piaski i żwiry lodowcowe; piaski i mułki rzeczne; piaski i żwiry rzeczno-wodnolodowcowe; Lokalnie: piaski i żwiry moren czołowych; torfy; namuły torfiaste; namuły piaszczyste i piaski den dolinnych; piaski eoliczne; piaski i żwiry akumulacji szczelinowej; mułki i mułki piaszczyste wodnolodowcowe; piaski kemów; piaski, żwiry i gliny zwałowe ozów; deluwia piaszczysto-gliniaste; gliny zwietrzelinowe (eluwialne); namuły piaszczysto-pyłowate zagłębień bezodpływowych	
Przeważające typy genetyczne rzeźby terenu	Wysoczyzna morenowa płaska, równiny sandrowe, powierzchnie wodnolodowcowe, moreny czołowe spiętrzone, dna dolin z terasą zalewową, terasy pradolinne, długie stoki; Lokalnie: moreny czołowe akumulacyjne, równiny torfowe, równiny piasków przewianych, wydmy, kemy, terasy kemowe, formy akumulacji szczelinowej, ozy; zagłębienia po martwym lodzie, stoki i krawędzie	
Przeważające typy gleb	Gleby płowe wykształcone z piasków naglinowych i glin zwałowych; gleby rdzawe wytworzone z piasków słabogliniastych i gliniastych; gleby rdzawe i bielcowe wykształcone z piasków luźnych; Lokalnie: gleby brunatne wytworzone z piasków gliniastych i glin zwałowych; gleby torfowe i murszowe; mady właściwe, czarne ziemie właściwe	
Wody	Główne ciek	Krzycki Rów (dł. 74,4 km; średni przepływ 1,18 m³/s; posterunek Chociemyśl), Rów Polski (dł. 63,6 km; średni przepływ 1,25 m³/s; posterunek Rydzyna), Kanał Wonieść (dł. 27,3 km); Grobelka (dł. 21,3 km; chwilowy przepływ 0,48 m³/s w 2002 roku; profil Załęczce), Rów Luboński (dł. 20,0 km; chwilowy przepływ 0,2 m³/s w 2001 roku; profil Lubonia), Rów Strzyżewicki (dł. 16,6 km), Kaczkowski Rów (dł. 15,7 km), Rów Czarkowski (dł. 15,4 km), Rów Święciechowski (dł. 15,1 km), Rów Bołęciński (dł. 12,1 km), Samiec (dł. 12,0 km), Robczyski Rów (dł. 10,2 km), Dopływ w Pońcu (dł. 10,1 km), Dopływ

		z Dąbcza (dł. 10,0 km)
	Największe jeziora	-
	Największe sztuczne zbiorniki wodne	Zbiornik Rydzyna (pow. 40,0 ha, głęb. 1,9 m), Staw Pośrednik (pow. 7,6 ha), Staw w Robczysku (pow. 3,7 ha), Staw Koński (pow. 3,5 ha), Staw Wyspa (pow. 2,6 ha)
	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	GZWP nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów (E)”, GZWP nr 305 „Zbiornik międzymorenowy Leszno”, GZWP nr 306 „Wschowa”, GZWP nr 307 „Sandr Leszno”, GZWP nr 308 „Zbiornik międzymorenowy Rzeki Kania”
	Region/rejon hydrogeologiczny	Subregion Zielonogórsko-Leszczyński (VI5) w Regionie Wielkopolskim (VI)
Region klimatyczny i dominujące typy pogód w regionie klimatycznym	Region Południowowielkopolski (XVI): region wyróżnia się stosunkowo dużą liczbą dni z pogodą przymrozkową (78 dni) oraz dni słonecznych lub z małym zachmurzeniem (42 dni); sporo jest dni bez opadu (209) oraz dni bardzo ciepłych (88 dni); wysoka jest liczba dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie słoneczną lub z małym zachmurzeniem (15 dni); często notowane są dni umiarkowanie ciepłe i pochmurne bez opadu (49 dni)	
Przeważające siedliska roślinności potencjalnej	Dominuje grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa (Galio-Carpinetum). Mniejsze powierzchnie zajmują siedliska kontynentalnych borów mieszanych sosnowo-dębowych (Querco-roboris-Pinetum), postaci niżowej świetlistej dąbrowy (Potentilloal-bae-Quercetumtypicum) i suboceanicznego boru sosnowego (Leucobryo-Pinetum). W dolinach rzek przeważają siedliska niżowego łągu jesionowo-olszowego (Fraxino-Alnetum) i niżowego łągu wiązowo-dębowego (Ficario-Ulmetumchrysosplenietosum).	
Przeważające typy krajobrazów naturalnych	Krajobrazy dolin i obniżeń: zalewowych den dolin - akumulacyjne i teras nadzalewowych - akumulacyjne; Krajobrazy peryglacialne: równinne i faliste oraz wzgórzowe; Krajobrazy nizin: fluwioglacjalne - równinne i faliste;	

Źródło: GDOŚ

5.1.2. Sytuacja demograficzna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2024 roku teren gminy zamieszkiwało 18 294 osób, z czego 50,9% stanowiły kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2020–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 711 osób. Tabela poniżej przedstawia sytuację demograficzną na terenie Gminy Góra w latach 2020–2024.

Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Góra w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców ogółem	19 005	18 797	18 619	18 458	18 294
Kobiety	9 635	9 531	9 449	9 374	9 304
Mężczyźni	9 370	9 266	9 170	9 084	8 990
Współczynnik feminizacji	103	103	103	103	103

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Przyrost naturalny	-178	-18	-54	-11	-25

Źródło: GUS

Mieszkańcy Gminy Góra zawarli w 2024 roku 44 małżeństwa, co odpowiada 2,39 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest niższy zarówno od wartości dla województwa dolnośląskiego (3,80), jak i od średniej krajowej (3,60). W 2024 roku urodziło się 118 dzieci, w tym 58 dziewczynek (49,15%) oraz 60 chłopców (50,85%). W tym samym czasie zmarło 219 osób, w tym 99 kobiet i 120 mężczyzn. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, wyniósł 0,54, co oznacza, że liczba urodzeń była znacząco niższa od liczby zgonów. Wskaźnik ten jest niższy od średniej zarówno dla województwa dolnośląskiego, jak i całej Polski. W 2024 roku zarejestrowano 207 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 266 wymeldowań, co dało saldo migracji wewnętrznych wynoszące -59. Ponadto 2 osoby zameldowały się z zagranicy, a 1 osoba wymeldowała się za granicę. Struktura ludności gminy Góra według ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco: 57,8% mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym, 16,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,3% w wieku poprodukcyjnym. Strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku oraz liczbę zarejestrowanych bezrobotnych i ich udział wśród osób w wieku produkcyjnym przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2020-2024 na terenie Gminy Góra

Rok	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]
2020	3 408	17,9	11 237	59,1	4 360	22,9
2021	3 330	17,7	11 017	58,6	4 450	23,7
2022	3 287	17,7	10 815	58,1	4 517	24,3
2023	3 175	17,2	10 719	58,7	4 564	24,7
2024	3 090	16,9	10 575	57,8	4 629	25,3

Źródło: GUS

Tabela 5. Bezrobocie na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024

Rok	Bezrobotni zarejestrowani ogółem [os.]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
2020	947	8,4
2021	857	7,8
2022	731	6,8
2023	740	6,9
2024	721	6,8

Źródło: GUS

Zgodnie z danymi GUS (31 XII 2024 r.) nie pracuje 721 osób. 54,65% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 45,35% mężczyźni.

5.1.3. Gospodarka

Do największych zakładów zlokalizowanych na terenie gminy Góra należą m.in.: BIOESTRY Sp. z o.o., DANPOL Sp. z o.o., dBP Eko Sp. z o.o., OSI POLAND FOODWORKS Sp. z o.o., „SPOŁEM” Powszechna Spółdzielnia Spożywców, Przedsiębiorstwo Drogowe „DROGBUD”, Przedsiębiorstwo Drogowo-Melioracyjne „Drogomel”, Przedsiębiorstwo Drzewne „Tartak Góra Śląska”, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe A-LIMA-BIS Sp. z o.o., Runoland Sp. z o.o. – Sp.

J., Spółdzielnia Mleczarska „Demi”, SKOTAREK Produkcja Maszyn i Części Rolniczych, Firma Produkcyjno-Handlowa „DORA” Tadeusz Podgórski, WIGMET Waldemar Maślanka Tomasz Dyrswicz, ROSETTE Gastronomia i Catering Zdzisław Żmiejewski, Technika Komunalna „Tekom” Sp. z o.o. oraz Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

W 2024 roku w rejestrze REGON na terenie gminy Góra zarejestrowanych było 2 251 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 594 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tym samym roku zarejestrowano 152 nowe podmioty, a 106 zostało wyrejestrowanych. Analiza danych z lat 2009–2024 wskazuje, że najwięcej podmiotów (274) zarejestrowano w roku 2009, natomiast najmniej (129) w roku 2014. W tym okresie najwięcej podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku (260), a najmniej w 2021 roku (84). Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najliczniejszą grupę stanowią spółki cywilne (101). Analizując strukturę zatrudnienia, można stwierdzić, że zdecydowaną większość – 2 182 podmioty stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności w gminie Góra 1,7% podmiotów (38) deklaroowało działalność w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, 28,4% (640 podmiotów) wskazało na przemysł i budownictwo, a 69,9% (1 573 podmioty) prowadziło pozostałe rodzaje działalności. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności były: budownictwo (30,0%) oraz handel hurtowy i detaliczny wraz z naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24,3%).

Tabela 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	2 047	2 133	2 167	2 209	2 251

Źródło: GUS

Tabela 7. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024 według działów PKD 2007

PKD 2007	2020	2021	2022	2023	2024
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	37	37	37	37	38
Przemysł i budownictwo	523	575	604	627	640
Pozostała działalność	1 487	1 521	1 526	1 545	1 573

Źródło: GUS

5.1.4. Infrastruktura mieszkaniowa

Według danych GUS, na koniec 2024 roku na terenie gminy Góra znajdowało się 3 471 budynków mieszkalnych, co oznacza wzrost o 73 budynki w porównaniu z rokiem 2020. i Według danych GUS liczba mieszkań w gminie wynosiła 7 133, a ich łączna powierzchnia użytkowa wynosiła 551 072 m². W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkań zwiększyła się o 139, natomiast powierzchnia użytkowa wzrosła o 17 747 m². Tabela poniżej przedstawia zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Góra w latach 2020–2024.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024

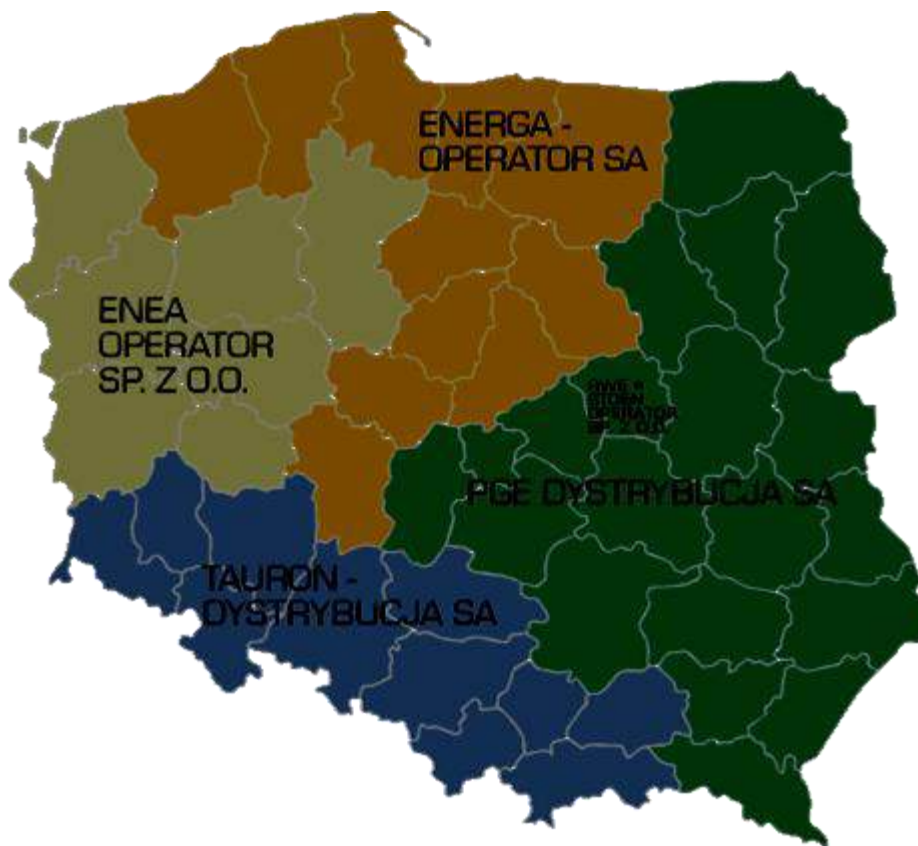
Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Budynki mieszkalne	szt.	3 398	3 378	3 423	3 451	3 471
Mieszkania	szt.	6 994	7 026	7 080	7 109	7 133
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	533 325	537 497	544 935	548 762	551 072
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	76,3	76,5	77,0	77,2	77,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	28,1	28,6	29,3	29,7	30,1
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	os.	2,72	2,68	2,63	2,60	2,56

Źródło: GUS

5.1.5. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie Gminy Góra zajmuje się ENEA Operator Sp. z o.o.

Rycina 3. Dystrybucja energii elektrycznej w Polsce

Źródło: cire.pl

Do obowiązków operatora systemów dystrybucyjnych, zgodnie z zapisami Prawa Energetycznego należą:

- prowadzenie ruchu sieciowego w sieci dystrybucyjnej;
- prowadzenie eksploatacji, konserwacji i remontów sieci dystrybucyjnej;
- planowanie rozwoju sieci dystrybucyjnej;

- zapewnienie rozbudowy sieci dystrybucyjnej;
- współpraca z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w zakresie określonym w Prawie energetycznym;
- dysponowanie mocą określonych jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej;
- bilansowanie systemu oraz zarządzanie ograniczeniami systemowymi;
- dostarczanie użytkownikom sieci i operatorom innych systemów elektroenergetycznych określonych Prawem energetycznym informacji;
- umożliwienie realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej przez odbiorców przyłączonych do sieci poprzez wypełnianie warunków określonych w Prawie energetycznym;
- utrzymanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pracy sieci dystrybucyjnej.

Gmina Góra jest w całości zelektryfikowana. Dostawcą energii na terenie Miasta i Gminy Góra jest ENEA Operator Sp. z o.o. Zasilanie gminy w energię elektryczną realizowane jest ze stacji GPZ Góra, w której zainstalowano 1 transformator WN-110 kV/SN typu TORb 16000/110 o mocy 16 MVA, o grupie podłączeń Yd11 i napięciu zwarcia $U_z=11\%$. Na terenie miasta i gminy rozbudowana jest sieć rozdzielcza średniego napięcia 20 kV. Układ sieci średnich napięć tworzą: sieci kablowe i napowietrzne oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze SN/0,4 kV. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 122 stacji transformatorowych SN/nn odpowiadających za zasilanie obszaru gminy, o łącznej mocy zainstalowanych transformatorów równej 23,37 MVA. W części miejskiej przeważa sieć kablowa, natomiast w terenach wiejskich sieć napowietrzna. Linie SN - 20 kV zasilające tereny wiejskie charakteryzują się zazwyczaj znacznymi długościami o dużej liczbie odgałęzień. W chwili obecnej sieć ta w pełni spełnia wymogi w zakresie pokrycia zapotrzebowania w energię elektryczną o odpowiednich parametrach na terenie całej Gminy Góra. Na terenie Miasta Góra istniejąca sieć nn wykonana jest jako kablowo- napowietrzna. Spełniała dotychczasowe stawiane jej wymagania, jednak z uwagi na to, że w ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną, możliwości przesyłowe niektórych jej fragmentów wyczerpują się i wymagają modernizacji. Modernizacja i rozbudowa sieci prowadzona będzie w miarę uzyskiwania środków finansowych przeznaczonych na ten cel, zwiększaniu się liczby odbiorców i ilości przesyłanej energii. Sieć n.n. na terenach wiejskich, jest siecią napowietrzna co powoduje, że na jej pracę duży wpływ mają warunki atmosferyczne, działanie żywiołów oraz innych czynników zewnętrznych. Linie te ze względu na rozproszony charakter odbioru energii elektrycznej mają niekiedy znaczne długości oraz zbyt mały przekrój przewodów do aktualnych potrzeb.

Gmina Góra zapewnia warunki do rozwoju elektroenergetyki na swoim terenie, a ponadto umożliwia rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych. ENEA Operator Sp. z o.o., zgodnie z zapisami właściwych przepisów prawa oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej, na bieżąco realizuje modernizacje, remonty i zabiegi eksploatacyjne w sieciach wysokiego, średniego i niskiego napięcia, których celem jest zapewnienie dobrego stanu technicznego infrastruktury sieciowej, a przez to poprawy jakości usług oraz spełnienie wymagań wynikających ze wzrostu zapotrzebowania na moc. Zgodnie z Planem Rozwoju Enea Operator na okres 2023-2028 na terenie Gminy Góra przewiduje się realizację następujących zadań inwestycyjnych:

- przyłączanie odbiorców IV-VI grupy, w tym budowę przyłączy nn (stacji, transformatorów, linii kablowych i napowietrznych, pól i słupów SN/nn zgodnie z przyjętym zakresem

rzeczowym).

- budowę pola liniowego i rozbudowę szyn zbiorczych w stacji 110/20 kV Góra w związku z budową linii Rawicz–Góra.
- dostosowanie linii LN 110 Góra–Wschowa do parametrów 240/60 oraz rozbudowę stacji 110/20 kV Góra o drugą sekcję.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Góra na tle powiatu górowskiego oraz województwa dolnośląskiego w 2024 roku

Tabela 9. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Gminie Góra na tle powiatu górowskiego i województwa w 2024 roku

Wyszczególnienie	Gmina Góra	Powiat górowski	Województwo Dolnośląskie
Odbiorcy energii elektrycznej [szt.]	4 501	12 453	1 357 074
Zużycie energii elektrycznej [MWh]	6 728,43	23 130,03	2 558 995,77
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [kWh]	630,65	717,2	890,2
Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę [kWh]	1 494,87	1 857,4	1 885,7

Źródło: GUS

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie Gminy występuje sieć gazowa. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2024 roku długość czynnej sieci gazowej wynosi 96 457 m. Gaz dostarczany jest do 4 157 odbiorców (gospodarstw). Operatorami sieci gazowej na analizowanym terenie są: Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Zielonej Górze, Polska Spółka Gazownictwa - PSG, Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu, DUON Dystrybucja Sp. z o.o. oraz Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A Oddział w Poznaniu. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową charakterystykę sieci gazowej występującej na terenie gminy.

Tabela 10. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Góra w 2024 roku

Wskaźnik	Wartość
Długość czynnej sieci ogółem	96 457 m
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	1 853 szt.
Odbiorcy gazu	4 157
Ludność korzystająca z sieci gazowej	60,1
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	1 863

Źródło: GUS

Na terenie Gminy Góra zlokalizowane są złoża gazu ziemnego, które są eksploatowane przez PGNiG S.A. oddział w Zielonej Górze, miejsca wydobywania połączone są siecią wysokiego ciśnienia. W ramach systemu gazociągów wysokiego ciśnienia, które są eksploatowane na terenie gminy, GAZ-SYSTEM zarządza trzema odcinkami gazociągów:

- odgałęzienie Góra Ślaska – długość gazociągu na terenie jednostki 0,89 km (średnica 80 mm),
- odgałęzienie Krobia-Głogów – długość gazociągu na terenie jednostki 21,1 km (średnica 400 mm),

- odgałęzienie Wschowa – długość gazociągu na terenie jednostki 5,6 km (średnica 80 mm). Stacja Gazowa zlokalizowana jest w miejscowości Stara Góra, jej przepustowość wynosi 3200 m³/h.

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja rozdzielczo-przesyłowa GAZ-SYSTEM (SRP Góra) o przepustowości 2000 m³/h. Operatorem sieci średniego ciśnienia jest DUON Dystrybucja. Operator ten eksploatuje 3 stacje przemysłowe o przepustowości Q=1 000 m³/h. DUON nie zaopatruje indywidualnych klientów. Z uwagi na ograniczony technicznie wolumen gazu ziemnego (gaz dostarczany bezpośrednio z kopalni) nie planuje się przyłączenia nowych podmiotów. Do tej pory odbiorcami gazu tego operatora są podmioty z miejscowości: Chróścina, Glinka, Sławęcice, Góra, Włodków Dolny, Góra ul. Witosa. Obszar Góry zasilany jest także przez PSG, z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia, którego operatorem jest OGP Gaz-System relacji Krobia - Bojanowo i poprzez stacje redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia w Górze następuje redukcja ciśnienia gazu z wysokiego do średniego. Stacje redukcyjne zlokalizowane tylko w mieście, na ulicach:

- Jagiellonów - przepustowość 600/1 050 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Podwale - przepustowość 600 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Słoneczna - przepustowość 1 600 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Witosa - przepustowość 800 [m³/h], stan techniczny dobry,
- Poznańska - przepustowość 300 [m³/h], stan techniczny dobry.

W zakresie ochrony powietrza największy wpływ na ograniczenie ilości zanieczyszczeń miało wdrażanie nowoczesnych technologii, likwidacja kotłowni węglowych poprzez wymianę kotłów węglowych na urządzenia grzewcze opalane olejem opałowym, gazem ziemnym oraz zainstalowanie nowoczesnych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery z emitorów zakładowych.

Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie Miasta i Gminy Góra w ciepło oparte jest głównie na scentralizowanym systemie zaopatrzenia w ciepło, którym zarządza Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Górze (ZEC). Istniejący system ciepłowniczy zasilany jest z trzech kotłowni o łącznej mocy 6,62 [MW]. Na terenie Miasta i Gminy Góra występują potrzeby ciepłe w zakresie ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, przemysłowych, przygotowania ciepłej wody, wentylacji oraz potrzeb technologicznych, które zaspokajane są poprzez spalanie paliw stałych, gazowych i ciekłych oraz w niewielkim stopniu z wykorzystaniem energii elektrycznej. Głównymi odbiorcami energii ciepłej na terenie Miasta i Gminy Góra są odbiorcy indywidualni, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy oraz instytucje. Odbiorcami ciepła ZEC są przede wszystkim spółdzielnie mieszkaniowe. Zakład zaopatruje w ciepło także obiekty użyteczności publicznej. Wykorzystanie wysokoemisyjnych paliw stałych, głównie paliw węglowych w przestarzałych kotłach lub piecach ceramicznych przyczyni się do postępującego procesu pogarszania się stanu i jakości powietrza atmosferycznego w gminie poprzez tzw. niską emisję.

W Gminie Góra mieszkańcy korzystają w większości z indywidualnych źródeł ciepła. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są takie paliwa jak węgiel kamienny, węgiel brunatny, miał i drewno.

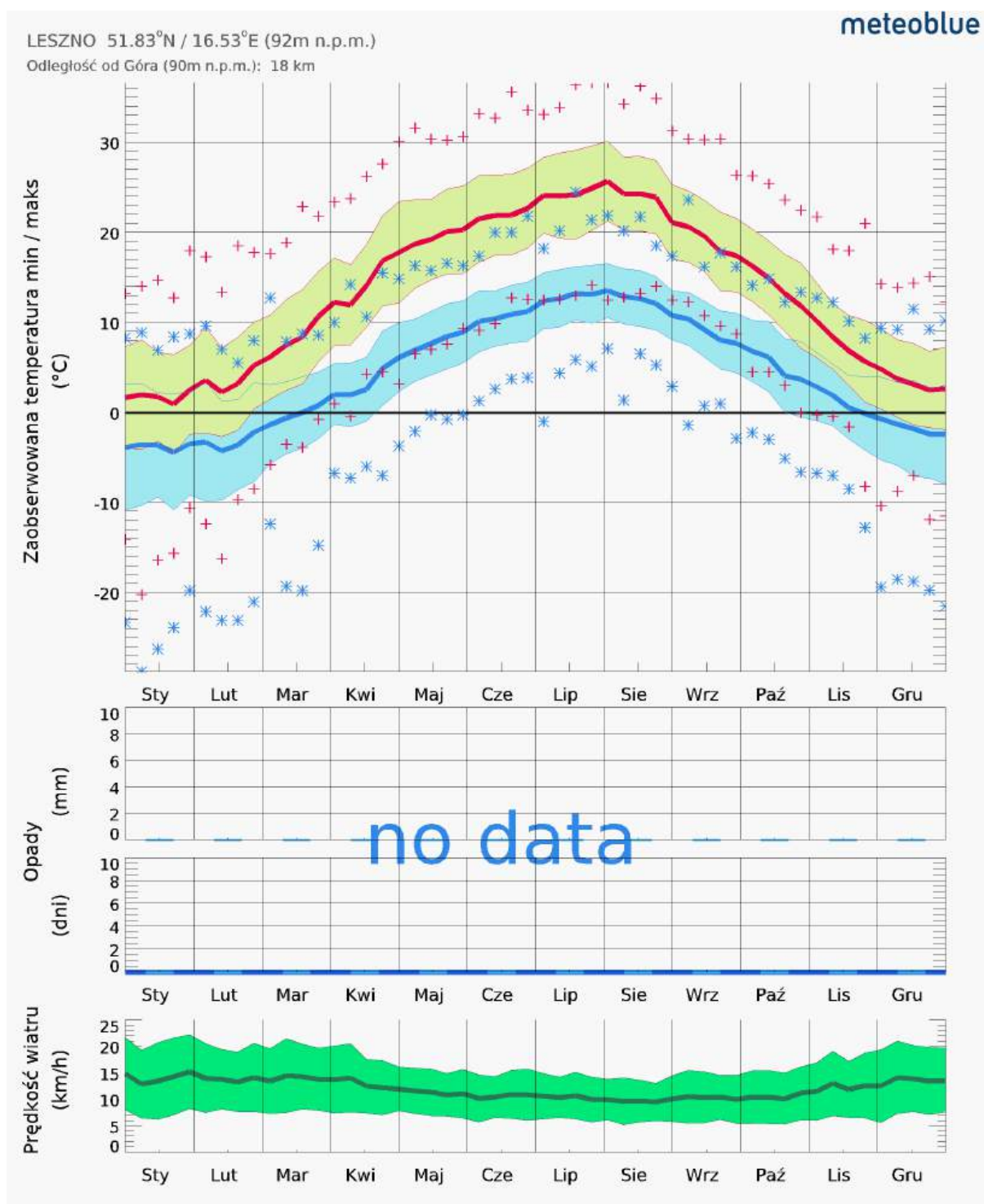
5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.2.1. Analiza stanu wyjściowego

Jakość powietrza – a dokładniej poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ściśle zależy od warunków meteorologicznych oraz działalności antropogenicznej. Temperatura powietrza, prędkość wiatru, natężenie promieniowania słonecznego czy też wilgotność oddziałują na wielkość emisji zanieczyszczeń.

Na rozprzestrzenianie się substancji zanieczyszczających znaczący wpływ mają prędkość i kierunki wiatrów. W momencie braku wiatrów oraz wiatrów o małych prędkościach następuje pogarszanie wentylacji powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń w przypowierzchniowych warstwach atmosfery. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich migracji. Opady atmosferyczne, wilgotność, natężenie promieniowania słonecznego wpływa także na przemiany fizyko – chemiczne zanieczyszczeń w atmosferze oraz ich wymywanie. Od kierunków i prędkości wiatru zależy natomiast transport zanieczyszczonych mas powietrza z obszarów ich emisji. Innym czynnikiem fizycznym wpływającym na poziom zanieczyszczeń jest stopień zróżnicowania ukształtowania terenu, w którym mogą występować obszary o specyficznym klimacie, mikroklimacie i specyficznych warunkach meteorologicznych. Kolejnym czynnikiem wyznaczającym jakość powietrza jest zjawisko tzw. inwersji termicznej, odznaczające się występowaniem temperatury niższej tuż przy powierzchni ziemi, niż w wyższych partiach atmosfery. Najlepsze warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń panują na terenach płaskich, gdzie występuje duża liczba dni z nasłonecznieniem, dobre warunki termiczne oraz wysokie prędkości mas powietrza. Natomiast w dolinach, niekiedy wymiana mas powietrza jest utrudniona. Temperatura powietrza wpływa pośrednio na jakość powietrza. Niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych.

Gmina Góra, podobnie jak obszar całej Polski, położona jest w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, charakteryzującego się znaczną zmiennością warunków pogodowych w ciągu roku oraz wyraźnym wpływem zarówno mas powietrza oceanicznego, jak i kontynentalnego. Klimat gminy cechuje się łagodną, krótką zimą oraz długim i ciepłym latem. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi około -2°C , natomiast w lipcu około $18,5-19^{\circ}\text{C}$, przy średniej rocznej wynoszącej około $8,5^{\circ}\text{C}$. Roczne amplitudy temperatur kształtują się na poziomie poniżej 21°C , co potwierdza przeważający wpływ mas powietrza z Atlantyku. Wiosna i lato są zazwyczaj wczesne, długie i ciepłe, natomiast okres zimowy jest stosunkowo krótki, z pokrywą śnieżną utrzymującą się przez 50–60 dni. Opady w gminie należą do stosunkowo niewielkich ich średnia roczna suma wynosi około 550 mm, przy czym w latach suchych spadają do 350 mm, a w latach wilgotnych mogą osiągać 650 mm. Największe sumy opadów notuje się w miesiącach letnich lipcu i sierpniu. Często występują okresy suszy wiosenno-letniej, które przyczyniają się do obniżenia poziomu wód powierzchniowych i gruntowych oraz powodują straty w uprawach rolnych i leśnych.

Rycina 4. Meteorogram dla Miasta Leszno, najbliższej położonej stacji od Gminy Góra

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Stan jakości powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Ocenę taką przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin.

W rozumieniu założeń do ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.), przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy w sprawie jakości i czystszej powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Substancje podlegające ocenie to:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- pył zawieszony PM₁₀,
- pył zawieszony PM_{2.5},
- ołów w pyle Pb (PM₁₀),
- arsen w pyle As (PM₁₀),
- kadm w pyle Cd (PM₁₀),
- nikiel w pyle Ni (PM₁₀),
- benzo(a)piren w pyle B(a)P (PM₁₀),
- ozon O₃.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów:

- dopuszczalnego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekroczony,
- docelowego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- poziomu celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Oprócz w/w poziomów określony jest również poziom krytyczny, po przekroczeniu którego mogą wystąpić bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do komponentów przyrody, ale nie w odniesieniu do człowieka oraz margines tolerancji, który określa procentową część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony. W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,

- klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony
- poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Dla ozonu:

- klasa D1 - stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego,
- oraz dla PM2.5:
- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
- klasa C2 - stężenia PM2.5 przekraczają poziom docelowy.

Klasy stref dla zanieczyszczeń oraz wymagane działania w zależności od ich poziomu stężeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 11. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
Poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
<poziom dopuszczalny i poziom krytyczny	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenki azotu tlenek węgla benzen, pył PM10 ołów (PM10)	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
>poziom dopuszczalny i poziom krytyczny		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
Poziom dopuszczalny i margines tolerancji			
<poziom dopuszczalny	pył zawieszony PM2.5 dodatkowo dwutlenek azotu, benzen i pył zawieszony PM10 dla stref, które uzyskały derogacje	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
>poziom dopuszczalny <poziom dopuszczalny z marginesem tolerancji		B	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji
>poziom dopuszczalny z marginesem tolerancji		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego w wyznaczonym terminie
Poziom docelowy			
<poziom docelowy	Ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10)	A	- działania niewymagane
>poziom docelowy		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
	kadm (PM10) benzo/a/piren(PM10)		działań technicznych i technologicznych, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu, jeśli POP nie był opracowany pod kątem określonej substancji
	PM2.5	C2	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego
Poziom celu długoterminowego			
<poziom celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	- działania niewymagane
>poziom celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

Źródło: www.gios.gov.pl

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska w województwie dolnośląskim strefy stanowią: aglomeracja wrocławska, miasto Legnica, miasto Wałbrzych i strefa dolnośląska obejmująca pozostały obszar województwa. Gmina Góra należy do strefy dolnośląskiej (kod strefy PL0204). W tabeli poniżej przedstawione zostały dane za rok 2024 dla strefy dolnośląskiej.

Tabela 12. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5)

Kod strefy	Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
		NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM 2,5 ²⁾	Pył PM10	B(a)P	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	Pb (PM10)	O ₃ ¹⁾
		2024											
PL0204	strefa dolnośląska	A	A	A	A	A1	C	C	C	A	A	A	C

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefie dolnośląska uzyskała klasę A

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024”,

W 2024 r. na terenie województwa dolnośląskiego, na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano pomiary intensywne – wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące: - pomiary automatyczne, - pomiary manualne prowadzone codziennie.

W 2024 r. w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało ogółem 26 stacji pomiarowych. Wszystkie pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska jako monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza PMŚ. GIOŚ dysponuje 3 przewoźnymi stacjami pomiarowymi, za pomocą których wykonuje pomiary w miastach województwa dolnośląskiego nieobjętych stałym monitoringiem powietrza. W 2024 r. takie stacje wykonywały pomiary całoroczne w Chojnowie przy ul. S. Małachowskiego, w Strzegomiu przy ul. A. Mickiewicza i w Kudowie-Zdroju przy ul. Szkolnej.

Lokalizacja stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza” wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru

próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Tabela 13. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO₂, NO_x oraz O₃ pod kątem ochrony roślin za rok 2024

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny SO ₂	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny NO _x	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny O ₃
		2024		
PL3003	Strefa dolnośląska	A	A	A

Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa dolnośląska uzyskała klasę D2.

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024”,

Ozon jako substancja zanieczyszczająca środowisko jest problemem ponadregionalnym. Powstaje w wyniku reakcji fotochemicznej z udziałem tlenków azotu, tlenku węgla i węglowodorów. Do wytworzenia się reakcji niezbędna jest energia słoneczna, stąd stężenia ozonu wzrastają w dni słoneczne, wiosenne i letnie. Wysokie stężenie ozonu jest skutkiem takich procesów jak emisja z zakładów przemysłowych, elektrociepłowni, emisja komunikacyjna, napływ zanieczyszczeń spoza granic miasta, a także sprzyjające warunki meteorologiczne do tworzenia ozonu.

Jako przyczynę przekroczeń poziomu celu długoterminowego wskazuje się, podobnie jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony zdrowia ludzi, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu z terenów zurbanizowanych województwa i spoza granic kraju.

Analiza stężeń zanieczyszczeń monitorowanych w 2024 roku wskazuje na ścisłą zależność ich poziomu od warunków meteorologicznych. Ciepleszy w porównaniu z poprzednimi latami rok 2024 spowodował mniejszą emisję zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na niższe stężenia tych zanieczyszczeń w powietrzu. Mniejsze też są zasięgi obszarów przekroczeń poszczególnych zanieczyszczeń i mniejsza jest liczba

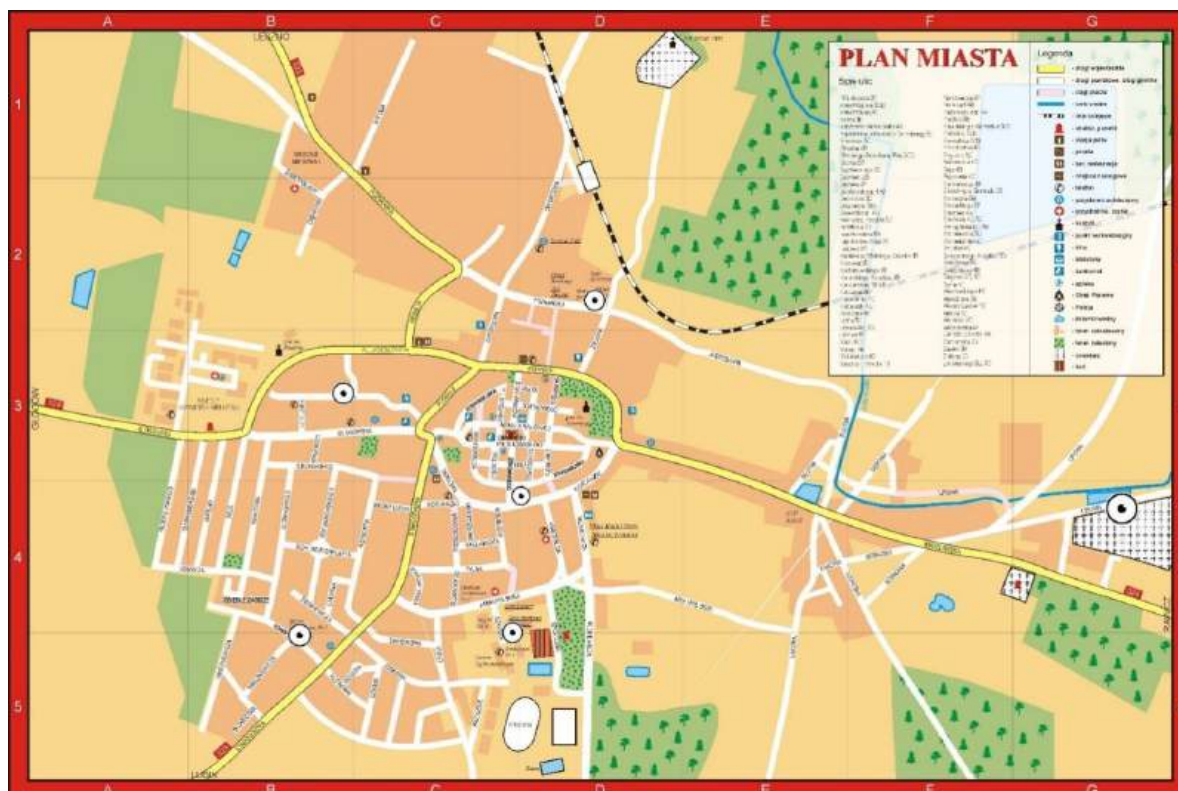
osób narażonych na ponadnormatywne stężenia.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie obszaru obok emisji z systemów grzewczych jest także emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, parametrów technicznych i stanu drogi.

Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych, głównie ma to niekorzystny wpływ na uprawy rolne. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło emisji zanieczyszczeń nie tylko do powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód wskutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Działaniami zmierzającymi do ograniczenia emisji liniowej mogą być remonty dróg w złym stanie, usprawnienie ruchu samochodowego poprzez budowę tras szybkiego ruchu oraz wyprowadzanie ruchu tranzytowego z ośrodków miejskich, rozbudowa sieci transportu zbiorowego i promocja jej wśród mieszkańców, rozwój elektro-mobilności oraz rozbudowa sieci infrastruktury rowerowej i pieszej.

Na terenie Gminy Góra brak stanowiska pomiarowego należącego do GIOŚ. Na terenie Miasta Góra zainstalowano 6 czujników pomiaru jakości powietrza w następujących lokalizacjach:

- Szkoła Podstawowa nr 1 , ul. Marii Konopnickiej 2;
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 2;
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Poznańska 2;
- Przedszkole Publiczne nr 1, ul. Stefana Żeromskiego 15;
- Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy, ul. Piastów 34;
- ul. Lipowa - ul. Cicha.

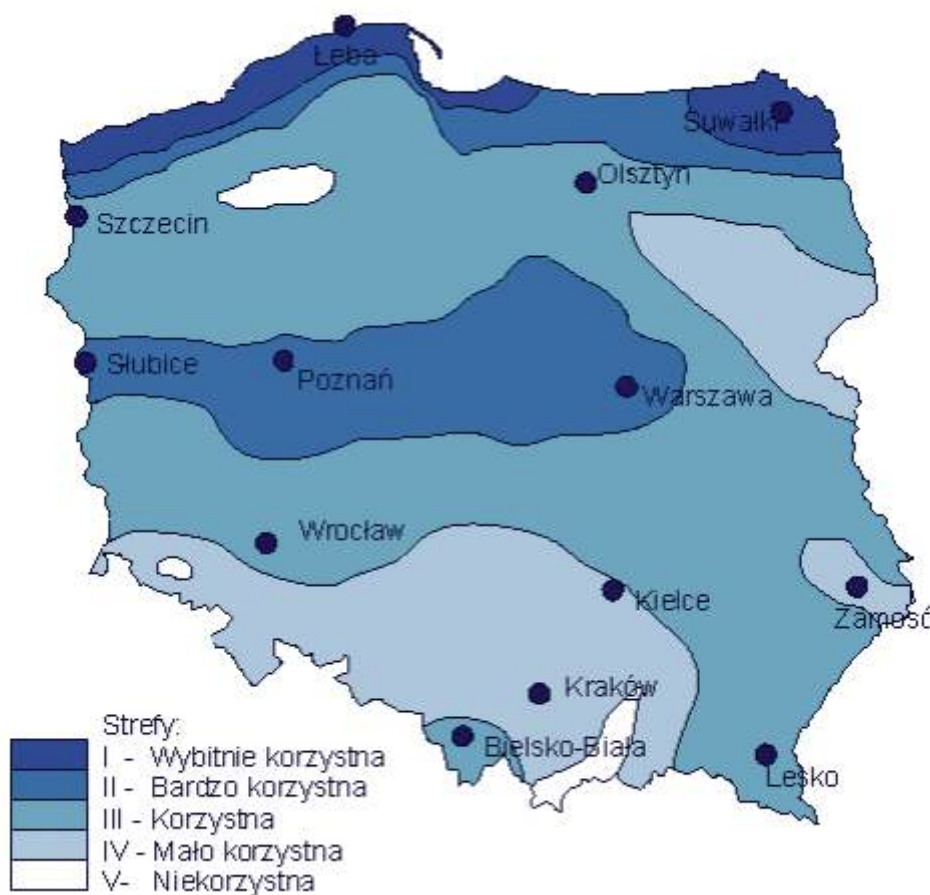
Rycina 5. Lokalizacja czujników jakości powietrza w Mieście Góra

Źródło: UMiG Góra

W ramach funkcjonującego w Urzędzie Gminy punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu "Czyste powietrze" mieszkańcy składali za pośrednictwem gminy wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. W okresie od 01.01.2019 r. do 15.09.2025 r. do WFOŚiGW we Wrocławiu wpłynęło 314 wniosków o dofinansowanie w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze, z terenu Gminy Góra. Zawarto 249 umów, na łączną kwotę dotacji 10 234 271,15 zł.

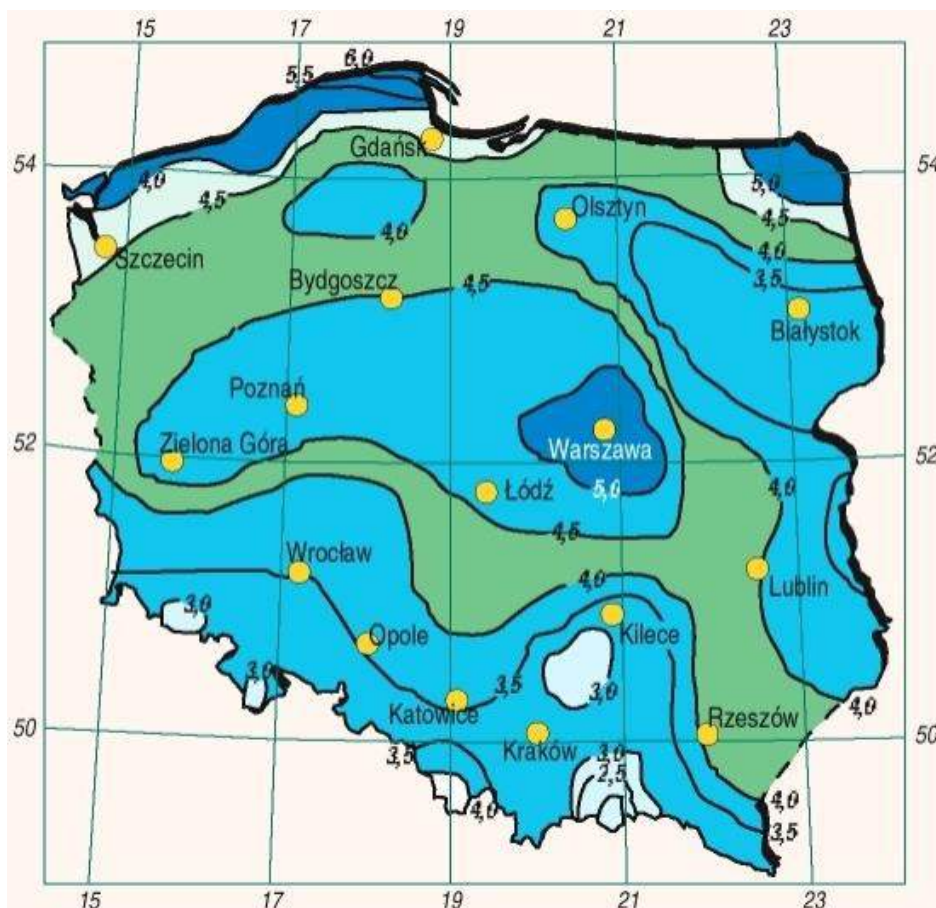
Odnawialne źródła energii

Stosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) ma duże znaczenie dla poprawy jakości powietrza. Dzięki OZE zmniejsza się zużycie paliw kopalnych, co prowadzi do redukcji emisji szkodliwych zanieczyszczeń. Produkcja energii z odnawialnych źródeł nie tylko przyczynia się do ochrony środowiska, ale również wspiera rozwój innowacyjnych sektorów gospodarki. Sektory takie jak usługi inżynierskie, informatyczne, medyczne i doradcze zyskują na znaczeniu, co sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy. Ponadto, rozwój OZE wpływa na wzrost efektywności i redukcję emisji w branżach wytwórczych. Przemysł maszynowy, elektrotechniczny, elektroniczny, chemiczny, farmaceutyczny oraz samochodowy czerpią korzyści z niskoemisyjnych technologii, co dodatkowo przyczynia się do poprawy stanu środowiska. W rezultacie, rynek pracy się rozwija, oferując coraz więcej możliwości w różnych gałęziach gospodarki.

Energia wiatru**Rycina 6. Strefy energii wiatru w Polsce wg. H Lorenc**

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMiGW

Potencjał energii wiatrowej w Polsce oszacowano jako teoretyczny i techniczny. Potencjał teoretyczny to taki, w którym założono stuprocentową sprawność przetworzenia energii kinetycznej na energię elektryczną, z pominięciem technologii przetwarzania energii na inne formy energii. Z kolei w przypadku szacowania potencjału technicznego ważne do określenia są częstotliwości występowania prędkości progowych wiatru: minimalnej i maksymalnej oraz uwzględniane są czynniki otoczenia. Wyznaczają one zakres prędkości wiatru w jakich możliwa jest produkcja energii. Wartości prędkości progowych uzależnione są od konstrukcji elektrowni wiatrowych. Z reguły minimalna prędkość progowa – tzw. prędkość startowa wynosi ok. 3 – 4 m/s, natomiast prędkość maksymalna – tzw. prędkość wyłączenia ok. 25 m/s. Do uzyskania realnych wielkości energii użytecznej dla pojedynczych elektrowni wymagane jest występowanie wiatrów o stałym natężeniu i prędkościach powyżej 4 m/s. Ponadto przyjmuje się, że wielkość progowa opłacalności wykorzystania energii wiatru na wysokości 30 m nad powierzchnią gruntu powinna wynosić 1000 kWh/m²/rok (średnia suma energii wiatru na powierzchnię 1 m² w Polsce wynosi 1000-1500 kWh/rok).

Rycina 7. Średnioroczna prędkość wiatru (m/s) na wysokości ponad 30 m nad powierzchnią ziemi w terenie z przeszkodami do 3 m

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMiGW

Gmina Góra położona jest w strefie III tzw. korzystnej dla lokalizacji siłowni wiatrowych. Na omawianym terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750÷1000 kWh/m²/rok. Na terenie Miasta i Gminy Góra funkcjonuje „Park Wiatrowy Wielkopolska 2 – Góra”. Zainstalowane są turbiny wiatrowe o łącznej mocy 5 MW, na działce o nr ew. 157/3, obręb Rogów Górowski. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach została wydana dnia 6 czerwca 2011 r. Dodatkowo w MPZP wskazuje się obszar lokalizacji turbin wiatrowych wraz ze strefą ochronną w obrębie wsi Sułków.¹

Energia słoneczna

Energia słoneczna już od tysięcy lat służyła ludziom do suszenia ubrań i żywności, rozniecania ognia czy ogrzewania pomieszczeń, jednak dopiero od niedawna wykorzystywana jest do wytwarzania prądu elektrycznego. Energię tą można wykorzystywać na trzy główne sposoby:

- zamiana bezpośrednia energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną (konwersja fotowoltaiczna);
- zamiana energii promieniowania słonecznego na energię ciepłą w kolektorach słonecznych (konwersja fototermiczna);

1 PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA I GMINY GÓRA NA LATA 2018-2032 - AKTUALIZACJA

- pośrednia zamiana tej energii w energię elektryczną w piecach słonecznych lub wykorzystanie jej do celów przemysłowych.

Słońce to źródło taniej i nieograniczonej energii cieplnej, której wykorzystanie niesie za sobą korzyści ekonomiczne i ekologiczne. Z powierzchni słońca mającego temperaturę około 6 000 K, dociera do kuli ziemskiej promieniowanie o całkowitej mocy $1,75 \times 10^{17}$ W. Jest to 15 000 razy więcej niż aktualne zapotrzebowanie mocy na naszym globie. Energia słoneczna może być wykorzystana w kolektorach słonecznych do ogrzewania budynków lub podgrzewania wody lub ogniwach fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej. W eksploatacji słonecznych instalacji grzewczych, bardzo ważny jest rozkład dawek napromieniowania w ciągu roku. Panuje powszechny pogląd, że w krajowych warunkach klimatycznych, energię słoneczną warto pozyskiwać w sezonie ciepłym tj. od kwietnia do października. Preferowane są zatem instalacje do podgrzewania wody lub wspomagające ogrzewanie zimowe. Energia bezpośredniego promieniowania słonecznego może zostać wykorzystana w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej w panelach fotowoltaicznych oraz energii cieplnej w kolektorach słonecznych.

Biomasa i biogaz

Zgodnie z definicją zawartą w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE biomasa oznacza ulegającą biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa i związanych działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych i miejskich.

Biomasa to najczęściej wykorzystywane źródło energii odnawialnej. Stanowi całą istniejącą na Ziemi materię organiczną, a wszystkie jej stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego ulegające biodegradacji. Wykorzystanie biomasy pozwala spożytkować odpady oraz zagospodarować nieużytki. W zależności od stopnia przetworzenia biomasy, wyodrębnić można następujące rodzaje surowców:

- surowce energetyczne pierwotne: drewno, słoma, rośliny energetyczne;
- surowce energetyczne wtórne: gnojowica, obornik, inne produkty dodatkowe i odpady organiczne, osady ściekowe;
- surowce energetyczne przetworzone: biogaz, bioetanol, biometanol, estry olejów roślinnych (biodiesel), biooleje, biobenzyna i wodór.

Potencjalne zasoby energetyczne biomasy można podzielić w zależności od kierunku pochodzenia na trzy grupy:

- biomasa pochodzenia leśnego;
- biomasa pochodzenia rolnego;
- odpady organiczne.

Biomasa stała

Podczas spalania biomasy stałej wydzielają się niewielkie ilości szkodliwych związków siarki i azotu, a emitowany dwutlenek węgla jest asymilowany przez uprawiane rośliny. Spalanie biomasy stałej

charakteryzuje się także mniejszą zawartością popiołu w porównaniu do paliw kopalnianych. Biomasa drzewna jest surowcem rozproszonym na dużych powierzchniach. Zarówno drewno jak i słoma muszą zostać odpowiednio przygotowane do spalania. Pomimo pozytywnego efektu ekologicznego, ekonomicznego oraz społecznego, wykorzystanie biomasy na cele energetyczne niesie ze sobą wiele problemów. Źródłem ich są właściwości fizykochemiczne biomasy, tj.:

- Mała gęstość biomasy przed jej przetworzeniem, utrudniająca znacząco transport, magazynowanie i dozowanie;
- Niskie ciepło spalania na jednostkę masy;
- Szeroki przedział wilgotności;
- Różnorodność technologii przetwarzania na nośniki energii.

Z uwagi na powyższe, biomasa stała powinna być przede wszystkim wykorzystywana lokalnie.

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Do produkcji energii cieplnej lub elektrycznej może być wykorzystywany biogaz zawierający powyżej 40% metanu. Jeden m³ biogazu odpowiada około 0,48kg węgla o wartości opałowej 25 MJ/kg.

Do podstawowych źródeł biogazu należą:

- Odpady i produkty rolnicze: odchody zwierząt, rośliny i produkty uboczne przemysłu rolno – spożywczego;
- Oczyszczalnie ścieków;
- Składowiska odpadów komunalnych.

Proces, wskutek którego wytwarzany jest biogaz, polega na fermentacji beztlenowej wywoływanej dzięki obecności tzw. bakterii metanogennych, które w sprzyjających warunkach: temperatura rzędu 37°C (fermentacja mezofilna) lub 52 – 55°C (fermentacja termofilna), odczyn obojętny lub lekko zasadowy (pH 7 – 7,5), czas retencji (przetrzymania substratu) wynoszący 12-36 dni dla fermentacji mezofilnej oraz 12-14 dni dla fermentacji termofilnej, brak obecności tlenu i światła zamieniają związki pochodzenia organicznego w biogaz oraz substancje nieorganiczne. Powstały w procesie fermentacji biogaz jest spalany przez moduł kogeneracyjny produkujący energię elektryczną i ciepłą.

Gmina Góra posiada duży potencjał do wykorzystania biomasy jako źródła energii odnawialnej. Potencjalnym źródłem energetycznym biomasy mogą być plantacje roślin uprawnych z przeznaczeniem na cele energetyczne (np. wierzba, kukurydza, rzepak, szybko rosnące uprawy traw). Odmianami roślin energetycznych, które są szczególnie przydatne do uprawy ze względu na uwarunkowania przyrodnicze są przede wszystkim odmiany wierzby wiciowej, miskanta olbrzymiego i cukrowego oraz ślazu pensylwańskiego. Wymienione wyżej gatunki, w szczególności wierzba energetyczna wymaga stosunkowo dobrej jakości gleb. Użytki rolne w Gminie Góra zajmują około 67% powierzchni, a obszary leśne zajmują około 27% powierzchni.

Na terenie Gminy Góra zlokalizowane są dwie elektrownie: elektrownia biogazowa z biogazu składowiskowego o mocy zainstalowanej 0,294 MW i elektrownia biogazowa z biogazu rolnicze

o mocy zainstalowanej 0,6 MW.²

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest najtrudniejszym do pozyskania rodzajem odnawialnego źródła energii. Najbardziej wydajne złoża gromadzą się bowiem głęboko pod powierzchnią ziemi w postaci gorącej wody, pary lub suchych gorących skał. Zasoby te można wykorzystać do generowania energii elektrycznej w elektrowniach geotermalnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Na terenie Polski występują naturalne baseny sedymentacyjno-strukturalne, wypełnione gorącymi wodami podziemnymi o zróżnicowanych temperaturach, których bezwzględna wartość zdeterminowana jest powierzchniowymi zmianami intensywności strumienia ciepłego ziemi. Temperatury tych wód wynoszą od kilkudziesięciu do ponad 90°C, a w skrajnych przypadkach osiągają ponad 100°C.

Teren Gminy Góra położony jest w okręgu przedsudecko – świętokrzyskim o łącznej powierzchni złóż 39 000 km², który charakteryzuje się umiarkowanymi warunkami zasobów energii geotermalnej. Złoża geotermalne są możliwe do wykorzystania jednak w ilościach zadowalających występują praktycznie tylko w Sudetach. Złoża są obecnie wykorzystywane w uzdrowiskach w celach leczniczych. Objętość wód geotermalnych w wyżej wymienionym okręgu wynosi 3 900 000 [m³/km²]. Gmina Góra nie jest preferowana jako obszar, na którym istnieje znaczący i możliwy do wykorzystania potencjał geotermii wysokotemperaturowej. Można jedynie rozważać wykorzystanie tzw. płytkiej geotermii tzw. geotermii niskotemperaturowej. Ciepło produkowane przez pompy może być w dużej części pobierane z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii (np. grunt, cieki wodne, powietrze atmosferyczne), nie powodując przy tym jego degradacji. Ponadto pompy zapewniają wysoki komfort użytkowania, nie wymagają codziennej obsługi, cechują się cichą pracą i nie zanieczyszczają środowiska w miejscu użytkowania. Wadę pomp stanowią duże koszty inwestycyjne, zwykle znacząco wyższe od innych równoważnych systemów pozyskania energii. Na terenie Gminy Góra obecnie nie są wykorzystywane w większych ilościach pompy ciepła i należy się spodziewać, że ze względu na ich wysoki koszt będą one pełniły marginalną rolę w produkcji energii. Mogą one być wykorzystywane przede wszystkim w budynkach o dużej kubaturze, np. użyteczności publicznej, jednak trudno jest je promować wśród indywidualnych odbiorców. Ponadto biorąc pod uwagę koszt instalacji pomp ciepła na analizowanym obszarze, należy uznać to źródło energii za mało efektywne w porównaniu z innymi odnawialnymi źródłami energii.

Energia wodna

Energia wodna to wykorzystywana gospodarczo, energia mechaniczna płynącej wody. Współcześnie energię wodną zazwyczaj przetwarza się na energię elektryczną (hydroenergetyka, często oparta na spiętrzeniach uzyskanych dzięki zaporom wodnym). Można ją także wykorzystywać bezpośrednio do napędu maszyn – istnieje wiele rozwiązań, w których płynąca woda napędza turbinę lub koło wodne. Elektrownie wodne budowane są najczęściej na terenach górzystych, jeżeli nie ma takiej możliwości, spiętrza się poziom wody za pomocą zapór, tworząc zbiorniki retencyjne. Z ekonomicznego punktu widzenia za wady energetyki wodnej uznaje się

---

² 1PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA I GMINY GÓRA NA LATA 2018-2032 - AKTUALIZACJA

wysoki koszt budowy zapory wraz z infrastrukturą, długi okres zwrotu nakładów oraz bardzo negatywny wpływ na środowisko. Budowa elektrowni wodnej wraz z zaporą nie tylko zmienia naturalny bieg rzeki, ale też niszczy całe ekosystemy z nią związane. W celu spiętrzenia poziomu wody konieczne jest zalewanie ogromnych obszarów dolin rzecznych. Powoduje to konieczność nie tylko przesiedlania mieszkańców, ale i niszczy siedliska wielu gatunków przyczyniając się do ich zaniku na danym obszarze. Wymienione czynniki, mimo wielu zalet energetyki wodnej obniżyły zainteresowanie inwestorów. Inaczej sytuacja kształtuje się w przypadku MEW (Małych elektrowni Wodnych). Są to urządzenia, które choć charakteryzują się mniejszą mocą (do maksymalnie 5MW), to nie mają tak niszczycielskiego wpływu na środowisko. MEW powstają na niewielkich ciekach i spiętrzają wodę minimalnie, co powoduje, że zbiorniki retencyjne nie tworzą się lub jeśli takowe powstają to są niewielkich rozmiarów i mają pozytywny wpływ na warunki wodne danego terenu, uspokajają nurt i powstrzymują erozję denną. Odpowiednie instalacje dla ryb, tzw. przepławki zainstalowane przy MEW powodują, że ich wpływ na środowisko jest jeszcze niższy.

Główną rzeką Gminy Góra jest Barycz, której całkowita długość wynosi 138,5 km, a odcinek na terenie gminy ma długość 16,2 km. Poniżej połączenia z Orlą (gm. Wąsosz) rzeka wpływa do szerokiej doliny Odry i płynie równolegle do niej aż do ujścia. Odcinek Baryczy w Gminie Góra może być wykorzystywany do wytwarzania energii elektrycznej.³

Tworzenie Małych Elektrowni Wodnych może bezpośrednio przyczynić się do rozwoju pozyskiwania energii w sposób przyjazny dla środowiska. Z punktu widzenia oddziaływań na środowisko przyrodnicze elektrowni wodnych należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- Oddziaływanie bezpośrednie – negatywne: komory turbin elektrowni powodują wzrost śmiertelności ryb wędrujących w dół rzeki. Przy przepływie przez turbiny, ryby dostają się w łopatki wirników i doznają licznych uszkodzeń zewnętrznych i wewnętrznych. Ponadto turbiny wytwarzają hałas, który może płoszyć lokalną faunę, w tym awifaunę;
- Oddziaływanie pośrednie – pozytywne: inwestycja przyczyni się do rozwoju „czystej” formy energii, bez emisji zanieczyszczeń, które w sposób pośredni mogą zanieczyszczać środowisko gruntowo-wodne (np. tzw. kwaśne opady, będące produktem reakcji chemicznych zachodzących w atmosferze lub zanieczyszczenia pyłowe).

Na terenie Gminy Góra możliwa jest realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii oparte o energię spadku wód.

Instalacje OZE

W granicach gminy występują źródła energii odnawialnej w postaci mikroinstalacji OZE, wykorzystujących energię słoneczną (kolektory słoneczne oraz panele fotowoltaiczne). Instalacje te montowane są na budynkach użyteczności publicznej (szkoły, urząd gminy) oraz domach jednorodzinnych.

Gmina Góra jest ukierunkowana na zwiększanie udziału energii z OZE, stąd też docelowo będzie

---

³ 1PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA I GMINY GÓRA NA LATA 2018-2032 - AKTUALIZACJA

kontynuować działania polegające na montowaniu instalacji fotowoltaicznych na kolejnych budynkach użyteczności publicznych (zwłaszcza oświatowych). Wszystko uzależnione będzie jednak od dostępności środków finansowych.

5.2.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu zidentyfikowania najważniejszych problemów i zagrożeń w gminie w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 14. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Opracowany Program Ochrony Powietrza dla strefy dolnośląskiej; - Opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej; - Umiarkowana ilość zakładów przemysłowych; - Stały monitoring powietrza na terenie strefy dolnośląskiej; - Występowanie 6 czujników pomiaru jakości powietrza; - Istniejące instalacje odnawialnych źródeł energii.	- Wzrost zanieczyszczenia pyłami w okresie zimowym, spowodowany sezonem grzewczym; - Zjawisko niskiej emisji w sezonie zimowym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii; - Rozbudowa ścieżek rowerowych; - Stała modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych; - Promowanie nowoczesnych rozwiązań stosowania OZE. - Wymiana indywidualnych źródeł ciepła.	- Niska emisja pochodząca z niesprawnych bądź przestarzałych urządzeń grzewczych; - Indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące paliwo stałe, w tym głównie węgiel.

Źródło: opracowanie własne

5.3. Zagrożenie hałasem

5.3.1. Analiza stanu wyjściowego

Hałas to każdy dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Z fizycznego punktu widzenia hałas, czyli odbierane jako dokuczliwe, przykre i szkodliwe dźwięki, to drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, najczęściej powietrza. Zmiana ciśnienia gazu w stosunku do ciśnienia atmosferycznego wywołana tymi drganiami, przenosi się w postaci następujących po sobie lokalnych rozrzedzeń i zagęszczeń cząstek ośrodka w przestrzeni otaczającej źródło drgań, tworząc falę akustyczną. Różnica między wartością chwilową ciśnienia w ośrodku przy przejściu fali akustycznej a wartością ciśnienia atmosferycznego zwana jest ciśnieniem akustycznym. Ciśnienie akustyczne opisuje natężenie dźwięku i wyrażane jest w paskalach. Ponieważ słuch ludzki reaguje na bodźce w sposób logarytmiczny, ciśnienie akustyczne wyraża się często w skali logarytmicznej – w decybelach (dB).

Długotrwałe narażenie na hałas może powodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez

obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego, i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska, uzależnione są od formy zagospodarowania terenu i pory dnia, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq} D Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 h	L _{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	L _{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

Jednym ze źródeł hałasu na terenie Gminy Góra jest hałas komunikacyjny. O poziomie hałasu komunikacyjnego decyduje głównie charakter drogi, jej stan techniczny oraz parametry ruchu.

Stan akustyczny Gminy Góra możemy ocenić na podstawie badań przeprowadzonych w środowisku. Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- a) komunikacyjne;
- b) przemysłowe i rolnicze;
- c) pozostałe (prace remontowe).

W celu zmniejszenia emisji hałasu nawierzchnie dróg powinny być utrzymywane w dobrym stanie. Podczas budowy i remontów dróg powinny być wykorzystywane tzw. ciche nawierzchnie. Ciche

nawierzchnie charakteryzujące się zawartością wolnych przestrzeni powyżej 15%, nawierzchnie drogowe o zwiększonej zawartości wolnych przestrzeni wpływają istotnie na zmniejszenie emisji hałasu.

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 323 o łącznej długości 21,450 km oraz nr 324 o długości 14,561 km. Wzdłuż tych dróg znajdują się ekrany akustyczne, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 16. Wykaz ekranów akustycznych przy drodze wojewódzkiej na terenie Gminy Góra

Lp.	Nr drogi	Początek[km]	Koniec[km]	Lokalizacja	Długość[m]
1.	323	20+753	20+753	Lewa	27,1
2.		20+780	20+780	Lewa	154,8
3.		21+375	21+375	Lewa	89,3
4.		21+395	21+395	Prawa	100,1
5.		27+642	27+642	Lewa	28,5
6.		27+678	27+678	Lewa	40,3
7.		27+699	27+699	Prawa	49,7
8.	324	23+206	23+212	23+212	
9.		23+294	23+301	23+301	
10.		23+306	23+309	23+309	
11.		23+312	23+316	23+316	
12.		23+334	23+342	23+342	

Źródło: Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu

Uzupełnieniem sieci dróg są drogi powiatowe i gminne, które zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 17. Zestawienie dróg powiatowych na terenie Gminy Góra

Droga	Długość [m]	Przebieg	Ocena ogólna klasa A [%]	Ocena ogólna klasa B [%]	Ocena ogólna klasa C [%]	Ocena ogólna klasa D [%]
1067D	8139	Radosław- Nowa Wioska-gr.woj.	7,9	20,9	10,9	11,6
1068D	7903	Witoszyce-Wioska-Siciny	76	3,2	7	13,9
1069D	10562	Góra-Brzeżany-Siciny	2,9	23,8	22,1	6,2
1070D	5740	Glinka-Łagiszyn	0	5,4	27,8	66,8
1071D	1670	Brzeżany-Łagiszyn	0	2,4	43,7	53,9
1072D	2146	Glinka - Brzeżany	0	0	4,2	95,8
1074D	3977	Czernina-Sułków-gr.woj.	5,9	29,8	10,3	9,8
1076D	11305	Góra-Czernina-gr.woj.	24,4	19,5	26	30,1
1077D	6107	Góra-Borszyn Wielki-gr.woj.	12,4	4,9	10,9	71,8
1080D	2099	Strumienna-Jastrzębia	0	0,9	3,7	0
1081D	5640	Gola Górowska-Osetno	33,5	0	5,3	61,2
1082D	3446	Osetno-Ryczeń	2,9	46,4	39,1	11,6
1083D	12873	Kłoda Górowska-Ślubów-Wąsosz	12,9	52,5	24	10,7
1084D	16649	Kłoda Górowska-Grabowo-Wąsosz	18,9	4,9	48	28,2
1085D	2111	Wierzowice Wielkie-Wierzowice Małe	0	4,7	3,3	0
1086D	14689	St.Góra-Ryczeń-Jemielnio	15,1	22	43,5	19,4
1087D	2440	Sułków Wielki-Bronów	0	0	20,7	70,4
1087SD	137	Droga P1087S	0	0	66,7	33,3

Droga	Długość [m]	Przebieg	Ocena ogólna klasa A [%]	Ocena ogólna klasa B [%]	Ocena ogólna klasa C [%]	Ocena ogólna klasa D [%]
1088D	4334	Wioska-Wronów-gr.woj.	0	0	21,7	78,4
1089D	4715	Łękanów-Brzeżany	0	18,2	43,8	38,1

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Górze

Tabela 18. Sieć dróg gminnych na terenie Gminy Góra

Numer drogi	Przebieg	Długość (kilometraż)
100698D	11-Go Listopada	0,094
100670D	Armii Krajowej	0,298
100702D	Armii Polskiej	0,646
100654D	Błotna	1,296
100686D	Bohaterów Westerplatte	0,27
100651D	Obrońców Lwowa	0,158
100655D	Bolesława Chrobrego	0,269
100715D	Brzozowa	0,07
100804D	Bukowa	0,409
100805D	Chabrowa	0,256
100653D	Chopina	0,156
100806D	Cicha	0,208
100717D	Cisowa	0,21
100656D	Dąbrowskiego	0,106
100711D	Dąbrówki	0,615
100657D	Dębowa	0,382
100729D	Rumiankowa	0,193
100696D	Dojazd Do Parku XXX Lecia	0,273
100658D	Dunikowskiego	0,375
100722D	Dworcowa	0,162
100699D	Głogowska	0,797
100659D	Głowackiego	0,293
100703D	Hirszfelda	0,315
100660D	Iwaskiewiczza	0,598
100807D	Jarzębinowa	0,098
000713D	Jodłowa	0,157
100716D	Klonowa	0,156
100666D	Kochanowskiego	0,368
100704D	Konopnickiej	0,291
100661D	Korczaka	0,105
100700D	Kosynierów	0,06
100705D	Kościuszki	0,628
Gruntowa	Krótką	0,026
100719D	Ks. Hawrysza	0,15
100671D	Ks. Konarskiego	0,086
100682D	Ks. Ściegiennego	0,18
100679D	Kwiatowa	0,384
100662D	Leśna	0,709
Gruntowa	Liliowa	0,441
100663D	Lipowa	0,338
100664D	Łąkowa	0,325

Numer drogi	Przebieg	Długość (kilometrów)
100659D	Madalińskiego	0,113
100665D	Mała	0,187
100667D	Matejki	0,381
100706D	Mickiewicza	0,84
100802D	Modrzewiowa	0,198
100668D	Narutowicza	0,114
100669D	Norwida	0,278
Grunтова	Osiedle Kazimierza Wielkiego	0,512
Grunтова	Osiedle Mieszka I	0,63
100721D	Paderewskiego	0,349
100685D	Piastów	0,462
100720D	Piłsudskiego	-
100652D	Piłsudskiego	0,299
100803D	Platanowa	0,49
-	Polna	0,31
100707D	Poznańska	0,402
100723D	Przechodnia	0,17
100692D	Przejście do PKP Od ul. Zielonej	0,112
-	Przejście Głogowska - Podwale	0,038
100694D	Przejście Hirszfelda - Mickiewicza	0,064
100695D	Przejście obok przychodni	0,232
100693D	Przejście Poznańska - Podwale	0,166
-	Przejście przy CPN	0,127
-	Przejście Starogórska	0,035
-	Przejście Staromiejska-Kościuszki	0,051
100672D	Przejście Zielona - Podwale	0,048
-	Przylesie	0,213
100708D	Raławicka	0,081
-	Reja	0,396
Grunтова	Rejon al. Jagiellonów	0,051
100673D	Reymonta	0,442
100676D	Sienkiewicza	0,21
100677D	Sikorskiego	0,314
100674D	Słoneczna	0,055
100675D	Słowackiego	0,441
100691D	Sosnowa	1,269
100681D	Sportowa	0,382
100678D	Staromiejska	0,68
100701D	Staromłyńska	0,062
Grunтова	Stawowa	0,077
Grunтова	Stefana Batorego	0,097
100680D	Szkolna	0,183
100714D	Świerkowa	0,07
100712D	Świętosławy	0,13
100683D	Targowa	0,247
-	Przejście Targowa - Kościuszki	0,1
100684D	Tylina	0,433
Grunтова	Władysława Jagiełły	0,17
100718D	Wawrzeckiego	0,14

Numer drogi	Przebieg	Długość (kilometrów)
100654D	Wierzbowa	0,6
100687D	Wiosny Ludów	0,118
100709D	Witosa	0,432
100688D	Wolności	0,111
100724D	Wrocławska	0,4
100808D	Wrzosowa	0,471
100720D	Zacisze	0,185
100689D	Zamenhofa	0,325
100697D	Zaulek	0,052
100710D	Zielona	0,23
100690D	Żeromskiego	0,18
100730D	Przemysława II	0,84
-	Góra – Stara Góra	4,06
RAZEM		33,97

Źródło: UMig Góra

Na terenie Gminy Góra nie występują drogi krajowe.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo ze stacją Góra Śląska: Ruch pasażerski na linii został zawieszony w 1991 roku. W 2010 r. zapadła decyzja o przekazaniu jej na rzecz samorządu lokalnego. Chęć przejęcia linii deklarowały władze powiatu górskiego. W związku z budową drogi S5 tor od strony Bojanowa został rozebrany wiadukt. W grudniu 2020 roku samorząd województwa dolnośląskiego przejął linię od PKP PLK, zarządzającej infrastrukturą kolejową w kraju. W ramach porozumienia Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zobowiązała się do budowy wiaduktu kolejowego nad trasą S5. Planowana jest również elektryfikacja linii na odcinku Bojanowo - Góra Śląska. W sierpniu 2023 r. Gmina Góra oraz Powiat Górski podpisały porozumienie z Województwem Dolnośląskim dotyczące współpracy w zakresie realizacji Kolejowej Komunikacji Autobusowej na trasie Wrocław – Rawicz – Bojanowo – Góra Śląska. Ideą porozumienia jest wspólne działania zmierzające do uruchomienia połączeń w ramach publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym na linii komunikacyjnej: (Wrocław –) Rawicz – Bojanowo – Góra Śląska, stanowiących ofertę w ramach regionalnych wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich planowanych, organizowanych i zarządzanych przez Województwo Dolnośląskie, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1343 z późn. zm.). Z uwagi na brak możliwości technicznych uruchomienia połączeń kolejowych po istniejącej linii kolejowej nr 372 Bojanowo – Góra Śląska, do czasu zaistnienia takiej możliwości, pozwalającej na przywrócenie połączeń kolejowych, uruchomiona została Kolejowa Komunikacja Autobusowa nawiązująca do przystanków kolejowych na linii 372. Następnie na mocy tego porozumienia została podpisana umowa pomiędzy Gminą Góra i Powiatem Górskim z Województwem Dolnośląskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej.

Na wielkość emisji hałasu wpływa także prędkość przejeżdżających pojazdów. Zmniejszenie prędkości ruchu jest efektywną metodą redukcji hałasu drogowego. Dużym problemem jest skuteczna egzekucja prędkości ruchu pojazdów samochodowych. W tym celu stosuje się fotoradary, progi spowalniające, ronda, wyniesione skrzyżowania, przewężenia jezdni (np. wysepki), fragmenty ulic z nawierzchnią w innym kolorze lub innym rodzajem nawierzchni (np. z kostki brukowej).

O poziomie hałasu komunikacyjnego decydują także inne parametry ruchu takie jak natężenie ruchu, płynność ruchu, struktura pojazdów, stan techniczny pojazdów. Średni poziom głośności różnych źródeł hałasu komunikacyjnego w dB wynosi:

- samochód osobowy – 40-80;
- hałas ulicy – 60-105;
- autobus – 65-104;
- samochód ciężarowy – 64-92.

Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów. Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR przeprowadzony został w 2020 roku. Głównym celem GPR jest uzyskanie, na podstawie przeprowadzonych bezpośrednich pomiarów, zasadniczych parametrów i charakterystyk ruchu dla wszystkich odcinków sieci dróg krajowych i wojewódzkich. Na podstawie wyników GPR dla odcinków dróg o największym natężeniu ruchu (tj. powyżej 3 mln/rok [8 200/dobę]) sporządzane są mapy akustyczne obrazujące m.in. natężenie emisji hałasu do środowiska. Na terenie Gminy nie wyznaczono tego typu dróg.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która szczególnie odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu komunikacyjnego. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla terenów przyległych, głównie ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe.

W celu zmniejszenia emisji hałasu nawierzchnie dróg powinny być utrzymywane w dobrym stanie. Podczas budowy i remontów dróg powinny być wykorzystywane tzw. ciche nawierzchnie. Ciche nawierzchnie charakteryzujące się zawartością wolnych przestrzeni powyżej 15%, nawierzchnie drogowe o zwiększonej zawartości wolnych przestrzeni wpływają istotnie na zmniejszenie emisji hałasu.

Jednym ze sposobów na zmniejszenie emisji hałasu jest zachęcenie do korzystania z transportu zbiorowego, rowerowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa pieszym.

5.3.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu zidentyfikowania najważniejszych problemów i zagrożeń w gminie w zakresie zagrożenia hałasem.

Tabela 19. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Niewielkie zagrożenie hałasem drogowym (brak dróg krajowych); • Dobre położenie komunikacyjne; • Sukcesywna poprawa stanu technicznego dróg; • Występowanie ekranów akustycznych wzdłuż dróg wojewódzkich.	• Niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę; • Intensywny ruch drogowy na drogach wojewódzkich i powiatowych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Stałe modernizacje i rozbudowa dróg; • Rosnące zainteresowanie publiczną komunikacją zbiorową i popularyzacja komunikacji rowerowej.	• Wysokie koszty modernizacji dróg; • Wzrost natężenia ruchu na drogach wojewódzkich i powiatowych; • Możliwe zwiększenie natężenia ruchu samochodowego i kolejowego.

Źródło: opracowanie własne

5.4. Pole elektromagnetyczne

5.4.1. Analiza stanu wyjściowego

Działania w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi polegają na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W ostatnich latach nastąpiła zmiana przepisów wykonawczych dotyczących prowadzenia pomiarów i oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Obecnie podstawy prawne prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych stanowią:

- Art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (POŚ) (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 647 ze zm.),
- Art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 425 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r., poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 r., poz. 2311).

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wprowadzono nowe normy składowej elektrycznej pola, zgodne ze standardem europejskim oraz zaleceniami Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony przed Promieniowaniem (ICNIRP) i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Do końca 2019 r. dopuszczalny poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 MHz do 3 GHz w miejscach dostępnych dla ludności określony został na poziomie 7 V/m. Obecnie poziom dopuszczalny składowej elektrycznej pola w miejscach dostępnych dla ludności dla zakresu częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz wynosi od 28 V/m do 61 V/m. Dla częstotliwości objętych monitoringiem (80 MHz–40 GHz) dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych wynosi 28 V/m.

Na terenie Gminy Góra głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest sieć kablowo-napowietrzna. Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są również stacje bazowe telefonii komórkowej. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach granicznych w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzanej do anten i charakterystyki promieniowania tych anten.

W otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych pole elektromagnetyczne o wartościach

granicznych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i to na wysokości ich zainstalowania. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych nie występują dalej niż 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonuje oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie całego kraju, w tym na terenie województwa dolnośląskiego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy;
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

Zgodnie z danymi GIOŚ w miejscowości Góra przy ul. Zielonej 3 w 2023 roku zlokalizowany był punkt pomiarowy dla stałej sieci monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie dolnośląskim, gdzie zgodnie z otrzymanymi wynikami nie stwierdzono wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych na obszarze ww. województwa. Wartość natężenia pola elektromagnetycznego zarejestrowana w czasie 0,5-godzinnego pomiaru wyniosła 0,7 V/m, przy niepewności pomiaru równej 0,4 V/m. Wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,2.

Od 2021 roku funkcjonuje System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne SI2PEM, utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 604 ze zm.). System SI2PEM pozwala na bezpośredni dostęp do danych pomiarowych wszystkich zarejestrowanych w nim stacji bazowych, dzięki czemu można uzyskać informacje dotyczące poziomu pola elektromagnetycznego od roku 2018.

5.4.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 20. Analiza SWOT – Pola elektromagnetyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Zelektryfikowanie całej gminy; • Prowadzenie pomiaru natężenia PEM; • Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy.	• Występowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy; • Mała świadomość społeczna na temat oddziaływania pól elektromagnetycznych oraz skutków zdrowotnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Modernizacja sieci energetycznych przez operatora; • Kontrola obecnych oraz potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego;	• Możliwość powstania nowych źródeł emitujących promieniowanie elektromagnetyczne; • Rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii

• Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi; • Systematyczna kontrola stanu technicznego instalacji emitujących PEM.	emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Źródło: opracowanie własne

5.5. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z art. 315 ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) jednym z dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dokumenty te stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości.

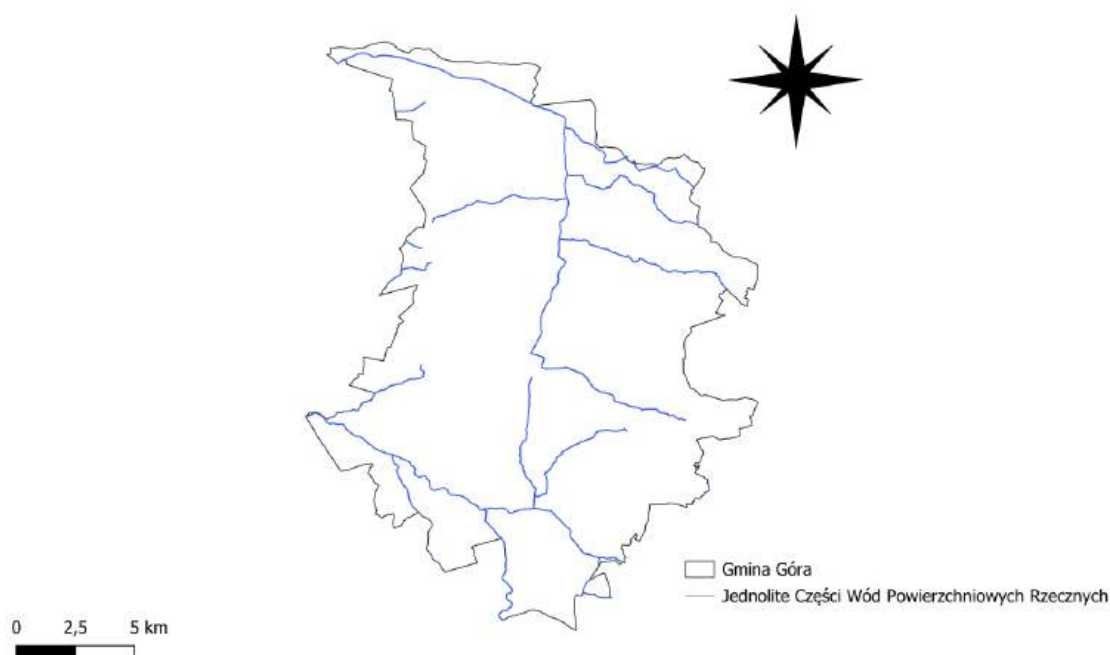
5.5.1. Analiza stanu wyjściowego

Według podziału hydrograficznego Gmina Góra należy do hydrogeologicznego regionu Środkowej Odry.

Gmina Góra należy do następujących części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP):

- RW6000111489 - Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy;
- RW60001014853 - Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu;
- RW60001014689 – Masłówka;
- RW600010147169 – Chlastawa;
- RW600010147189- Dzikczek;
- RW60001014749 – Tynica;
- RW60001014789 – Wiewiernica;
- RW60001014876 - Dopływ z Sicin;
- RW600010148729 – Ostrowita;
- RW60001014774 - Dopływ z Goli Górowskiej;
- RW600010147129 – Bełcz;
- RW600011149 - Barycz od Sąsiecznicy do ujścia;
- RW60001014869 - Śląski Rów;
- RW60001014769 - Kanał Świernia;

Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Góra zostały przedstawione na rycinie poniżej.

Rycina 8. Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Góra

Źródło: www.apgw.gov.pl

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska (PMŚ). Stan JCWP ocenia się uwzględniając wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Stan ekologiczny określa się dla wód typu naturalnego, potencjał ekologiczny dla wód uznanych jako sztuczne lub silnie zmienione. Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego JCWP składają się elementy biologiczne, wspierające ich ocenę wskaźniki fizykochemiczne wraz z grupą substancji specyficznych i hydromorfologiczne. Klasyfikuje się je na podstawie kryteriów wyrażonych jako wartości graniczne wskaźników jakości wód, z uwzględnieniem typów wód powierzchniowych. Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się przez przypisanie jej jednej z pięciu klas jakości. Potencjał ekologiczny klasyfikuje się poprzez przypisanie JCWP czterech klas jakości (klasy I i II tworzą wspólnie potencjał dobry i powyżej dobrego). Kolejnym osobnym elementem oceny JCWP jest stan chemiczny, klasyfikowany na podstawie wyników badań obecności substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń. Środowiskowe normy jakości dla substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń nie uwzględniają typologii wód. Są to stężenia pojedynczego wskaźnika lub grupy wskaźników w wodzie, osadach wodnych lub organizmach wodnych, które nie powinny być przekroczone z uwagi na ochronę środowiska i zdrowia ludzi.

W latach 2019-2024 prowadzony był monitoring jakości jednolitych części wód powierzchniowych, uwzględniający klasyfikację i ocenę stanu JCWP. Ostatnie wyniki monitoringu dla jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych znajdujących się na terenie Gminy Góra przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 21. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w latach 2019-2024 na terenie Gminy Góra

Lp.	Nazwa JCWP / Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód		Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych				
JCWP RZECZNE							
1.	RW6000111489 - Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy	4 (2023r.)	>2 (2024r.)	1 (2023r.)	4 słaby potencjał ekologiczny (2024r.)	stan chemiczny poniżej dobrego (2024r.)	zły stan wód (2024r.)
2.	RW60001014853 - Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu	5 (2024r.)	>2 (2024r.)	-	5 słaby potencjał ekologiczny(2024r.)	stan chemiczny dobry (2024r.)	zły stan wód (2024r.)
3.	RW60001014689 - Masłówka	4 (2023r.)	>2 (2024r.)	2 (2019r.)	4 słaby potencjał ekologiczny (2024r.)	stan chemiczny poniżej dobrego (2024r.)	zły stan wód (2024r.)
4.	RW600010147189- Dziczek	4 (2024r.)	>2 (2024r.)	-	4 słaby potencjał ekologiczny (2024r.)	-	zły stan wód (2024r.)
5.	RW60001014749 - Tynica	5 (2023r.)	>2 (2023r.)	1 (2023r.)	5 zły stan ekologiczny (2023r.)	stan chemiczny dobry (2023r.)	zły stan wód (2024r.)
6.	RW60001014789 - Wiewiernica	4 (2024r.)	>2 (2024r.)	2 (2020r.)	4 słaby potencjał ekologiczny (2024r.)	stan chemiczny poniżej dobrego (2024r.)	zły stan wód (2024r.)
7.	RW60001014774 - Dopływ z Goli Górskiej	5 (2020r.)	>2 (2024r.)	-	5 zły stan ekologiczny (2024r.)	-	zły stan wód (2024r.)
8.	RW600011149 - Barycz od Sąsiecznicy do ujścia	3 (2023r.)	>2 (2024r.)	2 (2023r.)	3 umiarkowany potencjał ekologiczny (2024r.)	stan chemiczny poniżej dobrego (2024r.)	zły stan wód (2024r.)
9.	RW60001014869 - Śląski Rów	5 (2024r.)	>2 (2024r.)	2 (2019r.)	5 zły stan ekologiczny (2024r.)	stan chemiczny poniżej	zły stan wód (2024r.)

Lp.	Nazwa JCWP / Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód		Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych				
						dobrego (2024r.)	

Źródło: GIOŚ

Jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych są zanieczyszczenia zawarte w ściekach, których źródłem mogą być gospodarstwa domowe nie przyłączone do sieci kanalizacyjnej a wyposażone w stare zbiorniki do gromadzenia nieczystości płynnych.

Bieżące kontrole nieruchomości skutecznie niwelują niezorganizowane odprowadzanie ścieków. Stosowanie nadmiernych ilości nawozów sztucznych i chemicznych ochrony roślin w znacznej mierze mogą przyczyniać się do zanieczyszczeń najbliższych położonych zlewni.

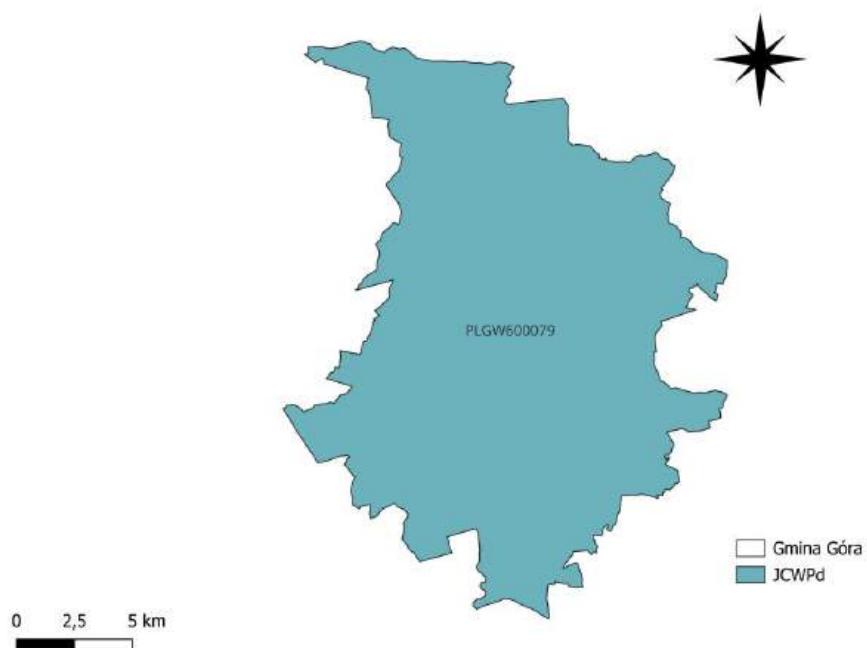
Według danych GIOŚ cieki wodne zlokalizowane na terenie gminy charakteryzują się złym stanem. W odniesieniu do wód powierzchniowych nie spełniają wymagań dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Powyższy stan czystości wód może powodować ograniczenia. Z uwagi na wzajemne zależności oraz stan czystości wód powierzchniowych, istnieje możliwość wprowadzenia lokalnych i indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - w zakresie zwykłego korzystania z wód. Można stwierdzić, że ścieki są odprowadzane do gruntu i do cieków wodnych stanowiących urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, powinna być znacznie ograniczona. To ograniczenie jest istotne nawet jeżeli indywidualne systemy oczyszczania ścieków spełniają warunki określone w podanym wyżej przepisie prawnym. Dlatego docelowo, ścieki socjalno – bytowe powinny być odprowadzane jedynie za pośrednictwem sieci sanitarnej na centralną oczyszczalnię ścieków. Ochrona wód powierzchniowych jako względy gospodarcze uzasadnia wykonanie urządzeń kanalizacyjnych wspólnych w oparciu o przepisy prawa wodnego, co należy do zadań gminy.

Wody podziemne

Teren Gminy Góra położony jest w zasięgu występowania jednej jednolitej części wód podziemnych, tj. nr 79 (kod JCWPd: GW600079). Zajmuje ona powierzchnię 3 819,9 km² i położona w regionie wodnym Środkowej Odry.

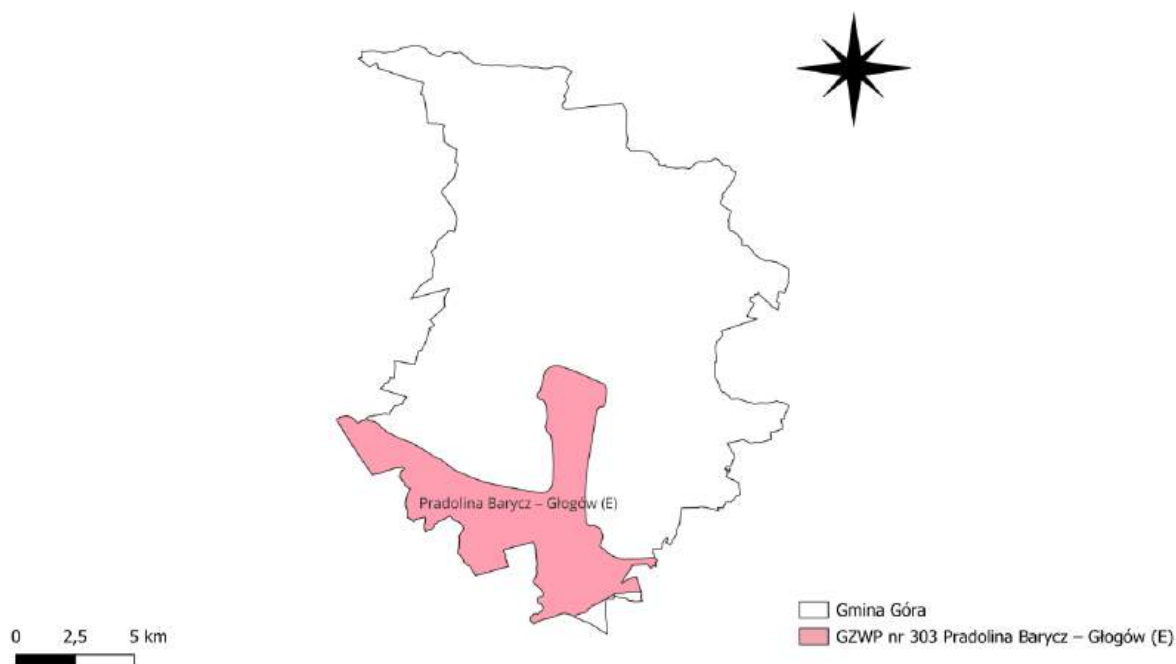
Rycina poniżej przedstawia jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Góra.

Rycina 9. Jednolite części wód podziemnych terenie Gminy Góra

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Góra częściowo zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 303 – Pradolina Barycz–Głogów (E). Zbiornik ten stanowi istotne źródło zaopatrzenia w wodę dla regionu, a także pełni ważną funkcję w zakresie retencji oraz ochrony zasobów wodnych. Został ujęty w krajowym wykazie GZWP prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB. W niewielkiej odległości od północnej granicy Gminy znajduje się również GZWP nr 307 – Sandr Leszno. Natomiast GZWP nr 303 położony jest w południowej oraz centralnej części Gminy. Jego lokalizację przedstawiono na poniższym rysunku.

Rycina 10. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na terenie Gminy Góra

Źródło: opracowanie własne

Zbiornik ten zajmujący powierzchnię 1 583,0 km², wykształcony w utworach czwartorzędowych oraz neogeńskich, o charakterze porowym. Zasobność dyspozycyjna wód zbiornika szacowana jest na poziomie ponad 123 tys. m³/dobę. Zbiornik ten charakteryzuje się dobrymi właściwościami hydrogeologicznymi – występują tu warstwy wodonośne o wysokiej przepuszczalności, co sprzyja eksploatacji wód podziemnych. Jednocześnie obszar GZWP podlega szczególnej ochronie ze względu na wrażliwość na zanieczyszczenia oraz znaczenie strategiczne w kontekście długoterminowego zabezpieczenia dostaw wody pitnej.

Zgodnie z obowiązującym prawem, działania inwestycyjne na terenie obejmującym GZWP powinny być prowadzone z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów wód podziemnych. W związku z tym Gmina Góra zobowiązuje się do:

- monitorowania stanu jakości wód podziemnych na swoim terenie,
- ograniczenia potencjalnych źródeł zanieczyszczenia, w szczególności związanych z gospodarką odpadami i nawożeniem,
- uwzględniania obecności GZWP w dokumentach planistycznych i decyzjach administracyjnych (np. decyzjach środowiskowych, pozwoleniach wodnoprawnych).

Zachowanie dobrego stanu ilościowego i jakościowego GZWP nr 303 jest kluczowym elementem polityki środowiskowej gminy, wpływającym na bezpieczeństwo ekologiczne i jakość życia mieszkańców.

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych (art. 102 ust. 4 i art. 155a ust. 5).

W 2024 roku w granicach Gminy Góra było zlokalizowanych punktów pomiarowo – kontrolne, w których Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) prowadził szczegółowe badania stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych w ramach PMŚ.

Tabela 22. Monitoring operacyjny jakości wód podziemnych dla PLGW600079, nr punktu pomiarowego wg MONBADA 2637

Nr JCWPd	600079
Numer punktu pomiarowego wg MONBADA	2637
Powiat	górowski
Gmina	Góra
Miejscowość	Czernina Górna
Nazwa dorzecza	dorzecze Odry
RZGW	Wrocław
Stratygrafia	Q
Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	24
Zwierciadło wody	napięte
Typ ośrodka wodonośnego	porowy
Rodzaj punktu pomiarowego	st. wiercona
Użytkowanie terenu	Roślinność drzewiasta i krzewiasta
Rok badań	2024
Klasa jakości wody	III klasa – wody zadowalającej jakości

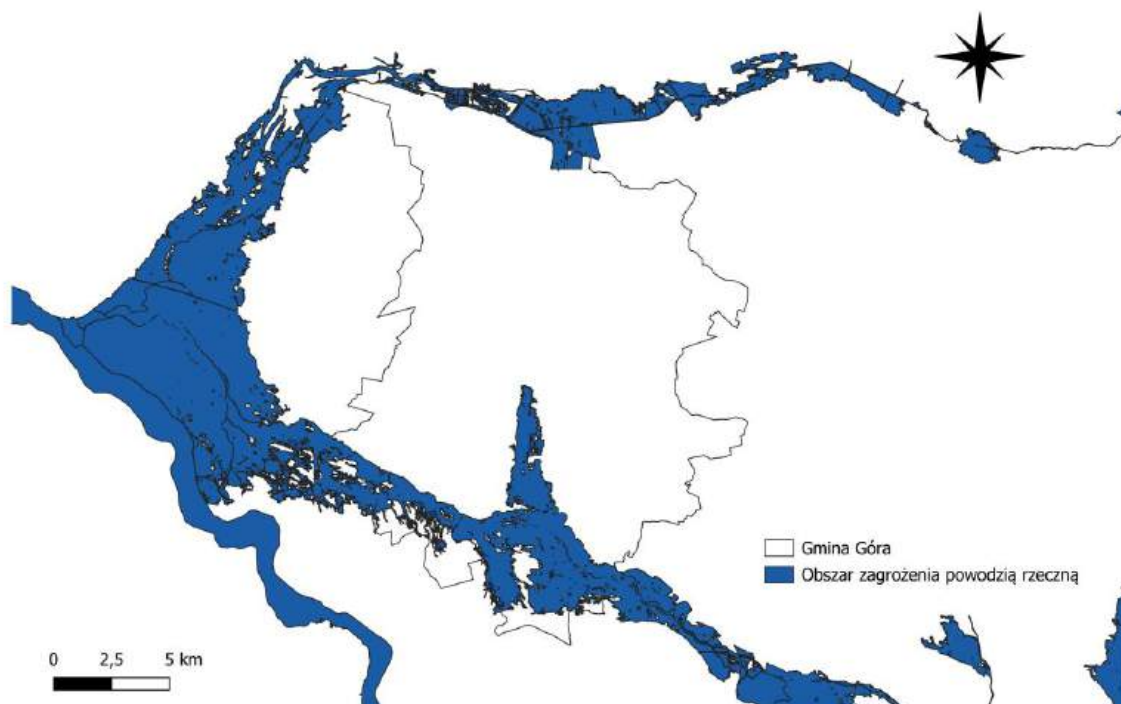
Źródło: 2024 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny

Zagrożenie powodzią

Na terenie Gminy Góra występują obszary zagrożone powodzią. Znaczące podtopienia mogą mieć miejsce w porze wiosennych roztopów oraz w trakcie ulewnych opadów w północnej oraz południowej części gminy. Ze względu na niewielkie powierzchnie zlewni cieki charakteryzują się małymi przepływami i jako takie nie stwarzają zagrożenia powodziowego. Ich położenie w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią spowodowane jest w głównej mierze oddziaływaniem wód rzeki Baryczy, której są dopływami. Wody Baryczy powodują zjawisko cofki w Tynicy, Świerni, Luboszycy, Rzęśniku i Źródłiskach. Jedyną, ale i największą rzeką na terenie gminy, która jest w dużej mierze obwałowana, jest rzeka Barycz. Tereny położone w dolinie rzeki chronione są obwałowaniami klasy czwartej, wykonanymi w większości przed 1945 r. Na terenie Gminy Góra zmodernizowano w roku 1998 prawostronne obwałowanie, pomiędzy km 23+500 – 28+100, w ramach budowy zbiornika retencyjnego Ryczeń, Zawieścice, Grabowno i Wierzowice Wielkie. Lewostronne obwałowanie rzeki ma długość 7,233 km i chroni obszar o powierzchni 1 743 ha, głównie użytków zielonych i gruntów rolnych oraz leśnych w obrębach Osetno Małe, Osetno, Ryczeń i Wierzowice Małe. Elementami wałów jest 39 budowli wałowych, w tym 5 śluz i 34 przepusty.⁴ Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na obszarze Gminy Góra przedstawia

⁴ Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034

poniższa rycina.

Rycina 11. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na terenie Gminy Góra

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl/>

Dla analizowanego terenu obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. 2022 r. poz. 2714) przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. i ogłoszony w dniu 22 grudnia 2022 r., który wszedł w życie w dniu 23 marca 2023 r. Jednym z celów głównych PZRP jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, wśród których wymienia się wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy, z kolei ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy celu głównego, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.

5.5.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń na terenie gminy w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 23. Analiza SWOT – Gospodarowanie wodami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Prowadzenie inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni; - Monitoring wód podziemnych JCWP występujących na terenie gminy; - Istniejące zasoby wód.	- Zły stan większości wód powierzchniowych; - Zagrożenie powodzią w dolinach rzeki Baryczy oraz Polskiego Rowu; - Funkcjonowanie na terenie gminy bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe, które potencjalnie mogą wpływać na zanieczyszczenia wód.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Propagacja rolnictwa ekologicznego; • Zwiększenie retencji wodnej; • Współpraca z innymi jednostkami administracyjnymi w celu prowadzenia spójnej gospodarki wodnej w obszarze zlewni. • Edukacja mieszkańców w zakresie konieczności ochrony wód.	• Niekontrolowane zrzuty ścieków; • Niewłaściwa gospodarka komunalna.

Źródło: opracowanie własne

5.6. Gospodarka wodno - ściekowa

Gospodarkę ściekową reguluje Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2024 roku 757 ze zm.), która ściekiem bytowym określa ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków. Ściekami komunalnymi nazywa się ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, a ścieki przemysłowe to ścieki, niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

5.6.1. Analiza stanu wyjściowego

Zaopatrzenie w wodę

Głównym źródłem zaopatrzenia ludności Gminy Góra w wodę są ujęcia wód podziemnych. Na terenie gminy znajdują się cztery ujęcia: Góra, Czernina, Ryczeń oraz Wierzowice Wielkie. Ponadto eksploatowanych jest kilkanaście studni głębinowych o głębokości od około 36 do 140 m. Za jakość wody odpowiada Technika Komunalna „TEKOM” w Górze, ul. Podwale 12a.

Gmina Góra posiada dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę, oparty na grupowych wodociągach lokalnych. Z sieci wodociągowej korzysta 18 19 mieszkańców, co stanowi 99,5% ogółu ludności (stan ludności: 18 294 osób). Łączna długość eksploatowanej sieci rozdzielczej i przesyłowej wynosi 178,4 km, a do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 3 627 przyłączy. W 2024 roku zgłoszono 86 awarii sieci wodociągowej. Łączna ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym wyniosła 613,1 dam³, co przekłada się na średnie zużycie 33,4 m³ na jednego mieszkańca.

Tabela 24. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Góra (stan na 31 XII 2024 r.)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość eksploatowanej sieci rozdzielczej i przesyłowej	km	178,4
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 627
3.	Awarie sieci wodociągowej	szt.	86
4.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	613,1
5.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	18 199

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
6.	% ludności korzystającej z instalacji	%	99,5
7.	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	33,4

Źródło: GUS

Istniejące i planowe zbiorniki małej retencji

Na terenie Gminy Góra w pobliżu miejscowości Ryczeń znajduje się zbiornik retencyjny. Powierzchnia lustra wody wynosi 50 ha. Zbiornik posiada sześć dużych wysp, które służą jako siedliska dla licznie występujących tu ptaków wodno-błotnych. Latem zbiornik ten porasta gęstą roślinnością wodną stwarzając sprzyjające warunki do bytowania płazów, ssaków a zwłaszcza dla wyżej wspomnianego ptactwa wodno-błotnego. Średnia głębokość waha się między 1 – 2,5m. Niski poziom piętrzenia powoduje szybkie zarastanie zbiornika. Funkcja rekreacyjna zbiornika jest ograniczona i sprowadza się głównie do wędkarstwa. Ponadto, na północy gminy, w miejscowości Radosław znajdują się sztuczne zbiorniki wodne na terenie żwirowni.

Gospodarka ściekowa

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, w tym budowa systemów kanalizacji powiązanych z oczyszczalniami ścieków, pozostaje jednym z kluczowych zadań Gminy Góra. Na koniec 2024 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 64,8 km, a liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wzrosła do 1 864 sztuk. Z kanalizacji korzystało 11 952 mieszkańców, a ilość odprowadzonych ścieków bytowych wyniosła 719,0 dam³. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 25. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Góra

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	63,9	63,9	63,9	64,8	64,8
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 786	1 808	1 828	1 846	1 864
3.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	12 416	12 287	12 155	12 024	11 952
4.	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	681,0	759,5	749,2	831,0	719,0
5.	udział liczby mieszkańców korzystających z instalacji ściekowych	%	65,3%	65,4%	65,3%	65,2%	65,3%

Źródło: GUS (*Obliczenia własne)

Na terenie Gminy Góra funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków komunalnych z podwyższonym stanem usuwania biogenów. Pierwsza z nich zlokalizowana w mieście Góra to oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna o przepustowości 3690 m³/d odbiornik ścieków to kanał SL-P km 3+50 natomiast druga znajduje się w miejscowości Czernina Dolna i jest oparta na technologii SBR o przepustowości 120 m³/d, odbiornik ścieków to rów melioracyjny R-F w km 2+190. Operatorem dwóch oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych na terenie gminy jest Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o. o.

Na terenie Gminy Góra są obszary, w których budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub

ekonomicznie nieuzasadniona, w takim przypadku właściciele nieruchomości gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych (szambach) lub wyposażają nieruchomość w przydomową oczyszczalnię ścieków. Zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych stanowią mogą nieuszczelnione szamba oraz ścieki pochodzące z nieprawidłowo użytkowanych przydomowych oczyszczalni. Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. 2025 poz. 733 ze zm.) gminy mają obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków a także prowadzenia kontroli w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości.

Na omawianym terenie według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Góra na dzień 31.12.2024r. znajdowało się 863 zbiorników bezodpływowych oraz 569 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Góra istnieje możliwość skorzystania z dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Program ten ma na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz zwiększenie dostępu mieszkańców do nowoczesnych i ekologicznych systemów odprowadzania ścieków. W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące przyznanych dotacji na przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tabela 26. Zestawienie przyznanych dotacji na przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Góra

Rok	Ilość udzielonych dotacji	Dotacja udzielona na łączną kwotę:
2019	17	67 735,00
2020	12	48 000,00
2021	23	92 000,00
2022	12	48 000,00
2023	10	40 000,00
2024	6	24 000,00
Łącznie:	80	319 735,00

Źródło: UMiG Góra

5.6.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 27. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Występowanie przydomowych oczyszczalni ścieków; - Funkcjonowanie dwóch oczyszczalni ścieków na terenie Gminy; - Dofinansowanie na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków; - Prowadzenie ewidencji ilości zbiorników bezodpływowych.	- Brak pełnego skanalizowania gminy; - korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Stałe modernizacje sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; - Budowa i modernizacja przydomowych oczyszczalni ścieków.	- Możliwość zanieczyszczenia wód w przypadku awarii w oczyszczalni lub wycieków ze zbiorników bezodpływowych, - Brak uzasadnienia ekonomicznego

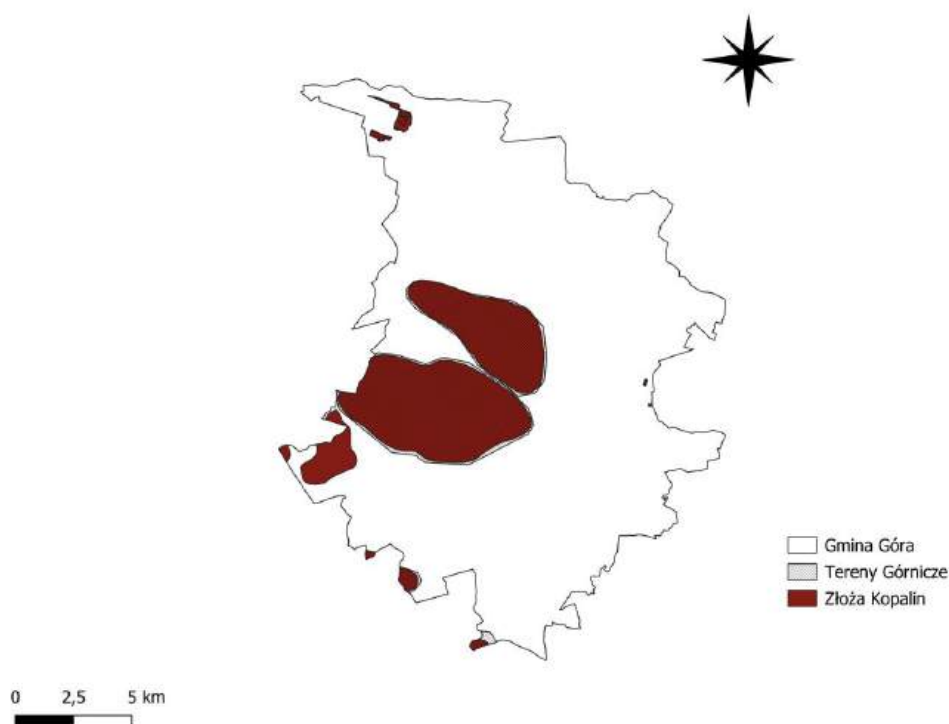
	do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Źródło: opracowanie własne

5.7. Zasoby geologiczne

5.7.1. Analiza stanu wyjściowego

Pod pojęciem kopaliny rozumie się naturalnie nagromadzone surowce mineralne, skały oraz inne substancje (np. gazowe, ciekłe), których wydobywanie może przynieść korzyści gospodarcze (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023, poz. 633 ze zm.)). Wśród nich wyróżnić można kopaliny główne oraz towarzyszące, których nie eksploatuje się samodzielnie, a jedynie równocześnie z kopaliną główną. Kopaliny to nieodnawialne zasoby przyrody. Ich ochrona jest niezbędna nie tylko ze względów środowiskowych, ale również dla zabezpieczenia potrzeb gospodarczych i bytowych oraz dla zachowania zrównoważonego rozwoju, który polega na zapewnieniu dostępu do surowców mineralnych kolejnym pokoleniom. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2025, poz. 647 ze zm.) definiuje ochronę złóż kopaliny, która polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz ich kompleksowym wykorzystaniu. Według zapisów ustawy eksploatację złóż powinno prowadzić się w przypadku gospodarczo uzasadnionym, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny. Wydobywający kopaliny jest zobowiązany m.in. do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. W 2024 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn.: „Bilans złóż zasobów kopaliny w Polsce według stanu na 31 grudnia 2024 roku”. Na obszarach opracowania występują udokumentowane złoża surowców naturalnych, przedstawione na poniższej rycinie.

Rycina 12. Złoża geologiczna na terenie Gminy Góra

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/midas>

Występujące na terenie gminy zasoby surowców mineralnych związane są z budową geologiczną obszaru. Według opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny dokumentu prezentującego bilans zasobów złóż kopalni w Polsce według stanu na dzień 31.12.2024r. na terenie Gminy Góra występują złoża kruszyw naturalnych, surowców ilastych oraz gazu ziemnego.

Tabela 28. Charakterystyka złóż kopalni na terenie Gminy Góra

Numer złoża	Nazwa złoża	Kopalnia	Powierzchnia złoża (ha)	Stan zagospodarowania	Wydobycie [mln/m ³]
GAZY ZIEMNY					
GZ 4937	Aleksandrówka	gaz ziemny z pól gazowych	425,0000 [ha]	Złoże zagospodarowane	9,12
GZ 4667	Góra	gaz ziemny z pól gazowych	1 325,0000 [ha]	złoże zagospodarowane	36.86
GZ 4941	Lipowiec E	gaz ziemny z pól gazowych	441,3000 [ha]	eksploatacja złoża zaniechana	-
GZ4714	Lipowiec	gaz ziemny z pól gazowych	124,4000[ha]	złoże rozpoznane szczegółowo	-
GZ4701	Wierzowice	gaz ziemny z pól gazowych	219,0000[ha]	złoże zagospodarowane	1,76
GZ4668	Żuchłów	gaz ziemny z pól gazowych	2 544,0000 [ha]	złoże zagospodarowane	106.62
SUROWCE ILASTE CERAMIKI					
IB7443	Giżyn II	surowce ilaste ceramiki	1,4000[ha]	eksploatacja złoża zaniechana	-

Numer złoża	Nazwa złoża	Kopalnia	Powierzchnia złoża (ha)	Stan zagospodarowania	Wydobycie [mln/m³]
		budowlanej			
KRUSZYWA NATURALNE					
KN12388	Borszyn Wielki	piasek	1,7557 [ha]	złoże zagospodarowane	7,02
KN14036	Glinka	piasek	1,6449 [ha]	eksploatacja złoża zaniechana	-
KN5861	Radosław	piasek	49,9640[ha]	eksploatacja złoża zaniechana	-
KN9666	Radosław II	piasek	4,2357[ha]	złoże eksploatowane okresowo	-
KN14407	Radosław IV	piasek	16,1113 [ha]	złoże zagospodarowane	105,98
KN 15906	Radosław V	piasek	15,0807 [ha]	złoże zagospodarowane	117,04

Źródło: <https://midas-app.pgi.gov.pl>

W latach 2020–2024 Starosta Górowski nie udzielał koncesji na wydobywanie kopalin na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290). W tym czasie na terenie gminy zrehabilitowano i zagospodarowano 12,28 ha gruntów zdegradowanych, w tym w wyniku działalności przemysłowej. Ponadto wyznaczono do rekultywacji 3,84 ha gruntów zdegradowanych, w tym gruntów zdegradowanych wskutek działalności przemysłowej, określając kierunek i terminy wykonania prac rekultywacyjnych.

Według bazy danych SOPO (System Osłony Przeciwosuwiskowej) w granicach Gminy Niechlów nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

5.7.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 29. Analiza SWOT – Zasoby geologiczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Możliwość przemysłowego wykorzystania złóż; - Brak zidentyfikowanych obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy; - Występowanie na terenie gminy złóż kopalin.	- Zaniechanie wydobywania części złóż; - Degradacja środowiska naturalnego; - Obniżenie walorów krajobrazowych gminy; - Wysokie koszty wydobywania kopalin; - Możliwa nielegalna eksploatacja kruszyw naturalnych oraz innych surowców mineralnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rekultywacja terenów pogórnich; - Kontrola wydobywania kopalin; - Możliwe zwiększone zapotrzebowanie na kopalinę związane z planowaną budową dróg i obwodnic.	- Nielegalne wysypiska odpadów; - Wydobywanie kopalin bez koncesji lub niezgodnie z koncesją; - Degradacja powierzchni ziemi; - Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi.

Źródło: opracowanie własne

5.8. Gleby

5.8.1. Analiza stanu wyjściowego

Gmina Góra charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gleb. Na jej terenie nie występują grunty I klasy, a gleby klasy II zajmują jedynie 0,8% powierzchni. Najwięcej gruntów rolnych znajduje się w klasach IIIb, IVa i V, nieco mniej w klasach IIIa, IVb i VI. Gleby bardzo dobre i dobre, zaliczane do klas bonitacyjnych II, IIIa i IIIb, obejmują łącznie 5 285,69 ha, co stanowi 38,1% powierzchni gruntów ornych gminy.

Największe powierzchnie gleb II i III klasy występują w zachodniej części gminy, na rozległej, płaskiej wysoczyźnie obejmującej siedem obrębów: Brzeżany, Polanowo, Glinka, Sławęcice, Strumienna i Jastrzębia, a także we wschodnich obrębach – Borszyn Mały i Bronów. W tych miejscach udział gleb najlepszych przekracza 50% powierzchni gruntów ornych. Dominują gleby brunatne, wytworzone głównie z glin zwałowych lub piasków gliniastych.

Gleby na terenie gminy są narażone na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleby są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Do najbardziej istotnych zagrożeń środowiska glebowego należą:

- eksploatacja złóż kopalin i degradacja powierzchni terenu z tym związana,
- nieuporządkowana gospodarka odpadami,
- nieumiejętna gospodarka rolna,
- występowanie zjawiska erozji.

Działania te mogą prowadzić do obniżenia jakości gleby, spadku jej urodzajności oraz trwałej degradacji gruntów rolnych i terenów zielonych, co wymaga prowadzenia skutecznych działań ochronnych i rekultywacyjnych.

Największą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha. Następnie występują grunty leśne – 7 335 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha oraz pozostałe grunty – 26 ha

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielicowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Głównym zagrożeniem dla stanu gleb jest niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna oraz kwaśne deszcze. W wyniku niewłaściwej działalności rolniczej do gleb i gruntów przedostają się zanieczyszczenia pochodzące z użytych w nadmiarze nawozów mineralnych i organicznych. Niebezpieczne związki pochodzą także z stosowanych pestycydów i innych środków ochrony roślin.

Szkodliwe substancje zmieniają w znaczny sposób właściwości gleb. Zwiększone zakwaszenie lub alkalizacja gleb negatywnie wpływa na mikrofaunę i mikroflorę glebową, co powoduje

zmniejszenie tempa rozkładu szczątków organicznych oraz tworzenie warstwy humusowej. Gleby takie stają się mniej urodzajne, co wpływa na mniejsze ilości i gorszą jakość plonów. Na zakwaszenie wpływają również tzw. kwaśne deszcze, które wymywają zanieczyszczenia z powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie gleby nadmierną ilością azotanów, powoduje zmniejszenie odporności roślin na choroby i szkodniki. Rośliny rosnące na zanieczyszczonych, przenawożonych glebach zawierają toksyczne substancje, które po spożyciu powodują zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt (pasze).

Zanieczyszczenia gleb mogą ulegać przemieszczeniu do środowiska wodnego na skutek wymywania do wód podziemnych lub spływu powierzchniowego do zbiorników i cieków wodnych, powodując ich zanieczyszczenie. Aby zapobiec przedostawaniu się zanieczyszczeń pochodzących z pól uprawnych należy przestrzegać zasad stosowania nawozów wynikających z obowiązujących aktów prawnych m.in.:

- nawozy (z wyjątkiem gnojowicy) na gruntach rolnych stosuje się w odległości co najmniej 5 m od brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni do 50 ha, cieków wodnych; rowów (z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu i rowu), kanałów;
- nawozy stosuje się na gruntach rolnych w odległości co najmniej 20 m od brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni 50 ha; stref ochronnych ujęć wody oraz obszaru pasa nadbrzeżnego;
- gnojowicę na gruntach rolnych należy stosować co najmniej 10 m od brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 50 ha, cieków wodnych, rowów z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m oraz kanałów;
- zabrania się stosowania nawozów na glebach zalanych wodą przykrytych śniegiem, zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu.

W celu kontroli zanieczyszczenia gleb konieczne jest prowadzenie kontroli jej jakości. Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest obserwacja zmian gleb użytkowanych rolniczo, a szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych reprezentatywnych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura Monitoringu przypadła na lata 2020-2022 i była realizowana przez EurofinsOBiKŚ Polska Sp. z o.o., na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W ramach Monitoringu oznaczane są parametry glebowe decydujące o ich jakości i zdolności do wypełniania funkcji produkcyjnych i środowiskowych (m.in. odczyn, zawartość materii organicznej, zasolenie, zawartość pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń organicznych i wiele innych). Zgromadzone w latach 1995-2020 dane pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja,

oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Na terenie Gminy Góra występuje punkt pomiarowy, który znajduje się w miejscowości Rogów Górski, Gmina Góra, powiat górowski, województwo dolnośląskie. Wyniki uzyskane z pomiarów przedstawiają poniższe.

Tabela 30. Odczyn gleb ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski

Odczyn	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	7,1	7,3	7,0	7,4	6,7	6,5
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	6,0	6,3	6,1	6,8	6,1	5,9
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	0,04	n.o.	0,02

Źródło: www.gios.gov.pl, Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Odczyn gleb w zawiesinie KCl na badanym terenie ulegał zmianom na przestrzeni lat i w 2020 roku wynosił pH 5,9. Optymalne pH mierzone w roztworze KCl mieści się w granicach 5,5-7,2, co zapewnia prawidłowy przebieg procesów biologicznych oraz nie zaburza rozwoju roślin i mikroorganizmów. Przy wartościach pH poniżej 4,5 w roztworze glebowym pojawiają się rozpuszczalne formy glinu, które uszkadzają włósniki korzeni i upośledzają pobieranie wody oraz składników odżywczych. W warunkach zbyt niskiego pH zmniejsza się przyswajalność składników nawozowych przez rośliny, a część z nich ulega wymywaniu do wód gruntowych (azot) lub uwstecznieniu (fosfor).

Odczyn gleb w zawiesinie H₂O również wykazywał wahania na przestrzeni lat i w 2020 roku osiągnął wartość pH 6.5. Dodatkowo w 2020 roku stwierdzono obecność węglanów wapnia (CaCO₃) na poziomie 0,02%, co świadczy o niewielkiej zawartości związków wapnia w glebie.

Tabela 31. Zawartość substancji organicznej w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Próchnica	%	1,14	1,32	1,13	1,48	1,33	3,29
Węgiel organiczny	%	0,66	0,76	0,66	0,86	0,77	1,91
Azot ogólny	%	0,06	0,068	0,072	0,085	0,08	0,06
Stosunek C/N	-	11,0	11,1	9,2	10,1	9,7	31,83

Źródło: www.gios.gov.pl, Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Poziom próchnicy w glebie na przestrzeni ostatnich lat ulegał wahaniom, osiągając w 2020 roku wartość 3,29%. Niska zawartość próchnicy prowadzi do pogorszenia właściwości fizykochemicznych gleby, zaburzeń w pobieraniu składników pokarmowych, ograniczenia zdolności magazynowania wody z opadów atmosferycznych, a w konsekwencji do osłabienia wzrostu i plonowania roślin uprawnych.

Zawartość węgla organicznego również wykazywała zmienność, osiągając w 2020 roku poziom 1,91%. Zawartość azotu ogólnego w glebie na terenie Gminy Góra w latach 1995–2020 wykazywała stosunkowo niewielkie wahania. W 1995 roku wynosiła 0,06%, wzrosła stopniowo do 0,085% w 2010 roku, a następnie nieznacznie spadła do 0,06% w 2020 roku. Stosunek węgla do azotu (C/N) w ostatnich latach zmieniał się, osiągając w 2020 roku wartość 31,83. Na zawartość materii

organicznej w glebie, w tym próchnicy, istotny wpływ mają czynniki antropogeniczne, takie jak sposób użytkowania ziemi (rolniczy, łąkowy, leśny), intensyfikacja rolnictwa, dobór roślin uprawnych oraz poziom nawożenia organicznego.

Tabela 32. Właściwości sorpcyjne gleb ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,75	0,95	0,9	0,98	1,2	1,5
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,07
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,02
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	3,79	3,12	4,09	5,03	3,02	5,3
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,64	0,71	0,69	0,73	0,14	0,6
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,03	0,05	0,02	0,06	0,01	<0,10
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,19	0,24	0,18	0,28	0,55	0,19
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	4,65	4,12	4,98	6,1	3,72	6,15
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	5,4	5,07	5,88	7,08	4,92	8,1
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	86,11	81,26	84,69	86,16	75,59	75,93

Źródło: www.gios.gov.pl, Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

W latach 2015-2020 poziom kwasowości hydrolitycznej gleby ulegał wahaniom, osiągając w 2020 roku wartość 1,5cmol(+)*kg⁻¹. Parametr ten ma praktyczne znaczenie przy określaniu dawki wapna (CaO) potrzebnej do neutralizacji kwasowości gleby. Przyjmuje się, że konieczność wapnowania występuje, gdy dawka wapna przekracza 1 t/ha, co wskazuje na potrzebę wapnowania gleb na badanym terenie. Pojemność sorpcyjna gleby w 2020 roku wyniosła 8,1cmol(+)*kg⁻¹. Jest to parametr względnie stabilny, który może ulegać zmianom pod wpływem nagromadzenia materii organicznej (np. nawożenia) lub modyfikacji odczynu gleby. Wartość wysycenia kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi w 2020 roku wyniosła 75,93%, co oznacza zmianę w proporcjach jonów kwasowych i zasadowych w glebie.

Gleby na obszarze monitorowanym w miejscowości Rogów Górski, w latach 2005-2020, charakteryzowały się niską zawartością fosforu przyswajalnego. Niedobór fosforu jest niekorzystny, gdyż ogranicza wzrost roślin, wpływa na obniżenie plonów oraz ich jakości. Jedynie niewielka część fosforu obecnego w glebie w postaci jonowej pozostaje dostępna dla roślin.

Tabela 33. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski

Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ * 100g ⁻¹	7,7	6,9	9,4	9,4	7,2	7,9
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g ⁻¹	4,6	6,5	7,8	9,8	7,2	9
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g ⁻¹	7,1	8,7	7,6	6,8	5,4	4,9
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g ⁻¹	1,63	1,38	1,29	1,31	0,57	3,09
Azot amonowy	N _{NH4} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	8,99	2,3
Azot azotanowy	N _{NO3} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	7,78	42,5

Źródło: www.gios.gov.pl, Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Zawartości metali śladowych zostały ocenione w oparciu o Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. (Dz. U. 2016 r. poz. 1395) w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, oraz wytycznych IUNG (1993), opartych na całkowitych zawartościach metali i właściwościach gleby (odczyn, zawartość części spławialnych, zawartość próchnicy). Rozporządzenie określa zawartości progowe dla gleb użytkowanych rolniczo w mg*kg⁻¹. Wynoszą one: cynk - 300, kadm - 4, miedź - 150, nikiel - 100, ołów - 100, chrom - 150. W punkcie pomiarowym w miejscowości Kędzino nie odnotowano przekroczenia zawartości dopuszczalnych pierwiastków śladowych.

Tabela 34. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górowski

Całkowita zawartość pierwiastków śladowych	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Mangan	Mn mg*kg ⁻¹	110	110	105	151	109	504
Kadm	Cd mg*kg ⁻¹	0,16	0,2	0,12	0,18	0,16	<0,50
Miedź	Cu mg*kg ⁻¹	5,3	7,0	6,4	8,0	7,6	4,7
Chrom	Cr mg*kg ⁻¹	3,7	5,5	4,9	5,1	4,9	7,61
Nikiel	Ni mg*kg ⁻¹	2,0	2,5	3,0	3,7	3,2	5,61
Ołów	Pb mg*kg ⁻¹	11,1	12,8	12,6	15,6	12,8	18,9
Cynk	Zn mg*kg ⁻¹	15,3	20,5	20,6	26,1	21,8	32,1

Źródło: www.gios.gov.pl, Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

5.8.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie gleb.

Tabela 35. Analiza SWOT – Gleby

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Gleby umożliwiające produkcję rolniczą; - Stosunkowo żyzne gleby; - Różnorodność glebowa.	- Niewłaściwe praktyki rolników podczas upraw; - Działalność górnicza (eksploatacja kruszyw naturalnych); - Brak pełnej kontroli nawożenia i stosowania środków ochrony roślin.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozpowszechnianie i stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej; - Rozwój rolnictwa ekologicznego.	- Nadmierne stosowanie nawozów chemicznych; - Depozycja zanieczyszczeń z wód opadowych.

Źródło: opracowanie własne

5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.9.1. Analiza stanu wyjściowego

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami to strategiczny dokument dla gospodarki odpadami. Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach (Dz. U. 2023 poz. 1587 ze zm.), do dnia 6 września 2019 r. funkcjonowały regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku

w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024 poz. 399) wprowadziła zniesienie zasady regionalizacji systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Na terenie Gminy Góra obowiązuje Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023–2028 z perspektywą do 2032 roku, ustanowiony Uchwałą Nr XVII/415/25 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 czerwca 2025 roku. Dokument obejmuje swoim zasięgiem całe województwo dolnośląskie. Wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 poz. 2151) znosi obowiązek regionalizacji oraz wprowadza możliwość przekazywania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, do instalacji komunalnych na obszarze całego kraju.

Dokument określa zasady gospodarki odpadami na terenie województwa dolnośląskiego, zgodnie z obowiązującym Krajowym Planem Gospodarki Odpadami. Zawiera on kompleksową analizę stanu gospodarki odpadami w regionie, umożliwiającą wyznaczenie najważniejszych celów oraz zaplanowanie realizacji niezbędnych inwestycji w okresie jego obowiązywania.

Głównym celem dokumentu jest zapewnienie zgodnego z prawem i zrównoważonego systemu gospodarowania odpadami na obszarze województwa. Plan wskazuje kierunki działań zmierzające do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia poziomu recyklingu i odzysku oraz rozwoju nowoczesnej infrastruktury do ich przetwarzania. Umożliwia także realizację założeń krajowej i unijnej polityki ekologicznej, w tym zasad samowystarczalności, bliskości oraz hierarchii postępowania z odpadami.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 733 ze zm.) nałożyła nowe obowiązki zarówno na mieszkańców, osoby prawne, jednostki organizacyjne, jak i samorządy. Zgodnie z tą ustawą gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkaniów/właścicieli nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne.

Na terenie Gminy Góra właściciele nieruchomości zobowiązani są do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz do jej aktualizacji w przypadku zmiany danych wpływających na wysokość tej opłaty. Odpady powinny być zbierane w sposób selektywny – w przypadku nieprzestrzegania zasad segregacji naliczana jest podwyższona opłata w wysokości dwukrotności stawki podstawowej. Odbiór odpadów odbywa się zgodnie z obowiązującym na terenie gminy harmonogramem. Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych odbywał się na podstawie indywidualnych umów zawartych z przedsiębiorcami uprawnionymi do świadczenia usług w tym zakresie.

Zgodnie z art. 9e ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości są zobowiązane do przekazywania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej. Instalacją komunalną jest instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów

komunalnych lub pozostałości z ich przetwarzania, ujęta na liście funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje administracyjne pozwalające na przetwarzanie odpadów. Instalacja ta zapewnia:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz wydzielanie z nich frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub
- składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Góra nie funkcjonuje instalacja przeznaczona do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych ani do ich składowania. Zmieszane odpady komunalne, a także pozostałości z sortowania oraz z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, były przekazywane przez przedsiębiorcę odbierającego odpady do Instalacji GPK Głogów Sp. z o.o. Obsługę systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Góra w 2024 r. prowadziła firma: Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2021 r. poz. 906), na terenie Gminy Góra selektywnie zbiera się:

- papier;
- szkło;
- metale;
- tworzywa sztuczne;
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- popiół z budynków ogrzewanych paliwem stałym;
- bioodpady.

Tabela 36. Informacja o ilości odebranych i zebranych odpadach z terenu Gminy Góra w 2024 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadów komunalnych	Masa wytworzonych odpadów w [Mg]
20 03 01	Zmieszane odpady komunalne	4 393,6670
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	105,1542
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	391,7970
15 01 07	opakowania ze szkła	239,0958
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	64,6836
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	115,6041
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 170106	72,7795
Suma		5 382,7812

Źródło: Analiza gospodarki odpadami na terenie Gminy Góra za 2024 rok

Masa odpadów odebranych o kodzie 20 03 01 niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne wynosiła 4 393,6670 Mg. W procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w Instalacji MBP RIPOK Głogów powstał odpad o kodzie 19 12 12 Inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów z podziałem na frakcję nadsitową o wielkości powyżej 80 mm – 842,139 Mg – I półrocze 2024 r. i 872,052 Mg – II półrocze 2024 r. przekazaną na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Głogowie, Kwaterna I ul. Komunalna 3 67-200 Głogów – D5.

W gminie Góra funkcjonuje jeden stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdujący się w Górze przy ul. Poznańskiej 34. Do punktu tego przyjmowane są nieodpłatnie, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi selektywnie zebrane odpady komunalne pochodzące z gospodarstw domowych. Podmiotem prowadzącym PSZOK jest Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o. o., 56-200 Góra, ul. Podwale 12a. Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniali we własnym zakresie i na własny koszt.

W 2024 roku Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy składowisku odpadów komunalnych w Górze odebrał 1095,3958 Mg odpadów. W poniższej tabeli przedstawiono poszczególne rodzaje oraz ilości odpadów zebranych przez PSZOK.

Tabela 37. Ilości i rodzaje dostarczonych odpadów komunalnych do punktu PSZOK w 2024 roku

Adres punktu	Kod odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg t)	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	150101 (opakowania z papieru i tektury)	24,6658	R12	Wexpool Sp. z o.o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	150102 (opakowania z tworzyw sztucznych)	91,9030	R12	Wexpool Sp. z o.o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	150107 (opakowania ze szkła)	56,0842	R5	Remondis Glass Recycling Sp. z o. o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	160103 (zużyte opony)	57,2200	R12	AG Recykling Sp. z o. o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	170107 (zmieszane odpady z betonu , gruzu ceglanego)	310,2705	R5	GPK GŁOGÓW
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	170380 (odpadowa papa)	48,6750	R12	GPK GŁOGÓW
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	200135* (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające	13,805	R12	Wastes Service Group Sp. z o. o.

Adres punktu	Kod odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg t)	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne
	niebezpieczne składniki)			
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	2001036 (zużyte urządzenia elektrycznie i elektroniczne)	16,3300	R 12	Wastes Service Group Sp. z o. o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	200201 (odpady ulegające biodegradacji)	70,1364	R3	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o. o.
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	200201 (odpady ulegające biodegradacji)	182,6200	R3	PS Seven
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	200201 (odpady ulegające biodegradacji)	23,00	R3	Spółka Wodno – Ściekowa w Kruszwicy
Poznańska 34, Góra, 56-200 Góra	200307 (odpady wielkogabarytowe)	200,6859	R12	EKO – LOGIS JACEK ADAMCZYK
Razem		1095,3958		

Źródło: Analiza gospodarki odpadami na terenie Gminy Góra 2024 rok

R12 – procesy odzysku (wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11)

R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki

R5 – recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych

W latach 2021–2023 Gmina Góra udzieliła rolnikom 138 dotacji na usuwanie folii rolniczych. W tym okresie udało się usunąć 293,86 Mg folii, a łączna wartość przyznanych dotacji wyniosła 128 753,69 zł. Na ten cel gmina otrzymała wsparcie z NFOŚiGW w wysokości 119 216,38 zł.

Wymagane poziomy recyklingu i odzysku

Jednym z głównych celów wdrażanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Gminy były zobowiązane osiągnąć w roku 2024 następujący poziom:

- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 45% wagowo.
- ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska wynosił co najmniej 35%.

W 2024 roku Gmina Góra osiągnęła następujące wyniki:

- przygotowanie odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu: 22,49 %,
- ograniczenie masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania: 33,81 %,

- poziom składowania odpadów komunalnych w 2024 r. wyniósł: 28,23%.

Wyroby azbestowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) wyroby te są uznawane za odpady niebezpieczne. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKzA) na lata 2009 – 2032 zakłada usunięcie i zutylizowanie azbestu z terenu całego kraju do roku 2032. Główne cele POKA to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zgodnie z Bazą Azbestową na terenie Gminy Góra zostało do unieszkodliwienia 2 613 922 kg wyrobów azbestowych i zawierających azbest. Większość (60,56%) z nich należy do osób prawnych.

Tabela 38. Zinwentaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Góra

Wyroby zinwentaryzowane		
Razem	2 955 798 kg	100%
Osoby fizyczne	1 772 268 kg	59.96 %
Osoby prawne	1 183 530 kg	40.04 %
Wyroby unieszkodliwione		
Razem	341 876 kg	100%
Osoby fizyczne	332 886kg	97.37 %
Osoby prawne	8 990 kg	2.63 %
Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	2 613 922 kg	100 %
Osoby fizyczne	1 439 382kg	55.09 %
Osoby prawne	1 174 540kg	44.91 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej

W latach 2019–2023 na terenie Gminy Góra prowadzone były działania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest. Dotacje pochodziły zarówno z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu jak i z budżetu Gminy. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące ilości udzielonych dotacji, kwot dofinansowania oraz ilości zutylizowanego azbestu w poszczególnych latach.

Tabela 39. Dofinansowanie do usuwania azbestu na terenie Gminy Góra w latach 2019–2023

Rok	Ilość udzielonych dotacji	Kwota dofinansowania (zł)	Ilość zutylizowanego azbestu (Mg)	Dotacja z WFOŚ (zł)
2019	-	38 255,00	57,122	38 255,00
2020	12	16 038,42	15,92	11 144,70
2021	24	29 219,68	44,88	25 018,00
2022	18	23 370,77	21,48	10 525,00
2023	9	16 632,43	19,18	9 398,20

Źródło: UMiG Góra

5.9.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie gospodarki odpadami.

Tabela 40. Analiza SWOT - Gospodarka odpadami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Prawidłowo przyjęte w dokumentach gminy i stosowane zasady gospodarowania odpadami; komunalnymi; • Funkcjonujący na terenie gminy PSZOK; • Dofinansowanie do usuwania i utylizacji azbestu z terenu gminy.	• Wyroby zawierające azbest; • Brak środków po stronie mieszkańców na wykonanie nowego pokrycia dachowego; • Rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami; • Problemy z prawidłową segregacją odpadów głównie w zabudowie wielolokalowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania z odpadami; • Usuwanie i utylizacja azbestu z terenu gminy; • Wdrażanie i upowszechnianie wśród społeczności lokalnej nawyku selektywnej zbiórki odpadów.	• Powstanie miejsc nielegalnego składowania odpadów; • Ilość wyrobów zawierających azbestu pozostałych do unieszkodliwienia; • Możliwość niewłaściwej segregacji odpadów w gospodarstwach domowych, mimo składanych deklaracji.

Źródło: opracowanie własne

5.10. Zasoby przyrodnicze

5.10.1. Analiza stanu wyjściowego

Obszar Gminy Góra objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Ochrona przyrody oznacza ochronę wartości ekologicznych, naukowych, dydaktycznych, estetycznych oraz cech stanowiących o tożsamości przyrodniczej regionu. Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) ustanawia następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W Gminie Góra znajdują się następujące obszary chronione.

Obszar specjalnej ochrony siedlisk „Dolina Dolnej Baryczy” (PLH20084) – Ostoja obejmuje fragment doliny dolnej Baryczy wraz z jej dopływami - Dzikkiem (na S od Góry) i Rowem Śląskim (na N od Góry). Ciepłolubne dąbrowy występują tu na naturalnych stromych skarpach pradolin

Baryczy; dodatkowo interesującym jest obfite występowanie w nim gatunku z Czerwonej Księgi - *Rosa gallica*. Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe pokrywają czwartą część powierzchni ostoi. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łęgi jesionowe nad Rowem Śląskim, które charakteryzują się obfitym runem z *Corydalis cava*. Cenne są również tutejsze lasy łęgowe dębowo-wiązowo-jesionowe i grądy. Lasy ostoi są miejscem występowania gatunku chrząszcza - pachnica *Osmoderma eremita*. Bardzo ważnym siedliskiem w ostoi są liczne starorzecza leżące w dolinie niemal naturalnie płynącej i meandrującej tu rzeki Baryczy. W jej wodach i na starorzeczach żyją cenne gatunki ryb - *Cobitis taenia*, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus sericeus*, ptaków - *Alcedo atthis*, *Merus merganser* oraz ssaków - *Castor fiber* i *Lutra lutra*. W ostoi zachowały się łąki trzęślicowe z populacjami takich rzadkich gatunków roślin jak: *Iris sibirica* i *Lathyrus palustris*. Na łąkach tych występuje motyl z Aneksu II - *Maculinea nausithous*. Różnorodność biologiczna w ostoi podnoszą dwa inne typy siedlisk (siedliska "nieaneksowe") - olsy i turzycowiska. Ostoja jest bardzo ważnym w tej części Polski miejscem występowania priorytetowego siedliska - ciepłolubnych dąbrów oraz lasów łęgowych i nadrzecznych zarośli wierzbowych. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łęgi jesionowe. Cenne są również tutejsze lasy łęgowe dębowo-wiązowo-jesionowe i grądy. Lasy ostoi są miejscem łęgów znaczących populacji dzięciołów (*Picus canus*, *Picus viridis*, *Dryocopus martius*, *Dendrocopos medius*). Występuje w nich też priorytetowy gatunek chrząszcza - pachnica *Osmoderma eremita*. Bardzo ważnym siedliskiem w ostoi są liczne starorzecza.

Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra Obszar Chronionego Krajobrazu – Obszar o łącznej powierzchni 71425,00 ha, wyznaczony w celu zachowania i ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych. Obszar ten powołany został Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskie nr 82/92 z 1.08.1992 r. (Dz.U. Woj. Dolnośląskie nr 11 poz. 131). O atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej tego terenu stanowi bogactwo form rzeźby polodowcowej, atrakcyjne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym doliny Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego, liczne jeziora oraz stosunkowo wysoka lesistość. Na obszarze OchK nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Krzywińsko-Osiecki Obszar chronionego krajobrazu – Obszar o łącznej powierzchni 8500,00 ha, położony na terenie gmin: Bojanowo, Góra, Rydzyna. Obszar ten powołany został Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskie nr 82/92 z 1.08.1992 r. (Dz.U. Woj. Dolnośląskie z 1992 r. nr 11 poz. 131). Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Na obszarze OchK nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy – Obszar o łącznej powierzchni 43350,00 ha, położony na terenie gmin: Niechlów, Jemielno, Góra, Wąsosz w powiecie górowskim. Obszar ten powołany został Rozporządzeniem Wojewody nr 82/92 z 1.08.1992 r. (Dz.U. Woj. Dolnośląskiego z dnia 3.08.1992 r. nr 11 poz. 131). Osobliwością tego obszaru są podmokłe tereny, torfowiska, lasy łęgowe, grądy, olsy i łąki. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu znajdują się zróżnicowane gatunki flory i fauny. Liczne są zwłaszcza ptaki, z których większość to gatunki łęgowe. W dolinie Baryczy gnieźdzą się m.in. kanie rude (*Milvismilvus*) – drapieżne ptaki znajdujące się w Polskiej

Czerwonej Księdze Zwierząt, krwawodzioby (*Tringatotanus*), kszuki (*Gallinagogallinago*) i zimorodki (*Alcedoatthis*). Rozlewiska rzeki wabią liczne gatunki ptaków m.in. gęsi gęgawy (*Anseranser*), żurawie (*Grusgrus*), stada przelotnych siewkowców, ale również łęgowe rycyki (*Limosalimosa*), kolonie czapli siwych (*Ardeacinerea*) i kormoranów (*Phalacrocroacidae*). W pobliżu bagien można spotkać żurawie (*Grusgrus*) oraz bociany (*Ciconiaciconia*), które nie tylko zdecydowały się na założenie gniazda, ale również oznaką czystości otaczających obszarów rolniczych. Bocianów w dolinie Baryczy nie jest mało, naliczono ich bowiem ponad 300 par. To jest prawie tyle, co w całej Austrii, a więcej niż we Francji czy Danii, gdzie populacja tych ptaków gwałtownie zmalała na skutek intensywnej gospodarki rolnej. Na obszarze OchK nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Użytki ekologiczne

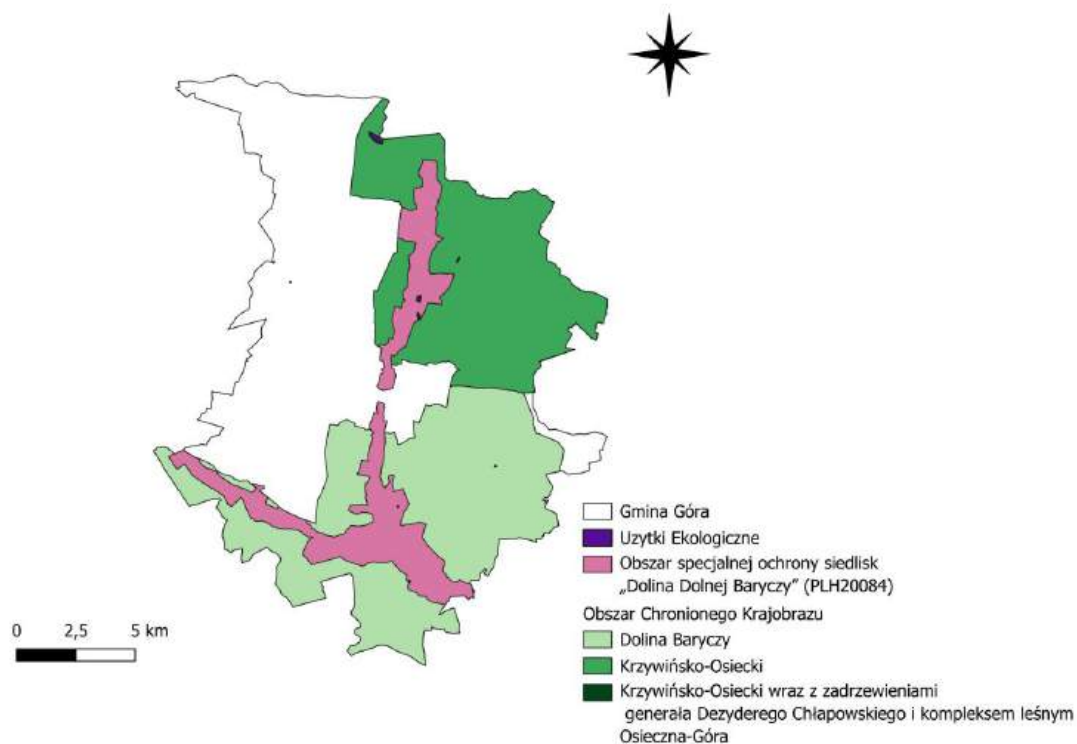
Użytki ekologiczne to obszary przyrodnicze o szczególnych wartościach ekologicznych, chronione w celu zachowania naturalnych lub półnaturalnych ekosystemów. Na terenie Gminy Góra znajduje się 9 takich obszarów. Poniżej przedstawiono ich charakterystykę w formie tabeli.

Tabela 41. Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie Gminy Góra

LP	Nazwa użytku	Data ustanowienia	opis
1	Chróścina	1998-12-21	Fragment lasu łęgowego położony w pobliżu rzeki; obszar o dużej bioróżnorodności, z licznymi gatunkami roślin chronionych i miejscami łęgowymi dla ptaków leśnych.
2	Brzeżany	2006-11-18	Podmokła łąka, która zapewnia siedliska dla wielu gatunków ptaków wodno-błotnych oraz rzadkich roślin. Stanowi ważny fragment lokalnego korytarza ekologicznego.
3	Brzeżańskie Oczko	2006-11-18	Małe oczko wodne, które pełni funkcję miejsca rozrodu płazów i siedliska dla roślin wodnych; szczególnie ważne dla żab, traszek i rzadkich gatunków roślin bagiennych.
4	Czernina	2006-11-18	Podmokły teren z oczkiem wodnym, zapewniający naturalne siedliska dla płazów, drobnych ssaków i ptaków wodnych. Obszar istotny dla zachowania naturalnej retencji wodnej
5	Łąka Trzęślicowa	2006-11-18	Mokradło i łąka o bogatej roślinności chronionej; miejsce życia wielu owadów zapylających i drobnych ptaków, pełniące funkcję ekologicznego „przedsionka” dla sąsiadujących lasów.
6	Szczeć	2006-11-18	Śródleśna łąka, której ochrona pozwala zachować rzadkie gatunki roślin zielnych oraz naturalne siedliska drobnych zwierząt leśnych i ptaków
7	Szedziec	2006-11-18	Śródleśne oczko wodne, chronione ze względu na znaczenie dla rozrodu płazów i drobnych organizmów wodnych. Zapewnia lokalną retencję wód opadowych.
8	Żurawie Pierzowisko	2006-11-18	Podmokła łąka stanowiąca miejsce godowiska żurawi oraz innych ptaków wodno-błotnych; obszar chroniony również ze względu na unikatową roślinność bagienną.
9	Wierzowickie starorzecze	2017-11-28	Starorzecze dawnego koryta rzeki; siedlisko roślin wodnych i przybrzeżnych oraz ptactwa wodnego. Pełni funkcję retencyjną i wspiera lokalną

LP	Nazwa użytku	Data ustanowienia	opis
			bioróżnorodność.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Rycina 13. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Góra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są ważne nie tylko z powodu ochrony bioróżnorodności, ale także spełniają ważną funkcję społeczną w edukacji ekologicznej. Liczba drzew objętych ochroną będzie systematycznie się zmniejszać z powodu zniszczeniu przez wichury lub obumieranie. W związku z powyższym obiekty takie powinny być stale monitorowane i objęte specjalną pielęgnacją, która umożliwi jak najdłuższą egzystencję. Wykaz wszystkich pomników przyrody na terenie Gminy Góra przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42. Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie Gminy Góra

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj twor	Opis pomnika
1.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie przy drodze wojewódzkiej nr 324, przy kapliczce	Jednoobektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 22m

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
2.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w przypałacowym parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 153cm; obwód: 481cm; wysokość: 28m
3.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w przypałacowym parku, ok. 40 m na północny zachód od pałacu	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 146cm; obwód: 459cm; wysokość: 21m
4.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w północnej części przypałacowego parku, w pobliżu wjazdu z drogi głównej	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagussylvatica; pierśnica: 108cm; obwód: 339cm; wysokość: 21m
5.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tiliacordata ; pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 20m
6.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmuslaevis (Ulmuspedunculata; Ulmuseffusa); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 25m
	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
7.	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Platan klonolistny - Platanusxacerifolia (Platanusxhispanica); pierśnica: 153cm; obwód: 481cm; wysokość: 25m
8.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 135cm; obwód: 424cm; wysokość: 23m
9.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 120cm; obwód: 377cm; wysokość: 25m
10.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 147cm; obwód: 462cm; wysokość: 26m
11.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w pasie zieleni przy murze, po południowej stronie pastwiska	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 111cm; obwód: 349cm; wysokość: 22m
12.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm; wysokość: 26m

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
13.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w południowej części parku, przy murze	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 136cm; obwód: 427cm; wysokość: 28m
14.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 131 cm; obwód: 412cm; wysokość: 22m
15.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 126cm; obwód: 396cm; wysokość: 28m
16.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 97cm; obwód: 305cm; wysokość: 28m
17.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy drodze prowadzącej na pastwisko	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 104cm; obwód: 327cm; wysokość: 26m
	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
18.	Rośnie przy ul. Zielonej, ok. 230 m na południe od bramy cmentarza, w sąsiedztwie innego pomnikowego dębu. Obiekt odpowiadający opisowi odnaleziony za murem Cmentarza Komunalnego w Górze w niewielkiej odległości od oczyszczalni ścieków	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 101cm; obwód: 317cm; wysokość: 21m
19.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie przy ul. Zielonej, ok. 230 m na południe od bramy cmentarza, w sąsiedztwie innego pomnikowego dębu. Obiekt odpowiadający opisowi odnaleziony za murem Cmentarza Komunalnego w Górze w niewielkiej odległości od oczyszczalni ścieków	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 102cm; obwód: 320cm; wysokość: 21m
20.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 91cm; obwód: 286cm; wysokość: 27m
21.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 23m
22.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 138cm; obwód: 434cm; wysokość: 21m
	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
23.	Rośnie przy murowanym ogrodzeniu, na południowy wschód od kościoła	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tiliacordata ; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 16m
24.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w centrum wsi, nieopodal skrzyżowania ul. Rydzyskiej z ul. Narutowicza	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 124cm; obwód: 390cm; wysokość: 21m
25.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie w północnej części wsi przy drodze polnej prowadzącej do Laskowej, ok. 270 m na północny wschód od zjazdu z drogi głównej	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 166cm; obwód: 521cm; wysokość: 24m
26.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie na głównym skrzyżowaniu we wsi	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 115cm; obwód: 361cm; wysokość: 22m
27.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie w lesie, nieopodal północno-wschodniego krańca polany, ok. 1200 m na południe od stadionu w Górze	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 26m
28.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Drzewo rośnie w lesie, ok. 210 m od drogi z Brzeżan do Bogucina (z punktu położonego ok. 1100 m od zjazdu z Brzeżan na Bogucin)	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 140cm; obwód: 440cm; wysokość: 34m

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
29.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Drzewo rośnie w lesie, ok. 210 m od drogi z Brzeżan do Bogucina (z punktu położonego ok. 1100 m od zjazdu z Brzeżan na Bogucin)	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 140cm; obwód: 440cm; wysokość: 34m
30.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Numer działki ewidencyjnej 219/20. Rośnie w zadrzewieniu, na szczycie wzniesienia, ok. 170 m na północny wschód od skrzyżowania przed mostem na rzece Barycz	Jednoobiektowy	drzewo	Buk zwyczajny (Fagus sylvatica) o obwodzie pnia 360cm i wysokości 27m
31.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie przy brzegu starorzecza Baryczy, ok. 100 m na południe od drogi głównej z Osetna i ok. 140 m na zachód od cmentarza	Jednoobiektowy	drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata; Ulmus effusa); pierśnica: 113cm; obwód: 355cm; wysokość: 21m
32.	Uchwała nr XXVI/161/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody alei platanowej. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2922, 2008-10-10			
	Rosną koło budynku szkoły podstawowej, przy boisku	Wieloobiektowy	aleja	Platan klonolistny - Platanus acerifolia (Platanus hispanica); pierśnica: 74cm; obwód: 232cm; wysokość: 23m, Drzewo szt.11

Źródło: Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Korytarze ekologiczne

Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) opracował mapę przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce. Wytyczenie odpowiednich map zostało podzielone na 2 etapy:

- etap I – w 2005 roku Ministerstwo Środowiska zleciło opracowanie mapy sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków,
- etap II – w 2011 roku wspólnie z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) została opracowana kompletna mapa korytarzy ważnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Na terenie Gminy Góra w ramach etapu I (2005 r.) wyznaczono następujący korytarz:

- Odra Środkowa – 1 (KPdC-9A)

Na terenie Gminy Góra w ramach etapu II (2012 r.) wyznaczono następujący korytarz:

- Legi Obrzańskie - Dolina Odry (KPdC-21A)
- Dolina Środkowej Odry - Stawy Milickie (GKPdC-18A).

Lasy

Na terenie Gminy Góra według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2024 r. lasy zajmują powierzchnię ogólną 7 035,19 ha. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru wynosi 26,44% i jest to wartość niższa od średniej krajowej, która wynosi 29,7%. Gmina Góra znajduje się w całości w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska.

Tabela 43. Struktura gruntów leśnych na terenie Gminy Góra w 2024 r.

Rodzaj własności	Powierzchnia [ha]
Lasy ogółem	7 035,19
Lasy publiczne ogółem	6 766,99
Lasy publiczne Skarbu Państwa	6 731,69
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	6 595,08
Lasy prywatne ogółem	268,20
Powierzchnia lasów na 1 mieszkańca	38,5

Źródło: GUS

Powierzchnia lasów będących w zarządzie Nadleśnictwa na terenie gminy Góra w latach 2020–2024 wykazywała niewielki, ale systematyczny wzrost. W 2020 roku wynosiła 6 789,22 ha, a w 2024 roku osiągnęła 6 802,01 ha. Lasy na Tereni gminy charakteryzują się zróżnicowaną strukturą gatunkową. Dominującym gatunkiem jest sosna, stanowiąca 59% drzewostanu, następnie dąb 16%, olcha 13%, brzoza 10%, a pozostałe gatunki 2%. Struktura wiekowa lasów pokazuje, że największą część drzewostanów stanowią drzewa w wieku 61–70 lat (21%), a także młodsze i średniowiekowe drzewostany: 21–30 lat (13%) i 51–60 lat (10%). Mniejsze udziały przypadają drzewostanom w wieku 1–10 lat (6%), 11–20 lat (4%), 31–40 lat (8%), 41–50 lat (7%), 71–80 lat (10%), 81–90 lat (7%), 91–100 lat (6%), 101–120 lat (4%), 121–140 lat (2%) oraz powyżej 141 lat (2%). Pod względem typów siedliskowych lasy gminy Góra są również zróżnicowane. Największy udział mają bory mieszane świeże (BMŚw – 24%) oraz lasy mieszane świeże (LMŚw – 22%), następnie las mieszany wilgotny (LMW – 12%), bór świeży (BŚw – 11%), las wilgotny (Lw – 10%), las świeży (LŚw – 8%), bór mieszany wilgotny (BMw – 5%), ols (Ol – 4%), ols jesionowy (OLj – 2%) oraz las łęgowy (Lł – 2%).

Na terenie Gminy Góra znajdują się następujące obwody łowieckie, zarządzane przez różne koła

łowieckie:

- Obwód łowiecki nr 1 – powierzchnia 1215 ha,
- Obwód łowiecki nr 2 – powierzchnia 5984ha,
- Obwód łowiecki nr 3 – powierzchnia 416 ha,
- Obwód łowiecki nr 5 – powierzchnia 6319ha,
- Obwód łowiecki nr 6 – powierzchnia 3140 ha.
- Obwód łowiecki nr 7 – powierzchnia 2131 ha.
- Obwód łowiecki nr 8 – powierzchnia 5199 ha.
- Obwód łowiecki nr 9 – powierzchnia 549 ha.

Tereny zieleni

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (31.12.2024r.), na terenie Gminy Góra powierzchnie poszczególnych terenów zieleni w latach 2020-2024 kształtowały się następująco: Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych wynosi 7,30 ha i pozostaje niezmienna w całym okresie. Podobnie zieleńce zajmują 2,00 ha, bez zmian w latach 2020–2024. Cmentarze mają powierzchnię 14,70 ha i również nie wykazują wahań w tym czasie. Lasy gminne są największym obszarem zieleni, obejmującym 35,30 ha, i także pozostają stałe w badanym okresie. W przypadku terenów zieleni osiedlowej widać spadek powierzchni z 14,17 ha w latach 2020–2021 do 13,72 ha w 2022 i 2023 roku. Dane dla 2024 roku nie są dostępne.

Tabela 44. Wykaz terenów zieleni na terenie Gminy Góra

Lp.	Tereny zieleni	Powierzchnia [ha]				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	parki spacerowo - wypoczynkowe	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30
2.	zieleńce	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
3.	Tereny zieleni osiedlowej	14,17	14,17	13,72	13,72	-
4.	Cmentarze	14,70	14,70	14,70	14,70	14,70
5.	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	23,47	23,47	23,02	23,02	-
6.	Lasy Gminne	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30

Źródło: GUS

5.10.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń gminy w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 45. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Występowanie obszarów prawnie chronionych na terenie gminy; • Występowanie na terenie gminy korytarza ekologicznego; • Występowanie na terenie gminy rzadkich zbiorowisk roślinnych; • Występowanie na terenie gminy rzadkich, objętych ochroną gatunków roślin i zwierząt; • Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Planami Urządzenia Lasów.	• Podatność zasobów przyrody żywej na zanieczyszczenia środowiska; • Niższa lesistość gminy od średniej krajowej; • Wpływ działalności eksploatacyjnej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wysoka różnorodność krajobrazowa, siedliskowa, gatunkowa i genetyczna, występowanie wielu roślin i zwierząt rzadkich w skali krajowej i europejskiej - Wzrost liczby pomników przyrody; - Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy; - Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych; - Promocja rolnictwa ekologicznego.	- Wzrastająca antropresja; - Fragmentacja siedlisk; - Degradacja cennych terenów przyrodniczych przez działalność rolniczą; - Niestosowanie się do zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, - Wystąpienie szkodników i chorób w lasach.

Źródło: opracowanie własne

5.11. Zagrożenie poważnymi awariami

5.11.1. Analiza stanu wyjściowego

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) za poważną awarię uważa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię powstałą w zakładzie.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie poważnych awarii jest ustawa Prawo ochrony środowiska, w której zawarte są przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej, obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz zagadnienie współpracy międzynarodowej w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej o charakterze transgranicznym.

Ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska. W zakresie przeciwdziałania poważnym awariom do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425 ze zm.) należy:

- kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii;
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska;
- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku;

W przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zdarzeń o znamionach poważnej awarii Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji ich zwalczania z organami właściwymi do jej prowadzenia (głównie Państwową Strażą Pożarną, ale również OSP) oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tych awarii.

Na terenie Gminy Góra brak jest zakładów zaliczanych do kategorii zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii (odpowiednio ZDR i ZZR).

Na terenie Gminy Góra jednostką odpowiedzialną za wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego (GZZK).

Członkowie Zespołu Gminnego realizują w trakcie jego prac swoje statutowe obowiązki i zadania. Realizacja tych zadań przez członków Zespołu Gminnego ma zapewnić bezkolizyjne i efektywne współdziałanie wszystkich jednostek organizacyjnych w zakresie zapobiegania, przygotowywania oraz reagowania i odbudowy w sytuacjach klęski żywiołowej obejmującej jedno lub więcej zagrożeń, a także zapewnić współdziałanie z siłami i środkami innych gmin, powiatu oraz siłami podporządkowanymi wojewodzie.

Podstawowe zagrożenia dla mieszkańców jak i środowiska gminy wiążą się z transportem drogowym substancji niebezpiecznych. Władze gminy nie posiadają w praktyce możliwości wpływania na zagrożenia związane z transportem substancji niebezpiecznych przez teren gmin. Inną formą zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i żyjących tu mieszkańców są katastrofy naturalne. Największe ryzyko związane jest z wystąpieniem susz lub pożarów. W granicach sieci komunikacyjnej o zwiększonym natężeniu ruchu, zagrożenia jakie mogą mieć negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie człowieka są powiązane głównie z drogami. Awarie i katastrofy w transporcie mogą spowodować przedostanie się do gruntu a następnie do wód podziemnych substancji ropopochodnych oraz o właściwościach palnych i wybuchowych (przewóz amoniaku, kwasów, chloru, dwutlenku siarki, gazów płynnych, etyliny, olejów opałowych i napędowych). Najczęstszymi przyczynami powstawania pożarów, obok przyczyn naturalnych, jest wypalanie traw oraz nieumyślne i celowe podpalenia.

5.11.2. Analiza SWOT

Przeprowadzenie oceny stanu aktualnego obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami pozwoliło na przeprowadzenie analizy SWOT przedstawionej w tabeli poniżej.

Tabela 46. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Brak zakładów Zwiększonego Ryzyka Awarii Przemysłowej i Zakładów Dużego Ryzyka Awarii Przemysłowej, • Funkcjonowanie na terenie gminy Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (GZZK); • Brak zdarzeń noszących znamiona poważnych awarii.	• Transport drogowy ładunków niebezpiecznych przez teren gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Wspieranie jednostek OSP poprzez doposażanie w niezbędny sprzęt, szkolenia; • Zabezpieczenie transportu niebezpiecznych substancji oraz minimalizacja ich przebiegu przez obszary zamieszkałe; • Doposażanie i szkolenie jednostek ratowniczych.	• Wypadek podczas transportu niebezpiecznych substancji; • Możliwość wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: opracowanie własne

5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu

W ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się coraz bardziej widoczne skutki zmian klimatu, polegające m.in. na wzroście temperatury oraz zwiększeniu częstotliwości i skali ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski, a proces ten w kolejnych latach będzie się nadal pogłębiał. Wobec tego konieczne i ekonomicznie uzasadnione jest prowadzenie adaptacji do nadchodzących zmian.

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami w celu ograniczenia gospodarczego i społecznego ryzyka związanego ze zmianami klimatycznymi, opracowano Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), który wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Jako najbardziej wrażliwe na zmiany klimatu, wskazano dziedziny i obszary, takie jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Pamiętać jednak trzeba, że kwestie związane ze zmianami klimatu, dotyczyć mogą również przedsięwzięć z innych dziedzin i obszarów.

Głównym obszarem narażonym na zmiany klimatu jest gospodarka wodna. Występowanie ulewnych deszczy na obszarach wysoce uszczelnionych zwiększają zagrożenie wystąpienia powodzi i podtopień. Podczas ulewnych deszczy urządzenia melioracyjne takie jak kanały oraz licznie występujące stawy mogą jednak nie nadążyć z odbiorem wody i może dojść do lokalnych podtopień. Konieczna w związku z tym jest stała kontrola drożności urządzeń melioracyjnych, wykaszanie rowów, usuwanie powalonych drzew i gałęzi itp.

W ostatnich latach występują coraz częstsze i intensywniejsze fale upałów. Okresy, gdy dni upalne trwają przez co najmniej kilka dni stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi. Wysokie temperatury prowadzą do zaburzeń układu krążenia, pracy nerek, układu oddechowego i metabolizmu. Szczególnie narażone na udar słoneczny są osoby starsze oraz dzieci. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wydaje ostrzeżenie przed upałami. Podczas okresów upałów zaleca się pozostawanie w budynkach zwłaszcza w godzinach największego nasłonecznienia. W celu adaptacji należy rozbudowywać systemy klimatyzacyjne w budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych mieszkaniach. Długo trwające fale upałów powodują występowanie zjawiska suszy. Susza jest skutkiem długotrwałych okresów bez opadów atmosferycznych i upałów, kiedy maksymalna temperatura dobową osiąga wartości wyższe niż 30°C. Ujemny wpływ zjawiska suszy można zaobserwować w różnych dziedzinach gospodarczych i społecznych. Jednym z najbardziej wrażliwych na niedobory wody sektorów jest rolnictwo. Występowanie zjawiska suszy obniża potencjał produkcyjny gleb i utrudnia prowadzenie produkcji rolnej.

Obniżenie wód gruntowych może także doprowadzić do utraty bioróżnorodności oraz bezpośredniego zniszczenia rodzimych siedlisk naturalnych. Zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, potoków i małych cieków) stanowi zagrożenie dla licznych gatunków, które bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich okresowo. Obniżanie się poziomu wód gruntowych negatywnie wpływa na różnorodność biologiczną w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych stanowi podstawę do opracowania planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Jego głównym zadaniem jest wskazanie propozycji działań, zarówno technicznych, jak i nietechnicznych, mających na celu przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy.

Zmiany klimatu wpływają także na procesy fizyczne, chemiczne i biologiczne w ciekach wodnych. Z powodu wzrostu temperatury następuje przyspieszenia zjawiska eutrofizacji. W celu jego ograniczenia wymagane jest podjęcie działań ograniczających spływ biogenów z pól uprawnych poprzez ograniczenie wykorzystania sztucznych nawozów przez rolników. Ważną rolę pełnią tu Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zachęcające rolników do rolnictwa ekologicznego czy ekstensywnego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska takie jak m.in. gwałtowne burze z silnym wiatrem, sztormy, długotrwałe susze zwiększające ryzyko pożaru w lasach, powodują zagrożenie dla ludzi oraz dóbr materialnych. Ochronę przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz innymi zdarzeniami zagrażającymi zdrowiu lub życiu ludzi zajmuje się Państwowa oraz Ochotnicza Straż Pożarna. W związku ze zmianami klimatu liczba zdarzeń zagrażających ludziom i środowisku może wzrastać.

Skuteczna adaptacja do zmian klimatu nie jest możliwa do przeprowadzenia bez osiągnięcia odpowiedniego poziomu świadomości zagrożeń w społeczeństwie. Konieczne jest zatem wdrożenie działań edukacyjnych zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i szerokiej edukacji pozaformalnej przyczyniającej się do podnoszenia świadomości społecznej. Podstawowym celem jest zwiększenie zrozumienia wpływu procesów klimatycznych na życie społeczne i gospodarcze.

5.13. Działania edukacyjne

Edukacja ekologiczna jest niezwykle istotnym elementem działań na rzecz ochrony środowiska, ponieważ dotyczy wszystkich jego obszarów. Jej głównym celem jest zwiększanie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie proekologicznych postaw wśród społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, kształtowanie zachowań prośrodowiskowych ogółu społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży.

Jednym z kluczowych aspektów edukacji ekologicznej jest dotarcie do szerokiego grona odbiorców, w tym dzieci i młodzieży. Od najmłodszych lat zaszczepianie wiedzy o tym, jak dbać o środowisko, jest fundamentem dla budowania świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa. Programy edukacyjne, warsztaty, kampanie społeczne oraz inicjatywy lokalne są narzędziami, które pomagają w osiągnięciu tych celów.

Instytucjami i organizacjami, które mogą wspierać działania gminy w zakresie kształtowania świadomości ekologicznej są: Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej oraz Starostwo Powiatowe. Oprócz organizowania własnych działań, gmina powinna także regularnie włączać się w akcje edukacyjne prowadzone na wyższym poziomie administracyjnym czy organizowane przez fundacje i stowarzyszenia pozarządowe. Udział w kampaniach organizowanych na przykład przez Ministerstwo Środowiska, które udostępnia niezbędne materiały takie jak infografiki, ulotki, poradniki itp. obniża koszty realizacji edukacji ekologicznej.

Współpraca gminy z różnymi instytucjami i organizacjami pozwala na skuteczniejsze kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Dzięki temu możliwe jest realizowanie działań na większą skalę, z wykorzystaniem dostępnych zasobów i wiedzy eksperckiej, co przyczynia się do poprawy jakości życia i ochrony środowiska naturalnego.

Konieczność prowadzenia działań z zakresu edukacji ekologicznej wynika z polskich i europejskich aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych, w tym z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 647 ze zm.) w ustawie tej zawarto przede wszystkim obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół.

Działania edukacyjne powinny obejmować także dorosłych mieszkańców, gdyż to oni mają kluczowy wpływ na stan środowiska w gminie. Edukacja ekologiczna dla dorosłych może przynieść długotrwałe korzyści, ponieważ dorośli często podejmują decyzje dotyczące gospodarstw domowych, które mają bezpośredni wpływ na środowisko.

Działania edukacyjne powinny dotyczyć przede wszystkim prawidłowego postępowania z odpadami, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z domowych kotłowni oraz podnosić ogólną świadomość ekologiczną lokalnej społeczności.

Bardzo ważne jest planowanie i realizowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej na szczeblu lokalnym mających na celu ukształtowanie świadomości mieszkańców przejawiającej się w ich konkretnych działaniach związanych z troską o otaczające ich najbliższe środowisko.

W 2024 roku na terenie Gminy Góra zrealizowano szereg działań edukacyjnych o charakterze ekologicznym. Wśród nich warto wyróżnić projekt edukacyjny „W magicznym świecie ziół”, prowadzony w Szkole Podstawowej nr 1 w Górze, w ramach którego uczniowie poznawali zastosowanie lokalnych roślin w gospodarstwie domowym i medycynie. Za realizację tego projektu szkoła otrzymała tytuł Lidera Edukacji Ekologicznej na Dolnym Śląsku. W placówce prowadzone były również liczne konkursy, festyny i pikniki o tematyce ekologicznej, a uczniowie aktywnie uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie Świata”.

W systemie ciągłym Urząd Miasta i Gminy w Górze prowadzi zakładkę na stronie gminnej i edukację dotyczącą prawidłowej segregacji odpadów. Promocja programu „Czyste Powietrze” oraz prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze”, organizacja spotkań z doradcą energetycznym, rozpowszechnianie ulotek, a także zamieszczanie informacji o zasadach programu na tablicach ogłoszeń w każdej miejscowości gminy, w gazecie gminnej, na stronie oraz Facebooku.

Planowanie i realizowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej na szczeblu lokalnym jest kluczowe dla kształtowania świadomości ekologicznej mieszkańców. Współczesne wyzwania

ekologiczne, takie jak zmiany klimatyczne, zanieczyszczenie środowiska czy utrata bioróżnorodności, wymagają zaangażowania społeczności lokalnych w podejmowanie konkretnych działań na rzecz ochrony środowiska.

Instytucjami i organizacjami, które mogą także wspierać działania gminy w zakresie kształtowania świadomości ekologicznej są: Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Starostwo Powiatowe. Oprócz organizowania własnych działań, gmina powinna także regularnie włączać się w akcje edukacyjne prowadzone na wyższym poziomie administracyjnym czy organizowane przez fundacje i stowarzyszenia pozarządowe. Udział w kampaniach organizowanych na przykład przez Ministerstwo Środowiska, które udostępnia niezbędne materiały takie jak infografiki, ulotki, poradniki itp. obniża koszty realizacji edukacji ekologicznej.

5.14. Monitoring Środowiska

Źródłem informacji o środowisku jest w szczególności państwowy monitoring środowiska. Został on utworzony ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2024 r. poz. 425 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganiu działań na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań;
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Po nowelizacji ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska w 2001 r. PMŚ realizowany był na podstawie: wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska, wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Nowelizacja ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 1479) zmieniła uwarunkowania realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska. W myśl nowych przepisów zasoby i zadania PMŚ realizowane do końca 2018 r. przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony środowiska zostały przeniesione do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i tym samym od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych

przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020 – 2025 z perspektywą do 2026 roku powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5, ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych. Zawarto w nim następujące obszary monitoringu, które mogą dotyczyć Gminy Góra:

- Monitoring jakości powietrza;
- Monitoring jakości wód;
- Monitoring gleby i ziemi;
- Monitoring przyrody;
- Monitoring klimatu akustycznego;
- Monitoring pól elektromagnetycznych;
- Monitoring promieniowania jonizującego.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE

6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026-2029 z perspektywą na lata 2030-2033” ma służyć realizacji przez gminę polityki ochrony środowiska i nawiązywać do polityki ochrony środowiska wyższych jednostek, a sam Program Ochrony Środowiska musi być spójny z założeniami dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu.

Dokument będzie stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajając wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska w gminie. Głównym celem programu jest:

Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Góra poprzez osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony środowiska i zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, zgodnie z zasadami zrównoważonymi rozwoju.

Pod każdą z charakterystyk dziesięciu obszarów interwencji przeprowadzona została analiza SWOT, mająca na celu określenie największych zagrożeń środowiska, słabych i mocnych stron istniejącego stanu środowiska oraz wskazanie dążeń w tych obszarach i szans na jego poprawę.

Na tej podstawie, zgodnie z wytycznymi Ministra Klimatu i Środowiska z 2015 roku, zaktualizowanymi w 2020 roku, dotyczącymi opracowywania programów ochrony środowiska, wyznaczono cele wraz z wskaźnikami stanu aktualnego i stanu docelowego. Narzędziem osiągnięcia stanu docelowego jest realizacja wyznaczonych w ramach obszarów zadań, które zostały zgrupowane w harmonogramie zadań. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przedstawia tabela nr 47. Zostały w niej określone również źródła finansowania wyznaczonych zadań, którymi będą zarówno środki własne gminy, jak i dotacje zewnętrzne, środki własne i pozyskane przez inne jednostki realizujące zadania. Do wyznaczonych zadań przypisano orientacyjną kwotę i czas realizacji. Kwoty i czas realizacji w wielu przypadkach zależą od możliwości i wielkości uzyskanych dotacji. Niektóre z zadań będą realizowane w ramach obowiązków pracowników Urzędu Miejskiego w Górze. W tabeli 48 przedstawiono harmonogram

zadań własnych wraz z finansowaniem, a w tabeli 49 przedstawiono harmonogram zadań monitorowanych wraz z finansowaniem.

6.2. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Tabela 47. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przewidziane do realizacji na terenie Gminy Góra

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	I. Poprawa jakości powietrza	Liczba substancji z przekroczeniami w strefie dolnośląskiej (GIOŚ RWMŚ Wrocław)	0	0	I.1. Rozwój odnawialnych źródeł energii	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinnym na terenie gminy	mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców, niekorzystne warunki do stosowania OZE
							Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe
						I.2. Zwiększenie efektywności energetycznej w gminie	Termomodernizacja budynków	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Góra, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, niska świadomość mieszkańców
							Ciepłe mieszkanie – Wymiana systemu grzewczego i termomodernizacja lokalach budynków wielorodzinnych	Gmina Góra,, WFOŚiGW, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, niska

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
									świadomość mieszkańców
							Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe, niskie zainteresowanie mieszkańców
							Wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków – w zakresie budynków komunalnych	Gmina Góra	Problem z pozyskiwaniem danych, braki kadrowe
							Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe
							Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, urządzenia niskiej jakości
							Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
							Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Gmina Góra	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, braki kadrowe
							Kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Góra	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
						I.3. Rozwój elektromobilności	Budowa lokalnych stacji do ładowania pojazdów elektrycznych (elektromobilni)	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań
						I.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań, braki kadrowe
							Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
									chęci mieszkańców do podjęcia działań
2.	Zagrożenia hałasem	II. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy	Poziom hałasu Leq (GDDKiA)	-	Poniżej normy	II.1. Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego	Ustalenie obszarów o korzystnym klimacie akustycznym	Gmina Góra	Nieefektywny system planowania przestrzennego
							Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 323 pomiędzy drogami S5 i S3 wraz z obwodnicą Góry	DSDiK we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe
							Zaprojektowanie i budowa wiaduktu kolejowego nad drogą ekspresową S5 w ciągu linii kolejowej nr 372 relacji Bojanowo - Góra Śląska	DSDiK we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe
							Przebudowa chodnika na ciąg pieszo-rowerowy w pasie drogi wojewódzkiej nr 323 i 324 – aleja Jagiellonów w Górze. Zadanie realizowane w 48,93% przez DSDiK i 51,07% przez Gminę - dokumentacja	DSDiK we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe
							Prace projektowe - TRASA DOLINY BARYCZY Zadanie realizowane w ramach pomocy finansowej gminy udzielonej województwu dolnośląskiemu w formie dotacji celowej. Zadanie realizowane w 50% przez DSDiK i 50% przez Gminę .	DSDiK we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe
							Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 324 na odcinku Niechlów -Załącze (do granicy województwa - węzeł Rawicz S5) Poprawa stanu technicznego drogi wojewódzkiej nr 324 na odcinku Niechlów -	DSDiK we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Załącze (do granicy województwa - węzeł Rawicz S5)		
							Poprawa stanu infrastruktury drogowej w Gminie Góra	Gmina Góra, ZDP	Ograniczone środki finansowe
							Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starostwo Powiatowe w Górze	Ograniczone środki finansowe
							Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Gmina Góra, zarządcy dróg	Ograniczone środki finansowe, brak terenu
3.	Pola elektromagnetyczne	III. Ochrona środowiska i ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Natężenie pól elektromagnetycznych	0,7 V/m	>1,0 V/m	III.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Wrocław	braki w bazach danych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
4.	Gospodarowanie wodami	IV. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba jednolitych części wód w stanie co najmniej dobrym (WIOŚ)	0	3	IV.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony wód	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gmina Góra	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, braki kadrowe
						IV.2. Utrzymanie wód	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ RWMŚ Wrocław	Niedokładność pomiarów
							Bieżące utrzymanie cieków wodnych i urządzeń wodnych	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	Ograniczone środki finansowe
							Retencja korytowa - Program nawodnień rolniczych w ramach przeciwdziałania skutkom suszy na terenie działania Zarządu Zlewni	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	Ograniczone środki finansowe
						IV.3. Ochrona przed powodzią	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Gmina Góra	Nadzwyczajne zjawiska pogodowe, zmiany stosunków wodnych, zwiększające zasięg powodzi
							Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	V. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej	Procent ludności korzystającej z kanalizacji (GUS)	65,3%	66,0%	V.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
			Procent ludności korzystającej z wodociągów (GUS)	99,5%	99,6%		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Góra	Zbyt duże obciążenie pracowników
6.	Zasoby Geologiczne	VI. Ochrona złóż kopalin	Liczba złóż kopalin w trakcie eksploatacji	7	6	VI.1. Racjonalna eksploatacja kopalin	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski, OUG	Przedłużające się procedury, powodujące ryzyko dezaktualizacji baz danych
7.	Gleby	VII. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji [ha]	3,84	0	VII.1. Zapobieganie niekorzystnym zmianom środowiska glebowego	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe	Zbyt duże obciążenie pracowników
							Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	VIII. Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość zebranych odpadów niesegregowanych (zmieszanych) [Mg]	4 393,6670	4 300,00	VIII.1. Wypełnianie obowiązków gminy w zakresie gospodarki odpadami i wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów	Zinwentaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Gmina Góra	Brak środków finansowych
							Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Góra	Przedłużający się proces spływania danych od podmiotów odbierających odpady
							Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Góra	Awarie systemu
							Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Góra	Gmina Góra	Brak środków finansowych, braki kadrowe
							Prowadzenie rejestru działalności regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR	Gmina Góra	Zbyt duże obciążenie pracowników
							Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Gmina Góra	Brak zainteresowania mieszkańców
							Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe,

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			Ilość wyrobów azbestowych na terenie gminy pozostałych do unieszkodliwienia [kg]	2 613 922,00	0,00	VIII.2. Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	WFOŚiGW, mieszkańcy, Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, niechęć mieszkańców gminy do wymiany pokryć dachowych
9.	Zasoby przyrody	IX. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy	Udział powierzchni terenów zielony w powierzchni ogółem [%]	0,27	0,3	VIII.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej i obszarów chronionych	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzu oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Gmina Góra	Dewastacja mienia publicznego, brak zainteresowania mieszkańców
							Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Góra, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe w Górze	Ograniczone środki finansowe, nadzwyczajne zjawiska pogodowe
			Lesistość [%]	26,4	27,0		Ekspertyza przyrodnicza, aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084)	RDOŚ we Wrocławiu	Ograniczone środki finansowe, nadzwyczajne zjawiska pogodowe
							Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Góra	Brak środków finansowych, brak wykonawcy

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						VIII.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona przed gryzoniami	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzyną	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Zabezpieczanie przed szkodnikami wtórnymi drzew	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Zbiór materiałów prognostycznych; prognozowanie liczebności szkodników	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
							Sprzątanie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe
							Ochrona różnorodności biologicznej; wieszanie i dbanie o budki lęgowe oraz schronienia nietoperzy, dokarmianie ptaków	Nadleśnictwa	Ograniczone środki finansowe
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	X. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii na terenie gminy [szt.]	0	0	IX.1. Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Państwowa Straż Pożarna	Awarie systemów teleinformatycznych, braki w bazach danych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska	Dotacja dla ochotniczych straży pożarnych	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
11.	Działania systemowe	XI. Działania edukacyjne i zarządzanie ochroną środowiska	Liczba akcji edukacyjnych [szt.]	4	5	XI.1. Wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskiem	Opracowanie zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe
							Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Gmina Góra	Braki kadrowe, zbyt duże obciążenie pracowników
							Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych,	Gmina Góra	Ograniczone środki finansowe, brak

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							wydarzeń tematycznych, konkursów, i innych		zainteresowania mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

Tabela 48. Zadania własne Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
2.		Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb i możliwości finansowania					Krajowy Program odbudowy lub z Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska
3.		Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Góra, mieszkańcy	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
4.		Ciepłe mieszkanie – Wymiana systemu grzewczego i termomodernizacja	Gmina Góra, WFOŚiGW, mieszkańcy	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
		lokalach budynków wielorodzinnych							
5.		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
6.		Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
7.		Wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków – w zakresie budynków komunalnych	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
8.		Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
9.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Gmina Góra, ZDW, ZDP	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
10.		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
11.		Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
12.		Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
13.		Kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Góra	Gmina Góra	W zależności od potrzeb i możliwości finansowych					Środki własne
14.		Budowa lokalnych stacji do ładowania pojazdów elektrycznych (elektromobilni)	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
15.		Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
16.		Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
17.	Zagrożenie hałasem	Ustalenie obszarów o korzystnym klimacie akustycznym	Gmina Góra	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
18.		Poprawa stanu infrastruktury drogowej w Gminie Góra	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb i możliwości finansowych					Środki własne, dotacje, środki zarządców dróg
19.		Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Gmina Góra, zarządcy dróg	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne, dotacje, środki zarządców dróg
20.	Gospodarowa nie wodami	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne, dotacje, środki zarządców dróg

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
21.		Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne
22.		Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie gminy z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne
23.	Gospodarka wodno - ściekowa	Rozwój i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	Gmina Góra	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne
24.		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Góra	Koszty zależne od bieżących potrzeb i możliwości finansowania					PROW
25.		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
26.	Gospodarka odpadami	Zinwentaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Gmina Góra	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
27.		Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
28.		Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
29.		Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami, w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
30.		Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
31.		Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Góra	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
32.		Prowadzenie rejestru	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
		działalności regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR							
33.		Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Gmina Góra						Środki własne,
34.		Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej	Gmina Góra						Środki własne + fundusze zewnętrzne pozyskane z NFOŚiGW
35.		Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	WFOŚiGW, mieszkańcy, Gmina Góra						Środki własne + fundusze zewnętrzne pozyskane z WFOŚiGW

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
36.	Zasoby przyrody	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzu oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Gmina Góra	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
37.		Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Góra, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe w Górze	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
38.		Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Góra	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
39.		Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie	Gmina Góra, Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
40.	Zagrożenie poważnymi awariami	Dotacja dla ochotniczych straży pożarnych	Gmina Góra	Koszty wg bieżących potrzeb					Program Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
41.	Działania systemowe	Opracowanie zmian miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
42.		Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
43.		Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
44.		Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
45.		Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach (w tym wyjazdy na zielone szkoły)	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
46.		Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych, wydarzeń tematycznych, konkursów, i inne	Gmina Góra	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacja jednostek

Tabela 49. Zadania monitorowane, realizowane dla Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinnym na terenie gminy	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
2.		Likwidacja kotłowni węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Góra, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
3.		Ciepłe mieszkanie – Wymiana systemu grzewczego i termomodernizacja lokali budynków wielorodzinnych	Gmina Góra, WFOŚiGW, mieszkańcy	-	-	-	-	-	Środki własne
4.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Gmina Góra, ZDW, ZDP	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
5.	Zagrożenie hałasem	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 323 pomiędzy drogami S5 i S3 wraz z obwodnicą Góry	DSDiK we Wrocławiu	6 877 468,00					BWD, BP, UE
6.		Zaprojektowanie i budowa wiaduktu kolejowego nad drogą ekspresową S5 w ciągu linii kolejowej nr 372 relacji	DSDiK we Wrocławiu	3 000 000,00					BWD

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
		Bojanowo - Góra Śląska							
7.		Przebudowa chodnika na ciąg pieszo-rowerowy w pasie drogi wojewódzkiej nr 323 i 324 – aleja Jagiellonów w Górze. Zadanie realizowane w 48,93% przez DSDiK i 51,07% przez Gminę - dokumentacja	DSDiK we Wrocławiu		114 759,00				BWD, POMOC RZECZOWA
8.		Prace projektowe - TRASA DOLINY BARYCZY Zadanie realizowane w ramach pomocy finansowej gminy udzielonej województwu dolnośląskiemu w formie dotacji celowej. Zadanie realizowane w 50% przez DSDiK i 50% przez Gminę .	DSDiK we Wrocławiu		1 205 400,00				BWD, POMOC FINANSOWA
9.		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 324 na odcinku Niechlów - Załęcze (do granicy województwa - węzeł Rawicz S5)	DSDiK we Wrocławiu		77 849 040,00				BWD, UE

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
		Poprawa stanu technicznego drogi wojewódzkiej nr 324 na odcinku Niechlów - Załęcze (do granicy województwa - węzeł Rawicz S5)							
10.		Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starostwo Powiatowe w Górze	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
11.		Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Gmina Góra, zarządcy dróg	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
12.	Pola elektromagnetyczne	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł Promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Wrocław	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
14.	Gospodarowanie wodami	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	Regionalny Wydział Monitoringu GIOŚ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
15.		Bieżące utrzymanie cieków wodnych i urządzeń wodnych	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
16.		Retencja korytowa - Program nawodnień rolniczych w ramach przeciwdziałania skutkom suszy na terenie działania Zarządu Zlewni	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
17.	Zasoby geologiczne	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski, OUG	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
18.	Gleby	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe w Górze	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
19.		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
20.	Zasoby przyrody	Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Góra, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe w Górze	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
21.		Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie	Gmina Góra, Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
22.		Ekspertyza przyrodnicza, aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084)	RDOŚ we Wrocławiu	-	37 000,00	-	-	-	Środki
23.		Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
24.		Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
25.		Ochrona przed gryzoniami	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
26.		Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzyną	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
27.		Zabezpieczanie przed szkodnikami wtórnymi drzew	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2026	2027	2028	2029	2030-2033	
28.		Zbiór materiałów prognostycznych; prognozowanie liczebności szkodników	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
29.		Sprzątanie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
30.		Ochrona różnorodności biologicznej; wieszanie i dbanie o budki lęgowe oraz schronienia nietoperzy, dokarmianie ptaków	Nadleśnictwa	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
31.	Zagrożenie poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Państwowa Straż Pożarna	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacja jednostek

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. Zarządzanie programem

Obowiązek sporządzania Programu Ochrony Środowiska przez Burmistrz Miasta i Gminy Góra wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 647 zm.). Dokument sporządzano w kilku etapach. W pierwszym etapie pracy zgromadzono materiały źródłowe oraz dane dotyczące aktualnego stanu środowiska gminy. Pozyskano je głównie z materiałów przekazanych przez Urząd Miejski w Górze oraz opracowań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, a także z raportów instytucji zajmujących się problematyką ochrony środowiska, m.in.: Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, z portalu geoportal.gov.pl oraz geoserwis.gov.pl. Podczas opracowywania dokumentu korzystano również z dokumentów strategicznych opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Podczas wdrażania programu ochrony środowiska ważna jest kontrola przebiegu realizacji przyjętych w nim zadań oraz osiągnięcia postawionych celów. Opracowano w tym celu system monitoringu, który będzie wykonywany w dwóch zakresach: jako monitoring środowiskowy oraz monitoring programowy. Narzędziem umożliwiającym ilościową i jakościową ocenę realizacji Programu Ochrony Środowiska są wskaźniki monitorowania. W niniejszym Programie Ochrony Środowiska w rozdziale 6 wyznaczono wskaźniki, które będą wykorzystywane do oceny stopnia realizacji celów ochrony środowiska. Po zakończeniu tego okresu Gmina Góra podsumuje stopień realizacji POŚ oraz jego łączny efekt ekologiczny, wyrażony wartością wskaźników ekologicznych.

Monitoring środowiskowy prowadzony będzie w głównej mierze w ramach Strategicznego Programu PMŚ na lata 2020 - 2028 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na podstawie wyników tego monitoringu WIOŚ publikuje co roku „Raport o stanie środowiska” oraz roczną ocenę jakości powietrza. Dane z tych dokumentów pozwolą określić zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Monitoring programowy opierać się będzie na monitorowaniu realizacji poszczególnych zadań i poziomie osiągnięcia wyznaczonych celów. Zgodnie z artykułem art. 18 ustawy Prawo Ochrony Środowiska po dwóch latach obowiązywania programu zostanie sporządzony raport stanu realizacji programu, który następnie zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej w Górze. W przypadku niewykonania zaplanowanych zadań zostanie dokonana analiza sytuacji umożliwiającą poznanie przyczyny takiej sytuacji i dokonanie ewaluacji celów i zadań. Kolejny raport zostanie wykonany na koniec obowiązywania dokumentu. Po okresie obowiązywania programu wymagane jest opracowanie kolejnej aktualizacji.

7.2. Monitoring POŚ

Burmistrz Góry jest zobowiązany do sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia Radzie Miejskiej Góry.

W raporcie zostanie dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. Raporty te stanowią syntetyczne zestawienie zadań, które w analizowanym dwuleciu powinny być zrealizowane oraz uwzględnienie tych, które udało się zrealizować wraz z podaniem kosztów ich wykonania. W proces ewaluacji tym samym, zostaną włączeni wszyscy interesariusze,

w tym służby i inspekcje działające na terenie Gminy i odpowiedzialne za realizację zadań zaplanowanych w Programie Ochrony Środowiska.

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji programu.

Tabela 50. Harmonogram monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033

Podejmowane działania	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Monitoring stanu środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+
Monitoring programowy – raport z realizacji programu			+		+	+		+
Aktualizacja programu					+			

Źródło: Opracowanie własne

7.3. Źródło finansowania programu

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.3.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją finansującą inwestycje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu

widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego. W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,

- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna,
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),
- państwowy monitoring środowiska,
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną;

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

7.3.2. Fundusze UE

Fundusz Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Fundusze Norweskie

Głównym celem funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i funduszy norweskich jest zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami, a państwem beneficjentem. W zamian za udzielaną pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego UE mimo że nie są jej członkami. W III edycji Funduszy, Polska z alokacją brutto 809,3 milionów euro (z łącznej puli ponad 2,8 miliarda euro), podobnie jak w poprzednich edycjach, jest największym beneficjentem tych pieniędzy w UE. Za koordynację wdrażania funduszy EOG i funduszy norweskich w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. Współpracuje przy tym z Biurem Mechanizmów Finansowych w Brukseli.

Program Badania ma na celu poprawę wyników polskich badań naukowych, zarówno podstawowych, jak i stosowanych jako narzędzia służące rozwojowi społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy. Jest on realizowany w ramach 2 komponentów: wsparcia badań podstawowych (40% alokacji programu), który jest zarządzany przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) oraz wsparcia badań aplikacyjnych (60% alokacji programu), którym zarządza Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Budżet programu wynosi 110 mln euro.

Z programu mogą skorzystać podmioty podejmujące działania badawcze i prace przygotowawcze do wdrożenia wyników badań – uczelnie wyższe, instytuty naukowe i badawcze, a także przedsiębiorcy i naukowcy. Podmioty te będą mogły otrzymać wsparcie w wysokości do 100% wartości projektu na badawcze projekty partnerskie (w tym wyłonione w ramach nowatorskiej formuły warsztatów Idealab dla badaczy, których celem jest wypracowanie innowacyjnych przedsięwzięć) oraz tzw. małe granty. Program przewiduje wsparcie we wszystkich dziedzinach nauki, w tym między innymi wsparcie na prowadzenie badań polarnych, dotyczących wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz w obszarze nauk społecznych. Planowana jest także pomoc w postaci małych grantów dla kobiet-naukowców oraz wsparcie mobilności naukowców, mające na celu umiędzynarodowienie polskiej nauki. Duży nacisk położony jest także

na rozwój współpracy badawczej z jednostkami z państw – darczyńców (Norwegii, Islandii i Liechtensteinu).

Operatorem programu Badania podstawowe w III edycji funduszy EOG i funduszy norweskich jest Narodowe Centrum Nauki. Na badania podstawowe przeznaczono 40% środków z obu Mechanizmów Finansowych (48.77 mln Euro), w tym badania polarne oraz nauki społeczne. Partnerem programu Badania po stronie darczyńców jest Norweska Rada Badań (Research Council of Norway).

Program „Horyzont Europa”

Horyzont Europa to kluczowy unijny program finansowania badań naukowych i innowacji.

Przyczynia się do walki ze zmianą klimatu, pomaga w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz stymuluje konkurencyjność i wzrost gospodarczy UE.

Program ułatwia współpracę i umożliwia lepsze wykorzystanie badań naukowych i innowacji w kształtowaniu, wspieraniu i wdrażaniu unijnej polityki, a jednocześnie przyczynia się do rozwiązywania globalnych problemów. Wspiera tworzenie i skuteczniejsze rozpowszechnianie doskonałej wiedzy i technologii.

Sprzyja tworzeniu miejsc pracy, zapewnia pełne zaangażowanie unijnej puli talentów, pobudza wzrost gospodarczy, promuje konkurencyjność przemysłu oraz optymalizuje wpływ inwestycji w ramach wzmocnionej europejskiej przestrzeni badawczej.

W programie uczestniczyć mogą podmioty prawne z UE i krajów stowarzyszonych.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) zwana inaczej Interreg jest częścią polityki spójności Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest rozwiązywanie problemów, które wykraczają poza granice państw i które wymagają podjęcia wspólnych działań. EWT umożliwia również rozwój zróżnicowanych społeczno-ekonomicznie obszarów.

Działania podejmowane w ramach tej współpracy są finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przyjmują one postać międzynarodowych partnerskich projektów prowadzonych w trzech rodzajach programów.

Są to:

1. programy współpracy transgranicznej – realizowane na obszarach przygranicznych państw ze sobą sąsiadujących. Te programy wspierają zatrudnienie, mobilność pracowników, włączenie społeczne, integrację społeczności ponad granicami, rozwój wspólnych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.
2. programy współpracy transnarodowej – dotyczą większej części terytorium UE, a także państw spoza Unii, np.: Region Morza Bałtyckiego. Wzmacniają one potencjał instytucji i administracji publicznej poprzez opracowanie i koordynację strategii makroregionalnych i morskich.
3. programy współpracy międzyregionalnej - mają na celu wzmocnienie rozwoju regionalnego UE poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk i wiedzy eksperckiej, a także promowanie wymiany doświadczeń.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020.

Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu i zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Program ma być realizowany w celu zwiększenia efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększyć udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego).

W Programie będziemy dążyć do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi.

Realizacja Programu ma wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów; rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę.

Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, program ma rozwijać transport szynowy, w tym w miastach, zwiększać dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne).

W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego program ma koncentrować się na budowie nowych i modernizacji istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast.

Program ma służyć podejmowaniu decyzji w zakresie inwestycji dotyczących kluczowych obszarów systemu ochrony zdrowia, które przyczynią się do wzrostu dostępności pacjentów do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz większej ich skuteczności.

W sektorze kultury planowane są działania mające na celu ochronę zabytków o światowym i krajowym znaczeniu zarówno ruchomych i nieruchomych. Jednocześnie będziemy rozwijać instytucję kultury oraz wspierać ich adaptację do nowych funkcji kulturalnych i społecznych.

Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska na lata 2021-2027

Województwo dolnośląskie ma szansę na dodatkowe środki z programów regionalnych. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej określiło na co zostaną przeznaczone dotacje unijne z polityki spójności i Funduszu Sprawiedliwej Transformacji w latach 2021-2027. Około 40% pieniędzy z polityki spójności trafi na programy regionalne zarządzane przez marszałków województw. 75% tych środków zostało już podzielonych, a 25% przeznaczono na rezerwę programową programów regionalnych. W przyszłej perspektywie UE na lata 2021-2027 fundusze unijne, razem ze środkami krajowymi, będą wspierać innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację oraz sprawy społeczne.

W nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027 województwo dolnośląskie awansowało z regionu słabiej rozwiniętego do regionu przejściowego. Oznacza to mniej środków dla Dolnego Śląska w porównaniu z perspektywą 2014-2020, co wynika z pierwotnego podziału według algorytmu zastosowanego w Umowie Partnerstwa. Region ma wciąż duże potrzeby rozwojowe, które pomogą zrealizować m.in. Fundusze Europejskie. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zastosowało jednak siatkę bezpieczeństwa, dzięki której region, mimo „przeskoczenia” do kategorii regionów lepiej rozwiniętych według metodologii unijnej, otrzyma co najmniej 60 procent kwoty, którą miał do dyspozycji w ubiegłej perspektywie. Dla województwa dolnośląskiego oznacza to dodatkowe 143 miliony euro.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2021– 2027, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.

- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Karta informacyjna mezoregionu Pradolina Głogowska (318.32).....	15
Tabela 2. Karta informacyjna mezoregionu Wysoczyzna Leszczyńska (318.11)	16
Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Góra w latach 2020-2024	17
Tabela 4. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2020-2024 na terenie Gminy Góra.....	18
Tabela 5. Bezrobocie na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024	18
Tabela 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024 .	19
Tabela 7. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024 według działów PKD 2007.....	19
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Góra w latach 2020-2024	20
Tabela 9. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Gminie Góra no na tle powiatu górowskiego i województwa w 2024 roku	22
Tabela 10. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Góra w 2024 roku	22
Tabela 11. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia ...	27
Tabela 12. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM _{2,5})	28
Tabela 13. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO ₂ , NO _x oraz O ₃ pod kątem ochrony roślin za rok 2024.....	29
Tabela 14. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	38
Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku	39
Tabela 16. Wykaz ekranów akustycznych przy drodze wojewódzkiej na terenie Gminy Góra	40
Tabela 17. Zestawienie dróg powiatowych na terenie Gminy Góra	40
Tabela 18. Sieć dróg gminnych na terenie Gminy Góra	41
Tabela 19. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem	44
Tabela 20. Analiza SWOT – Pola elektromagnetyczne	46
Tabela 21. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w latach 2019-2024 na terenie Gminy Góra.....	49
Tabela 22. Monitoring operacyjny jakości wód podziemnych dla PLGW600079, nr punktu pomiarowego wg MONBADA 2637	53
Tabela 23. Analiza SWOT – Gospodarowanie wodami	54
Tabela 24. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Góra (stan na 31 XII 2024 r.) ...	55
Tabela 25. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Góra	56
Tabela 26. Zestawienie przyznanych dotacji na przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Góra.....	57
Tabela 27. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa.....	57
Tabela 28. Charakterystyka złóż kopalin na terenie Gminy Góra	59
Tabela 29. Analiza SWOT – Zasoby geologiczne	60

Tabela 30. Odczyn gleb ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski	63
Tabela 31. Zawartość substancji organicznej w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski	63
Tabela 32. Właściwości sorpcyjne gleb ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski	64
Tabela 33. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski	64
Tabela 34. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym w miejscowości Rogów Górski	65
Tabela 35. Analiza SWOT – Gleby	65
Tabela 36. Informacja o ilości odebranych i zebranych odpadach z terenu Gminy Góra w 2024 r.	67
Tabela 37. Ilości i rodzaje dostarczonych odpadów komunalnych do punktu PSZOK w 2024 roku	68
Tabela 38. Zinwentaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Góra	70
Tabela 39. Dofinansowanie do usuwania azbestu na terenie Gminy Góra w latach 2019–2023	70
Tabela 40. Analiza SWOT - Gospodarka odpadami	71
Tabela 41. Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie Gminy Góra	73
Tabela 42. Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie Gminy Góra	74
Tabela 43. Struktura gruntów leśnych na terenie Gminy Góra w 2024 r.	81
Tabela 44. Wykaz terenów zieleni na terenie Gminy Góra	82
Tabela 45. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze	82
Tabela 46. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami	84
Tabela 47. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przewidziane do realizacji na terenie Gminy Góra	91
Tabela 48. Zadania własne Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033	102
Tabela 49. Zadania monitorowane, realizowane dla Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033	111
Tabela 50. Harmonogram monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Góra na lata 2026 – 2029 z perspektywą na lata 2030 - 2033	118

9. SPIS RYCIN

Rycina 1. Mapa Gminy Góra na tle powiatu górowskiego	14
Rycina 2. Położenie Gminy Góra na tle podziału fizycznogeograficznego	15
Rycina 3. Dystrybucja energii elektrycznej w Polsce	20
Rycina 4. Meteorogram dla Miasta Leszno, najbliższej położonej stacji od Gminy Góra	25
Rycina 5. Lokalizacja czujników jakości powietrza w Mieście Góra	31
Rycina 6. Strefy energii wiatru w Polsce wg. H Lorenc	32
Rycina 7. Średnioroczna prędkość wiatru (m/s) na wysokości ponad 30 m nad powierzchnią ziemi w terenie z przeszkodami do 3 m	33
Rycina 8. Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Góra	48

Rycina 9. Jednolite części wód podziemnych terenie Gminy Góra.....	51
Rycina 10. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na terenie Gminy Góra	52
Rycina 11. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na terenie Gminy Góra	54
Rycina 12. Złoża geologiczna na terenie Gminy Góra.....	59
Rycina 13. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Góra.....	74

10. SPIS ŹRÓDEŁ

1. Woś A., 1993, Regiony Klimatyczne Polski w Świetle Częstości Występowania Różnych Typów Pogody, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Warszawa
2. Kondracki J., 2002, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
3. encyklopedia.pwn.pl
4. Woś A., 1993, Regiony Klimatyczne Polski w Świetle Częstości Występowania Różnych Typów Pogody, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Warszawa
5. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2024, GIOŚ Wrocław, 2025
6. [Alternatywne źródła energii by agata mosińska \(prezi.com\)](#)
7. www.cire.pl
8. <https://swiatoze.pl/jak-dziala-elektrownia-geotermalna/>
9. <https://www.esoleo.pl>
10. wody.isok.gov.pl
11. Objaśnienia Do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000,
12. Badania monitoringowe gleb w województwie dolnośląskim w 2020 roku
13. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Góra w 2024 roku
14. Raport o stanie Gminy Góra za rok 2023, UG Góra
15. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.
16. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
17. Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskiego.